

David Pratt

Saint-Germain gróf

<http://davidpratt.info/st-germain1.htm>

2012. szeptember

Saint-Germain grófja (Nicolas Thomas metszetéről, 1783, amely Pietro dei Rotari grófnak (1707-62) tulajdonított, d'Urfé márkai tulajdonében levő kép alapján készült).

Fordította: Szabari János, 2017
MAGYAR TEOZÓFIAI TÁRSULAT

Tartalom

1. Bevezetés	2
2. Anglia és a zene	3
3. A francia udvarban	5
4. Békemisszió	9
5. Ubbergen és Tournai	13
6. Itália és a török hadjárat	17
7. Utazások Németországban	20
8. Carl herceg és az utolsó évek	27
9. Származás: Rákóczy herceg	33
10. Hírhozó és adeptus	36
Mikor halt meg?	37
Írások	40
Neoteozófia	43
11. Cagliostro és Mesmer	46

1. Bevezetés

St. Germain gróf rejtélyes alak volt, aki nagy fontosságra tett szert az európai uralkodó osztályokban a XVIII. század közepén. Közeli kapcsolatban állt sok királlyal, herceggel és államférfival, és élvezte bizalmukat és csodálatukat. Mesésen gazdag volt, ritka méretű és szépségű ékszerek gyűjteményével rendelkezett, amiből gyakran ajándékozott egy-egy darabot. Az ismerősei dicsérték elbűvölő jóindulatát, előkelő modorát és elképesztő műveltségét. Kiváló zenész és zeneszerző volt, a hegedű virtuóza volt. Ugyanakkor ragyogó kémikus is volt, a festékek és a gyémántok egyedülálló ismeretével. Nagy Frigyes olyan embernek nevezte, akinek a rejtélyét soha nem oldották meg. A születése és a háttere homályos, de élete vége felé felfedte, hogy az erdélyi Rákóczy Ferenc herceg egyik fia volt.

Saint-Germain-ről szóló mesék az időszak sok emlékiratát ékesítik, de a megbízhatóságuk nagyon változó, gyakran tartalmazznak megszipítéseket, túlzásokat és nyílt hamisítványokat, többet pedig nem is az állítólagos szerzőik írtak.¹ Vannak legendák, hogy képes volt kicsi gyémántokat nagyobbakká összeolvasztani, rendelkezett az örök ifjúság titkával, és több száz, vagy akár több ezer éves volt. A kortársai néha (gyakran ironikusan) „a Csodaemberként” emlegették. Voltaire gúnyosan „az ember, aki soha nem hal meg, és aki mindent tud” néven nevezte. Bár Saint-Germain-t gyakran kiáltották ki sarlatánnak, kalandornak, szélhámosnak és kémnek, nincs meggyőző bizonyíték ennek alátámasztására.

Saint-Germain nevét gyakran összekapcsolják az alkímiával, az okkultizmussal és a titkos társaságokkal. Helena P. Blavatsky ezt írja: „St. Germain gróf nyilvánvalóan a legna-

¹ A különböző források megbízhatóságának kritikai elemzéséért lásd Jean Overton Fuller: *The Comte de Saint Germain: Last scion of the House of Rákóczy*, London: East-West Publications, 1988, 100, 105-7, 124, 188, 190-1, 197, 240, 243-4. oldalak.

gyobb keleti adeptus volt, akit Európa látott az elmúlt évszázadokban. Európa azonban nem ismerte őt”.² Isabel Cooper-Oakley szerint „elhozta az óriási tudását, hogy segítsen a nyugatnak, hogy kis mértékben elűzze a viharfellegeket, amik vastagon gyülekeztek egyes nemzetek felett. Sajnos, a figyelmeztető szavai süket fülekre találtak, a tanácsára pedig rá se hederítettek”.³

Ez a tanulmány először történelmi forrásokból rekonstruálja Saint-Germain életét és munkásságát, majd megvizsgálja, milyen okkult forrásokról beszélhetünk az ő esetében.

2. Anglia és a zene

Saint-Germain grófját, akivel itt foglalkozunk, néha összekeverik több más Saint-Germain-nel: Claude-Louis, Comte de Saint-Germain (1707-78), francia ember, aki hadászati tehetségéről volt híres, és aki XVI. Lajos hadügyminisztere volt 1775-ben, de akinek a karrierjének kegyvesztés vetett véget a reformok miatt, amiket megpróbált a hadseregben bevezetni. Robert-François Quesnay de Saint-Germain (1751-1805), aki okkultista volt és Pierre-Mathieu Renault de Saint-Germain, aki Calcutta francia kormányzója volt 1755-ben.

Az első történelmi nyom Saint-Germain grófjáról egy levélben található, amit 1735. november 22-én írt Hágában, a Holland Köztársaságban (a hivatalos neve az Egyesült Provinciák Köztársasága volt) valaki, aki „P.M. de Saint-Germain” néven írta alá. Ezt az ír orvosnak és gyűjtőnek, Sir Hans Sloane-nak címezte, és megvásárlásra ajánlotta fel neki a *Catholicon* (a Johannes Januensis által szerkesztett enciklopédikus latin szótár) egy példányát. Morin nevű francia ember, aki a hágai nagykövet volt, azt mondta, hogy találkozott Saint-Germain-nel ott 1735-ben, és hogy amikor ismét találkoztak Franciaországban az 1750-es évek vége felé, megdöbbenett azon, hogy úgy látszott, mintha Saint-Germain nem öregedett volna még egy évet sem.⁴

Saint-Germain következőleg Angliában bukkan fel 1745-ben, ahol letartóztatták kémkedés gyanújával. Abban az évben kezdődött a második jakobinus lázadás, amit Charles Edward Stuart vezetett, akit a Fiala Trónkövetelőként is ismernek (II. Jakab unokája, akit az 1688-as angol forradalomban távolítottak el a trónról). Charles Franciaországból a katolikus Skóciába utazott 1745 júliusában, és számos skót klán által támogatva hamarosan elérte Edinburgh-ot. A seregeit megsemmisítették a Culloden-i csatában a Skót-felföldön, 1746 áprilisában, véget vetve ezzel bármilyen valós reménynek arra, hogy megdöntik a (protestáns) Hannover Ház uralkodását és visszahelyezik a (katolikus) Stuart Házat a brit trónra.

Egy 1745. december 9-én kelt levélben Horace Walpole, egy fiatal whig politikus (a whig-ek központi szerepet játszottak az 1688-as forradalomban) a következőt írta Horace Mann-nak, a firenzei brit követnek:

Másnap elfogtak egy különös embert, aki St. Germain grófja néven szerepel. Ebben a két évben már itt volt, és nem tudom megmondani, kicsoda ő, vagy honnan való, de két csodálatos dolgot állít. Az első az, hogy nem a valódi nevén szerepel, a második pedig az, hogy soha nem volt semmilyen dolga asszonnyal – sőt, semmilyen pótszerrel sem. Énekel, csodálatosan hegedül, zenét szerez, bolond és nem túl okos. Mondják olaszoknak, spanyolnak, lengyelnek, olyan valaki, aki rendkívül gazdagon nősült meg Mexikóban, és elmenekült a felesége ékszere-

² H.P. Blavatsky: *The Theosophical Glossary*, Los Angeles, CA: Theosophy Co., 1973 (1892), 309. old.

³ Isabel Cooper-Oakley: *The Comte de St. Germain: The secret of kings*, eredeti kiad., 1912, reprint, Escondido, CA: The Book Tree, 1999, 2. old.

⁴ Jean Overton Fuller: *The Comte de Saint Germain: Last scion of the House of Rákóczy*, London: East-West Publications, 1988, 60-2, 106. oldalak.

ivel Konstantinápolyba, pap, hegedűművész, hatalmas főnemes. A wales-i herceg kielégítetlen kíváncsisággal volt iránta, de hiába.⁵

Egy 1745. december 21-én kelt jelentésben a francia követség londoni ügyvivője azt állította, hogy Saint-Germain találkozott minden magas társadalmi helyzetű személlyel, beleértve a wales-i herceget is. Számos nyelven beszél, franciául, angolul, németül, olaszul, stb., kiváló muzsikos és sok hangszeren játszik, azt mondják, egy nagyon gazdag szicíliai. Ami a gyanút ráterelte, az, hogy rendkívül jó megjelenésű, nagy összegeket kap, és minden számláját olyan azonnalisággal fizeti ki, hogy még soha nem kellett emlékeztetni a fizetésre. Senki nem tudja elképzelni, hogy egy ember, aki egyszerűen egy gentleman, hogy tud olyan hatalmas forrásokkal rendelkezni, hacsak nem foglalkoztatják kémként. Őrizetbe vette saját lakásában egy bírósági őr, de nem találtak sem a lakásban, sem személyes nála olyan papírt, ami a legkisebb bizonyítékot is szolgált volna ellene. Kihallgatta a külügyminiszter [Newcastle hercege], akinek nem adott magyarázatot önmagáról olyan kielégítő módon, ahogyan az a gentleman szerette volna, ragaszkodott ahhoz, hogy a valódi nevét, rangját vagy foglalkozását nem árulja el, hacsak nem magának a királynak, mivel azt mondta, hogy a viselkedése semmilyen módon nem sérti ennek az országnak a törvényeit, és jogellenes egy becsületes külföldit szabadságában korlátozni vád alá helyezés nélkül.⁶

Ez után hamarosan Saint-Germain-t elengedték vád nélkül.

Newcastle hercege. (en.wikipedia.org)

Bármilyen is volt Saint-Germain angliai tartózkodásának a fő célja, nagy benyomást keltett zenészként. Charles Burney, a brit nemzeti himnusz szerzője megemlíti, hogy Lobkowitz herceg és az „ünnepelt és rejtélyes Saint-Germain gróf” részt vett egy opera minden próbáján a Haymarket színházban, és Saint-Germain számos új dalt szerzett hozzá, amelyek egyikét minden este megismételtették. Egy 1747 körül közzétett, hat áriából álló gyűjteményből három Saint-Germain-é volt. Azt, amit minden este megismételtettek, első és második hegedűk, brácsa, cselló és csembaló kísérte. Saint-Germain a koncerteken nemcsak előadóként vett részt, hanem karmesterként is. Saint-Germain által szerzett, 42, olasz dalszövegű áriát 1750 körül adtak ki, a *Six Sonatas for two Violins with a bass for Harpsichord or Violoncello by SSSS de St. Germain. Seven Solos for a Violin* szintén Saint-Germain-től 1758 körül jelent meg.⁷

1745 után Saint-Germain pontos tartózkodási helye és tevékenysége a következő 12 évre bizonytalan. Saját elmondása azt jelzi, hogy valószínűleg különböző gyártási technikák

⁵ [Count of St. Germain](#), en.wikipedia.org; cenzúrázott változat: Charles Duke Yonge (szerk.), [Letters of Horace Walpole](#), London: T. Fisher Unwin, 1890, 1. kötet, [gutenberg.org](#).

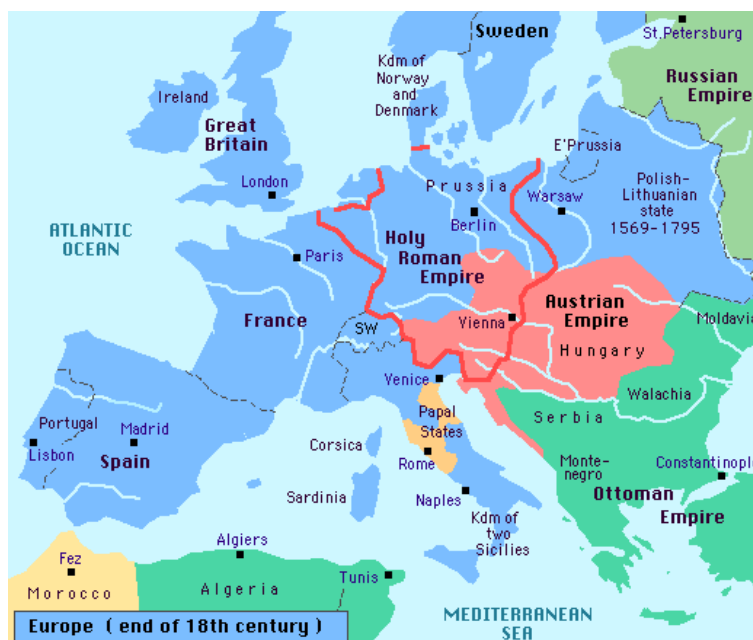
⁶ Fuller, 67-8. old.

⁷ Ugyanott, 66-84, 310-2. oldalak.

kifejlesztésén dolgozott Németországban, elsősorban a festési eljárások terén. 1755-ben egy olyan gépezet elterjesztésében vett részt, amit egy francia ember talált fel, és kikötők, folyótorkolatok és vízlevezetők tisztítására és kimélyítésére szolgált. Ennek keretében 1755 végén vagy 1756 elején Hágába utazott.⁸

3. A francia udvarban

Amikor a második jakobinus lázadás kitört Angliában, a brit hadsereg nagy része Flandriában és Németországban volt, és részt vett az osztrák örökösödési háborúban (1740-48), amelyben a hamarosan létrejövő német tartomány, Poroszország (háttérben Franciaország, Spanyolország és Bajorország) és Ausztria, a Habsburg birodalom székhelye (háttérben Britannia és a Holland Köztársaság) állt egymással szemben. Az osztrák örökösödési háborút a hét éves háború (1756-63) követte, amely hatással volt Európára, Észak- és Közép-Amerikára, a nyugat-afrikai partokra, Indiára, a Fülöp-szigetekre, és életek millióiba került. Ebben a globális konfliktusban a korábbi szövetségek megfordultak: a korábbi Franciaország és Poroszország szemben Britannia és Ausztria helyett most Franciaország és Ausztria szemben Britannia és Poroszország alakult ki. A szövetségek megváltozását a „diplomáciai forradalomként” emlegetik. Mindazonáltal a háttérben húzódó ellentét megmaradt: Poroszország Ausztria ellen, Britannia pedig Franciaország ellen.

(hyperhistory.com)

Saint-Germain Franciaországba 1757 nyarán vagy kora őszén lépett be. Abban az időben XV. Lajos uralkodott Franciaországban. Lajos uralkodása kezdetén (1715) kedvező hírnévnek örvendett, de rendkívül népszerűtlenné vált az udvara pazarlásának, meggondolatlan pénzügyi politikájának és területek elvesztésének következtében. 1757-ben orgyilkossági kísérlet történt ellene.

⁸ Ugyanott, 89, 95-6. oldalak.

Nem érdeklődve a politika iránt és nagymértékben befolyásolva első számú szeretője, Madame de Pompadour által, XV. Lajos döntései kárt okoztak Franciaország hatalmának, gyengítették a kincstárat, hiteltelennítették az abszolút monarchiát, és vélhetően elvezettek a francia forradalomhoz, ami a halála után 15 évvel tört ki. A trónon unokája, XVI. Lajos követte 1774-ben.⁹

XV. Lajos (en.wikipedia.org)

Madame de Pompadour, kb. 1750. (en.wikipedia.org)

Mme de Pompadour sok felelősséget vett a vállára Franciaország szövetségeinek Poroszországról Ausztriára való átváltozása és az azt követő végzetes hét éves háború miatt, mint ahogyan az ismétlődő pénzügyi nehézségek miatt is. Az apja főkönyvelő volt a Páris-fivérekénél (Joseph Pâris-Duverney, a keresztaja és Jean Pâris-Monmartel), a legnagyobb pénzügyi szakértőknél Franciaországban, és az ő tanácsait vakon elfogadta. A bátyja Marigny márkija lett, és a király kinevezte a királyi manufaktúrák igazgatójává és a királyi épületek főfelügyelőjévé. Ezekben a minőségekben számos levelet kapott Saint-Germain-től, aki azokat „Denis de S.M., Comte de St. Germain-ként” írta alá.

Saját birtokaimon a leggazdagabb és legritkább felfedezést tettem, amit valaha is tettem Amerika felfedezésén kívül. Talán példa nélküli gondossággal, szorgalommal és türelemmel dolgoztam ki közel húsz év alatt... Miután mindezen munka célját elértem, szeretném felajánlani a hasznát a királynak, csupán a költségeimet levonva, anélkül, hogy bármit is kérnék tőle, csak annyit, hogy használja szabadon az egyik királyi palota fenntartására, amelybe be-

⁹ Louis XV of France, http://en.wikipedia.org/wiki/Louis_xv.

*fogadja azokat az embereket, akiket Németországból hoztam az ő szolgálatára. ... Egy éve beszélek erről, és három hónapja vagyok Párizsban.*¹⁰

Saint-Germain úgy érezte, hogy a festési eljárása és más technikák munkahelyeket teremthetnek, növelhetik a nemzeti jövedelmet, és könnyíthetik a szegények adóterheit.

1758 májusára Saint-Germain-nek engedélyezték számos palota használatát a Château de Chambord-on, Versailles után a legfényűzőbb királyi palotákban. Ugyancsak engedélyezték, hogy három konyhát használjon a földszinten (a festési eljárásokra) és azok néhány melléképületét (a munkások elhelyezésére). Ekkor a munka még nem kezdődött meg, mert mindent Németországból kellett hozatni. Találkozott a királlyal és Mme de Pompadour-ral Versailles-ban, rendszeres vendéggé vált Mme de Pompadour vacsoráin, és sok estét eltöltött a királlyal és a királyi családdal.

Mme. de Pompadour által adott vacsorák egy másik rendszeres vendége de Choiseul hercege volt. Ő 1758 őszén tért vissza Franciaországba Bécsből, ahogy nagykövet volt, hogy betöltse a külügyminiszteri posztot. Erősen támogatta Franciaország szövetségét Béccsel. Nagyon nem kedvelte Saint-Germain-t, aki ekkor már a király közeli barátja volt, talán részben azért, mert nem sikerült megtudnia a titkot Saint-Germain származásáról. Abban az időben úgy tűnik, XV. Lajos volt azon kevesek egyike – egy másik Newcastle hercege lehetett – aki nek Saint-Germain felfedte ezt a titkot. Lajos nem fogadott olyan embereket, akik bizonyos rang alatt voltak a nemességben, és nem engedte volna meg magának, hogy egy szélhámos befolyása alá kerüljön, Érdemes megjegyezni, hogy XV. Lajos elődje és dédnagyapja, XIV. Lajos (a „Napkirály”) Saint-Germain apjának, II. Rákóczy Ferenc hercegnek jó barátja volt.

de Choiseul herceg (fr.wikipedia.org)

de Choiseul herceg Saint-Germain iránti ellenségessége az otthonában egy étkezés során tárult fel. A herceg megkérdezte a feleségét, miért nem iszik, ő pedig azt válaszolta, hogy a Saint-Germain által ajánlott étrendet követi, mégpedig nagy sikerrel. A herceg megtiltotta neki, hogy „egy ilyen gyanús alak ostobaságait kövesse”, és kijelentette, hogy ismeri az igazságot Saint-Germain-ről: „egy portugál zsidó fia, aki visszaél a város és a király hiszékenységével”.¹¹ Choiseul egyszerűen a mendemondát ismételte, bár az valószínűleg igaz, hogy Saint-Germain eltöltött valamennyi időt Portugáliában, és a nyelvet folyékonyan beszélte.

Emlékirataiban Mme de Genlis (később Stéphanie-Félicité du Crest néven ismerték) leírja, hogy 1759 nyarán, amikor 13 éves volt, gyakorlatilag minden nap látta Saint-Germain-t, miközben a lány énekelt, a gróf hallás után csembalón kísérte. Úgy írja le Saint-Germain-t,

¹⁰ Jean Overton Fuller: *The Comte de Saint Germain: Last scion of the House of Rákóczy*, London: East-West Publications, 1988, 95-6. oldalak.

¹¹ Ugyanott, 116. oldal.

mint kiváló orvost és rendkívül nagy vegyész. Azt is mondja, hogy a gróf olajjal festett, és azt állítja, hogy a festett képeken, amelyeken az emberek ékszereket viseltek, azok – köszönhetően egy különleges festéknek, amit ő fedezett fel – ragyogtak és visszaverték a fényt, mintha valódi ékkövek lettek volna. Saint-Germain nyilvánvalóan a festékek szakértője volt, de ha önmagát is lefestette volna, arról valószínűleg hallottunk volna más íróktól is.¹² Ezt is írja:

*A Saint-Germain-nel való beszélgetés tanulságos és szórakoztató volt, rengeteget utazott, és a modern történelmet elképesztő részletességgel ismerte, aminek eredményeként úgy beszélt a régi emberekről, mintha velük élt volna... Az alapelvei fennkölték voltak, hajszálpon-tosan eleget tett a vallás minden külső kötelességének, rendkívül jószívű volt, és mindenki egyetértett abban, hogy az erkölcsi a legtisztábbak voltak.*¹³

Viszont továbbra is kitart amellett, hogy szélhámosnak nevezte.

Karl Heinrich von Gleichen báró, egy kiváló szabadkőműves 1759-ben találkozott Saint-Germain-nel, amikor meglátogatta az utóbbi bankárját, Mme Lambert-et. Saint-Germain gyakran szállt meg az ő házában, amikor Párizsban volt. Gleichen azt mondja, hogy hat hónapig követte Saint-Germain-t, de „semmit nem tanított nekem”, és annak eredménye, hogy nem kedvelte Saint-Germain-t, gyakran visszaköszön abban, ahogyan írt róla. Azt az érdekes megjegyzést teszi, hogy Saint-Germain „eltérően más szélhámosoktól, soha nem állította, hogy természetfeletti tudással rendelkezik”.¹⁴ Akár rendelkezett Saint-Germain paranormális képességekkel, akár nem, úgy tűnik, nincs semmilyen megbízható, szemtanútól származó leírás azok megnyilvánításáról,¹⁵ míg más vezető okkultistákról (mint Cagliostro és H.P. Blavatsky) vannak megbízható jelentések, hogy megmutatták azokat.¹⁶

Gleichen úgy írja le Saint-Germain-t, mint „egy közepes magasságú ember, nagyon izmos, csodás egyszerűséggel öltözködik és nagyon elegáns”. Egyik alkalommal Gleichen beszélt néhány festményről, amiket Itáliában látott, és Saint-Germain később mutatott neki néhány gyönyörű festményt, és nagy mennyiségű drágakövet, főleg „meglepő méretű és tökéletességű” gyémántot, amik az ő tulajdonában voltak. Gleichen ezt is írja:

Birtokában volt kémiai titkoknak színek, festékek és ritka szépségű krizokalk [aranyhoz hasonló fém] előállításához...

*Nagyon szigorú étrendet követett, soha nem ivott evés közben, szenna cserje hüvelyét használta hashajtóként, amit maga készített, és összesen ennyi volt, amit azoknak ajánlott, akik megkérdezték tőle, mit csináljanak az életük meghosszabbítása érdekében.*¹⁷

Többen beszámoltak arról, hogy Saint-Germain kb. 40-60 évesnek nézett ki 1759-ben. Az egyik ok, amiért az emberek azt gondolták, hogy természetellenesen öreg, az, hogy

¹² Ugyanott, 107, 191. oldalak.

¹³ *The Theosophical Path*, 1915. jan, 48. oldal. Ez egy Saint-Germain-ről szóló 18 részes cikksorozat része Philip A. Malpas-tól, *The Theosophical Path*, 1914. 01. 06-tól 1915. 07. 09-ig.

¹⁴ C.A. Vulpius (szerk.), *Curiositäten der physisch-literarisch-artistisch-historischen Vor- und Mitwelt*, Weimar: Landes-Industrie-Comptoirs, [7. kötet](#), 1818, 12-22. old., zs.thulb.uni-jena.de; *The Theosophical Path*, 1914. dec., 454-5. old.

¹⁵ Georges Touchard-Lafosse megbízhatatlan *Chroniques de l'Oeil-de-Boeuf*-je (Párizs: G. Barba, 1836), amely sok mindent átvesz Mme du Hausset, Mme de Genlis és von Gleichen báró megbízhatatlan emlékirataiból, a következőt tartalmazza: „Vannak emberek, akik látták, hogy olyan dolgokat csinál, amik túl vannak az emberi képességeken. Azt mondják, hogy kedve szerint idézi meg a szellemeket azoknak, akik elég bátrak, hogy ezeket a szörnyű látomásokat kérjék, amik mindig felismerhetők. Néha eléri, hogy a jövőt illető kérdésekre válaszoljanak föld alól jövő hangokon, amit az ember nagyon határozottan hall, ha a fülét egy titkos kamra padlójához szorítja, amelybe csak a rejtélyes órákulumok meghallhatása céljából lépnek be. Azt állítják, hogy számos ilyen jóslat már beteljesedett, és Saint-Germain kapcsolata a másvilággal sok ember számára bizonyított tény.” (*The Theosophical Path*, 1915. júl., 43. old.)

¹⁶ Daniel Caldwell (szerk.): *The Esoteric World of Madame Blavatsky: Insights into the life of a modern sphinx*, Wheaton, IL: Quest, 2000.

¹⁷ Fuller, 106. oldal.

Gleichen másodkézből azt állította, hogy a zeneszerző Jean-Phillippe Rameau és a velencei francia nagykövet egyik idősebb rokona, akik egyaránt találkoztak Saint-Germain-nel Franciaországban, azt mondták, hogy találkoztak vele Velencében is 1710 körül, és akkor 50 körüli férfinek nézett ki, míg 1759-ben csak 60 körülnek.¹⁸ Az emberek feltételezték, hogy Saint-Germain nagyrészt vegetáriánus étrendje és a szenna hüvelyét tartalmazó gyógyteák rendszeres fogyasztása tette lehetővé, hogy természetellenes kort éljen meg. A különleges diétájának következménye volt, hogy soha nem látták nyilvánosan étkezni.

Mme du Hausset, Mme de Pompadour udvarhölgye azt mondja, hogy Saint-Germain „nem volt sem testes, sem vézna”, „nagyon egyszerűen, de jó ízléssel öltözködött”, és „nagyon gyönyörű gyémántokat hordott az ujjain, ahogyan a tubákos szelencéjén és az óráján is”. Saint-Germain állítólag azt mondta neki: „Néha nem azzal szórakozom, hogy elhitem az emberekkel, hanem hogy megengedem nekik, hogy elhiggyék, hogy ősidők óta élek”.¹⁹

Néhány vad mese, ami Saint-Germain-ről keringett, egy Guave-nak nevezett ember tevékenységének az eredménye volt, akinek a beceneve Milord Gower volt, mert szerette utánozni az angolokat. Kémként foglalkoztatták a brit hadsereg ellen a hétéves háború alatt, és ekkortájt az udvaroncok vették igénybe a szolgálatait Párizsban, hogy eljuttassa mindenféle ember szerepét. Néha Saint-Germain álruháját öltötte magára, „hogy kielégítse asszonyok és naplopók kíváncsiságát”. Gleichen azt mondja, hogy amikor Saint-Germain-t személyesítette meg, Gower kisebb túlzásokkal kezdte, de ha látta, hogy mindent csodálattal elfogadnak, akkor elkezdett évszázadról évszázadra visszafelé lépdelni, egészen Krisztus koráig, akiről olyan bizalmassággal beszélt, mintha a barátja lett volna. Például ilyeneket mondott: „Közeli ismertem, ő volt a legjobb ember a világon, de inkább romantikus és meggondolatlan volt. Többször is figyelmeztettem, hogy rossz vége lesz neki”. ... Ez a fajta képtelenség, amit széles körben ismételték és vettek komolyan Párizsban, Monsieur de Saint-Germain-nek olyan hírnevet adott, hogy rendelkezik egy orvossággal, ami megfiatalít és halhatatlanná tesz.²⁰

Sok ember tanúsította, hogy Saint-Germain-nek volt egy titkos eljárása repedések eltávolítására gyémántokból, a színük és ragyogásuk felerősítésére. Egyik alkalommal a király megmutatta neki egyik saját gyémántját, amin volt egy repedés. Az értéke 6000 livre volt, de repedés nélkül 10,000 livrét (£75,000-tal többet) ért volna. Saint-Germain azt mondta, hogy el tudja tüntetni a repedést, és egy hónappal később visszavitte a királynak azbesztbe csomagolva, repedés nélkül. Azt találták, hogy gyakorlatilag ugyanolyan súlyú, mint korábban volt. Az ékszerész 9600 livret ajánlott érte, de a király inkább megtartotta az érdekesség kedvéért.²¹

Manapság a gyémántok színét és ragyogását elektronok vagy neutronok besugárzásával lehet feljavítani, a repedt gyémántokat pedig erős savakban történő forralással lehet eltüntetni, ha a repedéseket el lehet érni hajszálrepedésen keresztül. Nem ismerjük a Saint-Germain által használt technika részleteit, lehet, hogy savakat használt (amiket széles körben használtak festékeknel), és/vagy más elektromos, kémiai vagy alkímiai eljárásokat.

4. Békemisszió

Franciaország új szövetsége Ausztriával nem hozott hasznot Franciaországnak, és a folyamatban levő háború elszívta a forrásait. Newcastle hercege, aki ekkor a brit miniszterel-

¹⁸ *Curiositäten der physisch-literarisch-artistisch-historischen Vor- und Mitwelt*, 7. kötet, 16. oldal. Jean Overton Fuller véleménye szerint 1717-ben Rameau Saint-Germain apjával, Rákóczy Ferencsel találkozhatott, aki a Rhone mentén inkognitóban utazott, és összetéveszthette a kettőt (106, 281-3- old.). A francia nagykövet, akire Gleichen utal, Count Languet de Gergy, aki 1723. októbertől 1731. novemberig volt nagykövet Velencében – tehát 27 – 35 évvel korábban, és nem 50-nel (*The Theosophical Path*, 1915. július, 38. oldal).

¹⁹ *The Theosophical Path*, 1915. január, 51-2. oldalak.

²⁰ *Curiositäten der physisch-literarisch-artistisch-historischen Vor- und Mitwelt* fordítása, 7. köt., 15-6. old.

²¹ Fuller, 103. oldal.

nők és a királyi titkos tanács elnöke volt, küldött egy levelet, amely arról szólt, hogy támogatnának egy külön békét Anglia és Franciaország között. Mme de Pompadour kérésére Saint-Germain tájékoztatta a levélről de Choiseul herceget, de ő élből elutasította azt. Másrészt de Belle-Isle marsall, a hadügyminiszter sajnálta az Ausztriával kötött szövetséget, és támogatta a békét Angliával. Ugyanígy volt a király és Mme de Pompadour is, de ők Choiseul nagyon közeli barátai voltak, és nem akartak nyíltan szembefordulni vele. Angliában a vélemények szintén megoszlottak. Például a külügyminiszter, William Pitt ellenezte a békét Franciaországgal, ő nagyon erőteljes alak volt, aki olyan hírnevet szerzett magának, mint az ember, aki megnyerte a háborút Franciaország ellen.

Lajos, Pompadour és Belle-Isle megkérte Saint-Germain-t, hogy derítse ki, vajon Newcastle és Granville elég erős-e ahhoz, hogy megnyerjék a csatát. Hozzájuk hasonlóan Saint-Germain is sajnálta a szövetségek megfordulását, ellenezte a Habsburgok ilyen mérvű dominanciáját Európában, és úgy vélte, hogy Franciaországnak nem engedheti meg magának a segélyezett gyarmatai fenntartását. Ha Franciaország békét kötne Angliával, akkor Ausztria is ezt tenné Poroszországgal. Saint-Germain beleegyezett, hogy Hágába utazik – egy semleges városba –, és beszél Sir Joseph Yorke-kal, a brit nagykövettel, akit angolai tartózkodása idejéből ismert. Úgy döntöttek, előre nem szólnak Choiseul-nak, hanem megvárják, amíg Saint-Germain-nek lesz valami pozitív jelenteni valója, remélve, hogy Choiseul csatlakozni fog hozzájuk.

1760. január 8-án Bruno von Hellen, a hágai porosz követségi ügyvivő írt II. Frigyes királynak (Nagy Frigyes), hogy beszámoljon neki Saint-Germain-ről, aki akkor még Párizsban volt:

Egyfajta kalandor volt, aki Németországban és Angliában Saint-Germain grófként élt, aki kiválóan hegedül, de aki a színpalak mögül sűg is, és így komoly szerepet játszik. ... A grófnak jelenleg fontos szerepet kell játszania a Versailles-i udvarban, mivel csatlakozott a király és a Marquise [de Pompadour] bizalmas tanácsadóihoz. ... Úgy tűnik, valóban átadott a francia királynak néhány érdekes felfedezést, amiket a kémia terén tett, többek között a gyors színezések titkát.

Von Hellen úgy okoskodik, hogy Saint-Germain azzal nyerte meg a király jóindulatát, hogy meggyőzte, elő tudja állítani a bölcsek követ! Azt is elmondja Frigyesnek, hogy Saint-Germain egyenesen megmondta a pénzügyminiszternek, hogy „a legnagyobb ostobaságot követték el, amikor megszakították a kapcsolatokat Felsőgeddel, és belekeveredtek a kontinens háborújába”, és azt tanácsolta nekik, hogy kössenek békét. Von Hellen azt mondja, hogy Saint-Germain keze valószínűleg benne volt az előző francia pénzügyminiszter leváltásában, 1759 novemberében.²²

Eltekintve a béke kezdeményezésétől, úgy tűnik, Saint-Germain-nek volt egy másik célja is, hogy Hágába utazott, ez pedig Franciaország borzalmas pénzügyi nehézségeivel volt kapcsolatban. Amszterdamban az Adrian és Thomas Hope fivéreknél, az East-India Company igazgatóinál szállt meg. A Hope testvérek kölcsönt adtak a francia koronának vagy államnak, amelynek a kamatos visszafizetésével kétségtelenül gondok voltak. Von Reischach báró, Ausztria hágai nagykövete azt jelentette az osztrák kancellárnak, von Kaunitz hercegnek 1760 márciusában, hogy állítólag Saint-Germain a saját hitelét adta zálogul kezesként, hogy biztosítson egy további hatalmas összeget a francia udvar számára.²³

1760. március 5-én Saint-Germain meglátogatta Willem Bentinck-et, Rhoon grófját, az utóbbi kérésére. Bentinck a holland parlament tagja volt, és V. Vilmos herceg egyik régense. Számos alkalommal találkoztak, és Bentinck magával vitte Saint-Germain-t Vilmos 12. születésnapjára adott vacsorára és bálba. A naplójában Bentinck 1760. március 9-én sok rész-

²² Jean Overton Fuller: *The Comte de Saint Germain: Last scion of the House of Rákóczy*, London: East-West Publications, 1988, 121-2. oldalak.

²³ Ugyanott, 136. oldal.

letet írt le a Saint-Germain-nel való beszélgetéseikről, amik felfedik, milyen jól informált volt az utóbbi a nemzeti és nemzetközi ügyekben.

Azt, hogy Franciaország királya és Madame de Pompadour, az egész udvar és egész Franciaország szenvedélyesen vágyott rá [a békére], egyetlen ember akadályozta meg. Ez Duc de Choiseul volt, akit a bécsi udvar maga mellé állított...

Európa minden zűrzavara és problémája az 1756-os Versailles-i szerződésből eredt, csupán a velenceinek a következménye volt.

Volt egy titkos záradék, amely szerint Flandriát a [spanyol] infánsnő kapja cserébe Sziléziáért [amiről Ausztria remélte, hogy visszaszerzi Poroszországtól]...

Azon kívül csak egy út volt, az pedig egy béke, amit Anglia és Franciaország között rendeztek el. Az előkészítő tárgyalások, kongresszusok és konferenciák megszokott módja a dolgokat a végtelenségig elhúzták volna...

A király és Madame de Pompadour ez után sóvárogtak... és Anglia királya nem kevésbé kívánta, Newcastle hercege és Lord Granville erősen támogatta, és Pitt-nek, aki jelenleg mindkettővel kapcsolatban áll, eddig sikerült őket megakadályoznia, de Pitt-et gyűlölte a király...

Nagy részletességgel foglalkozott a [francia] tartományokkal, azok elnéptelenedésével, a földtulajdonosok tönkremenetelével, ami a földeket művelő parasztok tönkremenetelének természetes következménye volt, és mindezt a főváros és a birodalom közötti aránytalanságok okozták. Ennek a hatásait az ember ekkor már érezte, mert a források, amik a tartományokat és főleg Párizs pusztulásba vivő luxus fogyasztását táplálták, kiszárította a külföldiek profitjának a leállása és a kereskedelem tönkremenetele.²⁴

Willem Bentinck. (en.wikipedia.org)

Bentinck ezt is írta:

A beszélgetései nagy örömet okoztak, mivel különösen ragyogók, változatosak voltak, tele részletekkel a különböző országokról, amelyekben járt, nagyon érdekes anekdotákkal, és rendkívül élveztem az általam ismert személyekkel és helyszínekkel kapcsolatos ítéleteit, a modora rendkívül csiszolt volt, a beszéde pedig a legmagasabb osztályhoz tartozó, jó nevelést kapott emberé volt.

Ezért kérdésekkel bombáztam, amikre készségesen és világosan válaszolt (mivel olyan könnyedséggel beszél, mintha valami locsi-fecsi volna)...²⁵

Sok ember megemlítette Saint-Germain bőbeszédűségét és anekdotázó képességét.

1760. március 14-én Yorke tábornok írt Holdernesse grófnak, az Északi Osztály miniszterének, hogy elmondja, Saint-Germain meglátogatta őt, és elmagyarázta, hogy Mme de

²⁴ Ugyanott, 126-7. oldalak.

²⁵ Ugyanott, 130-1. oldalak.

Pompadour és Marshall de Belle-Isle a király tudtával őt küldték Hágába, hogy elmondja, a király szeretne békét kötni. Saint-Germain elmondta, hogy a hágai francia nagykövetnek, D’Affry-nak erről nincs tudomása, ahogyan Choiseul-nek sem, aki tiltakozna ellene. Yorke azt válaszolta, hogy az angol király is tisztességes békét szeretne.

Ugyanebben az időben Kriegrath Kauderback gróf, egy Saxon, a lengyel király képviselője Hágában, írt egy levelet egy barátjának egy találkozási alkalmáról, amikor Saint-Germain-nek ebédelt. Miután elmesélte a híreszteléseket Saint-Germain matuzsálemi koráról, ezt mondja:

*Ami bizonyos, hogy az Államtanács egyik tagja, aki 70 közelében jár, azt mondta nekem, hogy látta ezt a különleges embert az apjának a házában, amikor még csak gyerek volt, és akkor egy energikus, örökmozgó, harmincas férfi volt. A lábai állandóan készek egy sétára, saját haja van, fekete, és sehol nem kopaszodik, és alig van ránc az arcán. Soha nem eszik húst, kivéve némi csirkét, a táplálkozását gabonákra, zöldségekre és halra korlátozza. Komoly óvintézkedéseket tesz a hideg ellen.*²⁶

Hozzáteszi, hogy Saint-Germain kijelentette, megtanulta „a természet legcsodásabb titkait”, hogy különösen gazdag volt, és felbecsülhetetlen értékű drágaköveket mutatott neki. Saint-Germain beszélt neki a francia király határozatlanságáról, azt mondva, hogy akik körülötte vannak, visszaélnék a jó természetével, és hízelegnek a gyengeségének, különösen a Pâris-fivérek teremtményei, akik önmagukban alkotják Franciaország egész betegségét.

Choiseul hamarosan rájött, mi történik. 1760. március 19-én elküldött egy levelet d’Affry-nak, amit Saint-Germain írt Mme de Pompadour-nak, és azt írta mellé, hogy „önmagában elegendő bemutatni ennek a személyiségnek a képtelenségét. Közismert kalandor, és ráadásul nagyon ostoba is”.

Utasítom, hogy figyelmeztesse, hogy ha azt hallom, hogy beleártja magát a politikába, akár magas, akár alacsony szinten, akkor fogok szerezni a királytól egy parancsot, hogy ha valaha is visszatér Franciaországba, akkor a hátralevő napjaira egy börtönbe lesz bezárva...

*Kérje meg, hogy soha többé ne tegye be a lábát az ön ajtóin...*²⁷

Saint-Germain később ezt mondta Bentinck-nek:

*Ő [d’Affry] nem jön rá, hogy kitapostam a lábammal a dicséret és a szemrehányás, a félelem és a remény útját egyidejűleg, és hogy nincs más célom, mint az emberiség javát szolgálni, hogy megtegyek minden tőlem telhetőt az emberiségért. A király ezt jól tudja, és én nem félek sem Monsieur d’Affry-tól, sem Monsieur de Choiseul-tól.*²⁸

Holderness grófjának útmutatásai alapján Yorke azt mondta Saint-Germain-nek, hogy a brit korona tárgyalni kíván vele a békéről, feltéve, ha bemutat formális bizonyítékokat, hogy ő a francia király képviselője. Saint-Germain azt szerette volna, hogy valaki, aki hivatalos pozíciót tölt be XV. Lajos kormányában, csatlakozzon hozzá a Yorke-nál tett további látogatásain. Ezen a ponton Bentinck még mindig úgy érezte, hogy a béke elérhető közelségben van.

Április 4-én Yorke írt Holderness-nek, mondván, hogy úgy tűnik, a legutolsó jelentése óta Saint-Germain kiszorult. A következő napon d’Affry írt Choiseul-nak, és elmondta neki, hogy tájékoztatta valamennyi főminisztert Hágában, a nagy bankárokat és a Hope-fivéreket, hogy Saint-Germain kegyvesztett lett. Számos levél, amit Saint-Germain írt Pompadour-nak és Belle-Isle-nek, nem ért célban, mert Brunswick Lajos herceg – a fiatal V. Vilmos herceg tanítója és gyakorlatilag Hollandia régense – átirányította azokat Choiseul-hoz. Lajos herceg felismerte, hogy ha Saint-Germain személyesen beszél Yorke-ral, akkor a saját közvetítő szerepe Britannia és Poroszország, valamint Franciaország, Ausztria és Oroszország között, meg fog szűnni.

²⁶ Ugyanott, 135. oldal.

²⁷ Ugyanott, 139. oldal; Isabel Cooper-Oakley: [The Comte de St. Germain: The secret of kings](#), eredeti kiad. 1912, utánnomás: Escondido, CA: The Book Tree, 1999, 170-1. oldalak.

²⁸ Fuller, 141. oldal.

Április 15-én Choiseul ezt írta d’Affry-nek:

*A király megparancsolta nekem, hogy ne csak arra utasítsam önt határozottan, hogy hozza rossz hírbe ezt az úgynevezett Saint-Germain grófot a legsértőbb és legkifejezőbb jelzőkkel, szóban és tettekben mindazok előtt, akiről ön gyanítja, hogy ismerik ezt a gazfickót szerte az Egyesült Tartományokban, hanem győzze meg az államtanácsot... hogy tartóztassák le és szállítsák Franciaországba. Így meg lehet büntetni vétsége súlyának megfelelően. Jelen-teszen meg egy közleményt a holland újságokban, amely befeketíti ezt a gazfickót egyszer és mindenkorra...*²⁹

XV. Lajos túl gyengének bizonyult, hogy ellenálljon Choiseul-nak, és végül beáldozta titkos követét.

Bentinck értesítést kapott a Saint-Germain-t fenyegető veszélyről. Yorke-tól kapott egy útlevelet, hogy lehetővé váljon Saint-Germain Angliába történő menekülése. Az utóbbi hajóval indult el április 16-án kora reggel, pár órával az előtt, hogy a letartóztatási parancsát végre tudták volna hajtani. Bentinck később megjegyezte, hogy Saint-Germain-nek majdnem sikerült nemes törekvését megvalósítani, és csak azért bukott el, mert „túlságosan a saját céljaira támaszkodott, és nem foglalkozott eléggé azoknak az embereknek a rossz véleményével, akikkel foglalkoznia kellett.”³⁰

A Saint-Germain-t szállító hajó 1760. április 20-án ért Harwich-ba, Saint-Germain pedig pár nappal később ért Londonba, ahol udvarias házi őrizetbe helyezték, egy állami hivatalnok vigyázott rá. Amíg ott volt, kapott egy levelet de la Watu gróftól, egy baráttól, akik Amszterdamban hagyták.

Ha villámcsapás ért volna engem, akkor sem lehettem volna zavarodottan, mint amilyen Hágában voltam, amikor rájöttem, hogy távozott. Mindent kockára fogok tenni, és megteszek minden elképzelhető erőfeszítést, hogy személyesen kifejezzem minden tiszteletemet ön iránt, mert tudatában vagyok, Monsieur, hogy ön a Föld legnagyobb ura, és csak sértve érzem magamat, hogy szánalmas emberek gondot mernek okozni önnek.

*Hallottam, hogy aranyat és intrikákat használtak fel az ön béke-fáradozásai ellen.*³¹

William Pitt visszautasította, hogy találkozzon Saint-Germain-nel, és azt akarta, hogy hagyja el Britanniát. A londoni porosz nagykövet, von Knyphausen báró találkozott Saint-Germain-nel II Frigyes porosz király engedélyével, és elrendezte neki, hogy Cea gróf néven (Cea egy portugál város) Aurich-ba utazzon. Hogy elkerülje Frigyes kellemetlen helyzetbe hozását, Saint-Germain azonban úgy döntött, hogy máshová menekül. XV. Lajos hibája, hogy kiálljon Saint-Germain mellett, megkeményítette vele szemben Frigyest, és ekkor kezdett előrenyomulni a Franciaország elleni háborúban.

5. Ubbergen és Tournai

1761. február 12-én a *Gazette des Pays-Bas* közölt egy riportot Hágából, amely így kezdődik:

*Az úgynevezett Saint-Germain gróf, ez a megfejthetetlen férfi, akinek a valódi neve, származása és nemzetisége ismeretlen, aki gazdag, de jövedelmeinek forrása ismeretlen, és nem tudni, hol és hogyan szerezte a tudását, és aki bejáratos hercegek tanácskozásaira, ez az ember... jelenleg itt [Hágában] nem tudja, hol hajtja le a fejét, mert számkivetett minden országból.*³²

²⁹ Ugyanott, 153. oldal.

³⁰ Cooper-Oakley, 212. oldal.

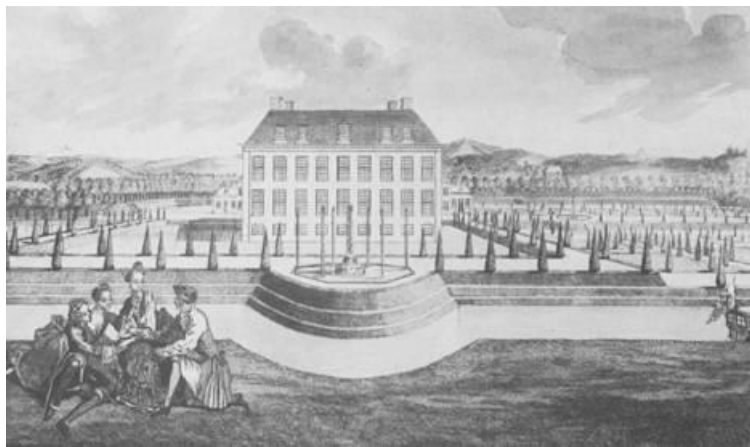
³¹ Fuller, 158. oldal.

³² Jean Overton Fuller: *The Comte de Saint Germain: Last scion of the House of Rákóczy*, London: East-West Publications, 1988, 162. oldal.

1762 márciusában egy holland, van Hardenbroek báró azt írta a naplójába, hogy azt hallotta, Saint-Germain Ubbergen-ben³³ él, Nijmegen közelében, van egy másik birtoka Zutphen közelében és egy nagy laboratóriuma a házában, ahol egész napokat tölt. Ő egy „nagy filozófus”, „művészi beállítottságú”, „a Köztársaság javát akarja az üzemeivel”, és segít színek előállításával a Weesp-ben levő porcelángyárnak. „Hatalmas levelezést folytat külföldi országokkal”, Bentinck gyakran meglátogatja, és gyakran utazik Amszterdamba, ahol nagyon jól ismeri G.A. Hasselaar-t, a polgármestert (akivel a korai 1760-as években találkozott).

Ritka drágakövekkel, rubinokkal, zafírokkal, smaragdokkal és gyémántokkal rendelkezik. Azt mondják, birtokában van a módszernek, ami a gyémántokat víztisztaságúvá teszi, és szebb színt ad a köveknek. Nagyon bőkezű, és nagy birtokai vannak Pfalz-ban és Németország más részein.³⁴

Mivel Saint-Germain eleinte úgy tervezte, hogy Ubbergen-ben (aminek a jelentése „a hegyen”) alapítja meg a gyárat, úgy döntött, hogy a Surmont nevet adja neki (ami franciául ugyanezt jelenti).

Birtok Ubbergen-ben (M. Berkeboom, kb. 1715-20). (dbnl.org)

1762 első felében Saint-Germain Oroszországba látogatott, valószínűleg alapanyagok beszerzéséért a gyártási eljárásaihoz. Szentpéterváron szállt meg az olasz művésszel, Rotari gróffal. Barátságban volt a Juszupov családdal, és Juszupov hercegnek adott egy „elixírt a hosszú élethez”. Úgy is emlékeztek rá, mint egy ragyogó hegedűművészre. Egy feljegyzés szerint együtt volt Galitzin hercegnővel Arhangelszkben (650km-re északra Szentpétervártól) 1762. március 3-án.³⁵ A közelben arany- és vasérc bányák voltak (amiket a festési eljárásaiban használtak).

Saint-Germain látogatása Oroszországban III. Péter cár uralkodása alatt történt, aki 1762. január 5-én lépett trónra. Ő nagy poroszbarát volt, és meggyilkolták egy puccsot követően, amit az Orlov-fivérek (Iván, Grigorij, Alekszej és Fjodor) szerveztek július 9-én, Péter felesége javára, aki Nagy Katalin cárnővé vált. Van egy legenda, hogy Saint-Germain találkozott Orlovékkal, amikor Oroszországban volt, és szerepet játszott a puccsban, de erre nincs

³³ A két fivér és szappangyáros, Abraham és Jacob de Mist, Saint-Germain megbízásából megvásárolta a birtokot Ubbergen-ben 1761 szeptemberében 72,500 forintért. A tulajdonjogot soha nem adták át Saint-Germainnek, mert 1763-ban, mielőtt kifizethette volna a teljes összeget, a de Mist fivérek csődöt jelentettek. Az ügy megoldása érdekében Nijmegen városa lett a birtok tulajdonosa egy időre. (L.F. van Gent: „De Graaf van Saint-Germain, heer van Ubbergen”, *Gelre, bijdragen en mededeelingen*, V. 44, 1941, 87-115. oldalak.)

³⁴ F. J. L. Krämer (szerk.), *Gedenkschriften van Gijsbert Jan van Hardenbroek*, Amsterdam: Müller, 1901-1918, 1. kötet, 220-1. old; Fuller, 163. old.

³⁵ Cooper-Oakley, 19-21. oldalak; Fuller, 164-6. oldalak.

semmi bizonyíték. Jean Overton Fuller úgy okoskodik, hogy igenis találkozott Katalinnal ott tartózkodása során, és felfedte neki valódi személyazonosságát.³⁶

1763 év elején Saint-Germain a Holland Köztársaságból az Osztrák Németalföldre utazott (ami korábban Spanyol Németalföld volt a spanyol örökösödési háborúig), vagyis a jelenlegi Belgiumba. Brüsszelben meglátogatta Karl Cobenzl gróft, az osztrák meghatalmazott minisztert, hogy engedélyt kérjen bizonyos terméket átszállítására az országon. A beszélgetés a festészet és a kulturális kérdések irányába fordult, valamint Saint-Germain gyártási tapasztalatai és elképzelései felé. Cobenzl bemutatta őt Madame Nettine-nek (valószínűleg Cobenzl szeretőjének), a Nettine Bank alapítója özvegyének, az ő fiának és vejének. Felmerült az ötlet, hogy Saint-Germain üzemait Tournai-ban (Doornik) indítsák el, a banktól felvett kölcsönnel.

Egy Cobenzl által Kaunitz-nak, az osztrák kancellárnak 1763. április 8-án írt levél az első valódi részletekkel szolgál Saint-Germain ipari eljárásairól:

Kb. három hónappal ezelőtt egy St Germain grófként ismert személy átutazott itt, és meglátogatt engem. A legrendkívülbb embernek találtam, akivel csak életemben találkoztam. A születési helyét még nem ismerem pontosan, de azt hiszem, egy hatalmas és jelentős ház törvénytelen kapcsolatból származó fia. Bár rendkívül gazdag, a legnagyobb egyszerűségben él. Mindent tud, a becsületessége és jósága pedig elismert érdemlő. Tudásának más bizonyítékai mellett számos kísérletet végzett el a szemeim előtt, hamarosan mintákat fogok Kegyelmességednek küldeni. A leglényegesebb a vas átalakítása egy olyan fémmé, ami olyan gyönyörű, mint az arany, és a legkevesebb, ami elmondható, hogy ugyanolyan jó, mint bármely aranyműves munka. A bőrök kikészítése és festése felülmúlja a világ összes szattyánbőrét és a legtökéletesebb cserzését. A selymek festését eddig soha nem látott tökéletességre fejlesztette. Ugyanez mondható el a gyapjufestésről. A gyapjú festése a legélénkebb színekkel történik, és minden indigó vagy kosenil nélkül, a legközönségesebb összetevőkből, és ezért rendkívül mérsékelt áron. Olyan színeket kever ki, amilyenekkel a művészek festenek, az ultramarin olyan tökéletes, mint a lapisból származó, végül pedig illatok kivonása a festésnél használt olajokból, és Provence legjobb olajának előállításá repcemagból, repceből és más gyengébb minőségű olajokból.³⁷

Cobenzl hozzátette, hogy a várható haszon „milliókat tesz ki”, és hogy Saint-Germain csupán a keletkező haszonnal arányos fizetést kér. Kaunitz ezt az információt „Őcsászári és Apostoli Felségének”, Mária Teréziának, az osztrák királynőnek, és a Német-Római Birodalom császárnőjének továbbította. Ő volt az egyedüli női uralkodó a Habsburg birodalomban, és a legutolsó is a Habsburg házban.

Saint-Germain eltávolított egy repedést egy Cobenzl tulajdonában levő gyémántról, ezzel nagymértékben megnövelte annak értékét. Megmutatta neki a festmény gyűjteményét, és nekiadott egy eredeti Raphaelot barátsága jelképeként. Von Gleichen báró kijelentette, hogy Franciaországban Saint-Germain mutatott neki egy képez a spanyol Murillo-tól, ami olyan gyönyörű volt, mint a Raphaelo Versailles-ban. Lehet, hogy ugyanazt a képet adta Saint-Germain Cobenzl-nek, amit esetleg Gleichen Murillo-nak tulajdonított, hogy összhangban legyen azzal a hittel, hogy Saint-Germain a spanyol királynő törvényen kívüli gyereke volt.³⁸

Egy Kaunitz-nak 1763. április 28-án írt levélben Cobenzl ezt mondja: „Van egy jó és megbízható gyárosunk Tournai-ban, és a szükséges előkészületek folyamatban vannak”. Saint-Germain gazdagságáról ezt írja:

³⁶ Fuller, 165. oldal.

³⁷ Ugyanott, 167-8. oldalak.

³⁸ Ugyanott, 170. oldal.

Van egy birtoka Hollandiában, kétharmadát kifizette, és vannak értékei, amiket az ember, aki a jelzálogot adta a biztonságuk érdekében jóval több, mint egymillióra becsül. Láttam ezeket az értékeket, amik ide kerültek, és Madame Nettine-nél helyezte letétbe. ...

Az biztos, hogy előkelő születésű, de mivel nem szolgálja a célomat, meg kell tartanom a titkot, amit rám bízott.

Beszél a gazdagságáról, és tényleg sok mindennel kell rendelkeznie, mivel mindenhol, ahol csak jár, csodálatos ajándékokat ad, jó sokat költ, soha nem kér semmit, és soha nem hagy hátra tartozást.

Cobenzl azt mondja, hogy Saint-Germain „nem kér tőlünk semmit, és meg akarja osztani velem a titkát”, és ezzel a magasztalással zárja: „nincs a világon semmi, amit ne tudna megtenni”.³⁹

Kaunitz lényegesen kevésbé lelkesedett a projekt iránt. Nem tudta megérteni Saint-Germain önzetlen indítékait, és kíváncsi volt, miért nem önmaga hozza létre az üzletet. Kaunitz nem fedte fel Choiseul-nak, hogy Saint-Germain ekkor a Császárság birtokain tartózkodik, és hogy azon dolgoznak, hogy lehetőséget találjanak a titkainak a császári korona javára történő hasznosítására. Nem világos, Saint-Germain vajon tudta-e, hogy a királyi bevételekbe belevették vagy belegondolták azokat, amiket ő bonyolított Cobenzl-lel és Nettine-nek, mint magán befektetőkkel.

Egy 1763. június 25-én Kaunitz-nak írt levében Cobenzl azt mondja, hogy bár egy amszterdami kereskedő azt mondta neki, hogy Saint-Germain értékei legalább egymilliót érnek,

az ide hozott ingóságok nem voltak nagy értékűek, amik pedig Hollandiában maradtak, csak festményekből álltak, amiket ő nagyra becsült, de amik keveset érőknek tűntek. Azt is észrevettük, hogy a grófot Hollandiában hitelezők szorongatták, és annyira képtelen a rendre és a takarékoskodásra a saját dolgaiban, mint amennyire ragyogó a tudományokban.

Rendkívül valószínűtlen azonban, hogy a Nettine Bank 81,720 forint kölcsönt adott volna anélkül, hogy megnézte volna Saint-Germain értékeit. Továbbá a Raphaelo festmény önmagában megért ennyit, de Cobenzl soha nem beszélt erről Kaunitz-nak. Cobenzl azt mondja, hogy sikerült megkapnia Saint-Germain titkait, és most pedig megpróbál „kivonni az üzem irányításából egy olyan embert, aki a rendezettség hiányában a hasznot szétszóróná különcködéseire”. Azután Mária Teréziától függne, hogy eldöntse, átvegye-e a gyárat Mme Nettine-től.⁴⁰

További levelekben Cobenzl biztosította Kaunitz-ot, hogy ha a gyárat létrehozzák, nem lesznek működési költségek, mivel Saint-Germain beleegyezett, hogy azokat a saját fele részéből fogja kifizetni. Ezt is mondja: „Van bizonyos érték a titkokban, ez a bőrökben és a kalapokban ismerhető fel, és minden selyem- és vászongyártónk a festésüket csodálatosnak tartja”.⁴¹ Magát Kaunitz-ot leginkább az olajok finomítása érdekelte, de Saint-Germain ennek a titkát nem adta ki.

1763 augusztusában Cobenzl tájékoztatta Kaunitz-ot, hogy Saint-Germain elutazott, mert a jelenlétére már nem volt szükség, és mert azt mondta, hogy Mária Teréziát nem érdeklik a titkai. Saint-Germain-t rávették, hogy vigye oda az értékeit biztosítéknak foglalóként, de úgy tűnik, hogy Mme Nettine nem szolgáltatta vissza az értékeket, még akkor sem, hogy Cobenzl tájékoztatta Kaunitz-ot, hogy Nettine-nek meg *fognak* térülni a költségei.⁴² A részletek nem világosak, de úgy tűnik, Saint-Germain-től elrabolhatták jó szerencséje egy részét.

³⁹ Ugyanott, 172. oldal.

⁴⁰ Ugyanott, 177. oldal. Néhány hitelező valóban követelést nyújtott be Saint-Germain ellen, miután a De Mist fivérek csődbe mentek („De Graaf van Saint-Germain, heer van Ubbergen”, 88-9, 99-102. oldalak).

⁴¹ Fuller, 180, 185. oldalak.

⁴² Ugyanott, 186. oldal.

Saint-Germain évtizedekig finomította titkos eljárását. A Cobenzl által nyújtott információ azt jelzi, hogy nyersvasat vett, csinált vele valamit, amitől sötétről aranyra változott, belemártotta vízbe (talán adalékanyagokkal), és miután ez átadta a tulajdonságait a víznek, kivette, és beletette a megfestendő anyagokat. A vizet, amiben a festés megtörtént, később festmények készítésére használták. A festési eljárások egyik modern szakértője szerint a vas aranszínűvé változását okozhatta vas-klorid, vagy még valószínűbben vas-cianid. Nagyon közönséges és olcsó alkotóelemeket használva, Saint-Germain kémiai festést csinált a kémiai festés korszaka előtt.⁴³

Jean Overton Fuller azt mondja, hogy Saint-Germain olcsó, élénk színekkel megfestett szöveteinek az előállítására előbbre hozta az ipari forradalmat több, mint egy évszázaddal.

Saint-Germain kínálta fel az első tömeg-piacot, és az ember ezekből a részletekből egyfajta forradalmat lát, amit elindított Franciaországban, ahol azon kívül, hogy fizetést adott olyan munkásoknak, akiket a földbirtokosok tönkremenetele az éhezésbe taszított, ruhákat és más termékeket állított elő olyan áron, ami az átlagembernek is elérhető volt. Ezzel csökkentette az osztálykülönbséget, és új exportot, ebből következően belső gazdagságot hozott létre, így talán elkerülve a véres forradalmat – ami végülis bekövetkezett.⁴⁴

Nagyon keveset tudunk arról, hogy a gyárak, amiket Saint-Germain segített létrehozni különböző helyszíneken, tartósan sikeresek voltak-e, és milyen gazdasági hatásuk volt.⁴⁵

6. Itália és a török hadjárat

Cobenzl azt gondolta, hogy miután elhagyta Tournai-t, Saint-Germain Liège-be tartott, majd Karlsruhe-be, hogy meglátogassa van Baden-Durlach örgrófot. 1765-ben Saint-Germain ismét Oroszországban járt. Volt egy gyára Moszkvában pamutvászon (egyfajta pamut öltözék) készítésére, saját festékeit használva, és átadott Nagy Katalinnak a gyártási titkaiból néhányat. Oroszországból Itáliába ment. Vannak utalások, hogy járt Velencében, Milánóban, Genovában, Pisa-ban és Firenzében. Von Gleichen hallott az utazásáról Piedmontban falvakon keresztül, Mme de Genlis pedig azt hallotta, hogy 1767-ben Siennában élt más néven.⁴⁶

Az 1768-74-es orosz-török háború idején az Ottomán Birodalmat Franciaország támogatta, míg Britannia Oroszországot segítette. A Chesma-i (Çesme) csata 1770. július 5-7-én zajlott Anatólia nyugati szélén, és határozott orosz győzelemmel és a török hajóhad megsemmisülésével végződött. Saint-Germain részt vett a csatában Szoltikov tábornok néven, valószínűleg barátja, Alekszej Orlov, az orosz parancsnok vezérhajóján.

⁴³ Ugyanott, 180-2. oldalak.

⁴⁴ Ugyanott, 184. oldal.

⁴⁵ Miután Saint-Germain elhagyta Franciaországot a korai 1760-as években, veszekedés tört ki a munkások között Chambord-ban, ami valószínűleg a működés leállításához vezetett (ugyanott, 162. oldal).

⁴⁶ Jean Overton Fuller: *The Comte de Saint Germain: Last scion of the House of Rákóczy*, London: East-West Publications, 1988, 189, 230. oldalak.

A Chesma-i csata éjszaka (Iván Ajvazovszkij, 1848). (wikipaintings.org)

Saint-Germain először Alekszej Orlov gróffal Velencében találkozott, ahol Orlov az orosz hajóhadat várta. Saint-Germain orosz címzetes tábornoki rangot kapott tőle, amit Chevalier Welldone névre állított ki Pisa-ban, 1769-70 telén, amikor az orosz flotta befutott Leghorn-ba (Itália) Törökország felé hajózva. A Chesma-i csata után Orlov visszavonta a flottát Leghorn-ba. 1771 májusában az orosz flotta visszatért a török vizekre, Saint-Germain pedig valószínűleg velük hajózott.⁴⁷

Alekszej Orlov. (en.wikipedia.org)

Az oroszok egy hatalmas átkaroló hadműveletet terveztek, Orlov vezetésével a tengeri támadást délről, Rumjanszov vezetésével pedig a szárazföldi erőkkel északról. Úgy tűnik azonban, az orosz flotta túl sokáig késlekedett Leghorn-ban az 1770-es évek elején, várva egy Britanniából küldött hajóosztályra, és elveszítette a kezdeményezést. A cél az volt, hogy áthaladjanak a Dardanellákon Konstantinápolyba és a Fekete-tengerre, de amikor megpróbálták áthaladni a Dardanellákon, a francia mérnökök azt átjárhatatlanná tették. Jean Overton Fuller azt feltételezi, hogy Saint-Germain részvételének a célja az lehetett, hogy

Ha elérték volna a Fekete-tengert, és partra szálltak volna az európai török tartományoknál, amiket Havasalföldként és Moldáviaként ismerünk (a modern Románia részei), akkor talán csatlakoztak volna az Oroszország déli részéről nyomuló szárazföldi erökhöz, és egyenesen bevonulhattak volna Erdélybe...

⁴⁷ Ugyanott, 201, 205, 209. oldalak.

*Erdélyben Saint-Germain Rákóczy Ferenc fiaként felfedhette volna személyazonosságát, és ott és Magyarországon az egész lakosság hozzáserglett volna, a tábornoki egyenruhájához, és az osztrák uralom alóli felszabadítóként üdvözölte volna az orosz erőket. Esetleg megkapta volna apja örökségét Erdély hercegeként, és még Magyarországon is üdvözölték volna.*⁴⁸

Saint-Germain később azt mondta Gemmingen-Guttenberg-nek, hogy a személyazonossága olyan személy kezében van, akitől függ. Ez utalhat Nagy Katalinra, mivel neki kellett volna bizonyítania Saint-Germain származását, hogy bemutatthassa azt külföldi állami vezetőknek. Azonban az oroszok előrenyomulásának dőcögése megfúrhatta Saint-Germain bármilyen lehetséges reményét.

Miután visszavonult a különböző hivatali kötelezettségektől 1769-ben, Maximillian von Lamberg gróf (1729-92) vándorbotot ragadt. Kiadott egy könyvet az utazásairól, a *Mémorial d'un Mondain*-t 1775-ben.⁴⁹ Ebben beszámol arról, hogy találkozott Saint-Germain-nel Velencében. A meséi azonban nagymértékben kitalációknak tűnnek. Von Schachmann gróf később azt mondta Saint-Germain-nek, hogy sokat olvasott róla von Lamberg könyvében, amire Saint-Germain ezt válaszolta: „Örült egy ember. Soha nem érte az a megtiszteltetés, hogy ismerjen engem”.⁵⁰ Többen is, akik Saint-Germain-ről írtak, beleértve Isabel Cooper-Oakley-t, Philip Malpas-t és Manly Hall-t, anélkül idézik von Lamberg meséit, hogy megemlítenék vagy ismernék Saint-Germain megjegyzését.

Von Lamberg azt mondja, hogy amikor találkozott Saint-Germain-nel Velencében, az utóbbi de Belmar márki néven élt, vásznat fehéritett és finomított olasz selyem minőségűre, és 100 nő dolgozott neki. Ez lehetséges, de von Lamberg azzal folytatja, hogy egy csomó kevésbé hihető kijelentést tesz. Azt, hogy diktált Saint-Germain-nek egy részt a *Zaire*-ből, amit ő egyszerre mindkét kezével írt le, és amikor a lapokat egymásra helyezték, akkor azokat tökéletesen azonosaknak találták. Azt, hogy volt egy balsama, ami visszaállította a fiatalságot, és egy hölgy, aki túl sokat használt belőle, ismét magzattá vált. Azt, hogy Saint-Germain tudott gyémántot csinálni, és meg tudta szelídíteni a méheket és kígyót bűvölni a zenéjével és énekével. Azt, hogy 350 évesnek mondta magát, és ha hegedűn játszott, miközben egy spanyolfal mögött elrejtőzött, a hallgatóság azt gondolta, hogy öt vagy hat hangszert hall. Azt, hogy volt egy könyve, amiben kézirásos megjegyzések voltak hosszú ideje halott személyektől, az egyik Montaigne-től, ami 1580-ban íródott.⁵¹

Von Lamberg azt állítja, hogy 1773-ban, amikor Velencében volt, kapott egy levelet Saint-Germain-től, majd az itáliai Mantovában is. A levelet, amit Von Lamberg feltehetően maga agyalt ki, széles körben idézték, beleértve a következő mondatot is: „A kövek megolvastásának titkát második indiai utazásomnak köszönhetem, ami 1755-ben volt Clive ezredessel Watson altengernagy vezetésével.”⁵² Lehetséges, hogy Saint-Germain ellátogatott Indiába, de 1755-ben el volt foglalva a kikötőtisztító berendezésének bevezetésével. Saint-Germain tett hadi utazást, de az az orosz flottával történt 1760-61-ben. Ugyanebben az elképzelt levélben Saint-Germain azt mondja, hogy a (kitalált) fia csatlakozott hozzá az indiai útja során.

Az a tudománytalan elképzelés, hogy Saint-Germain megolvastotta a kisebb gyémántokat, hogy nagyobb gyémántokat csináljon, szintén megtalálható Casanova megbízhatatlan emlékirataiban (Lamberg és Casanova 1761-ben találkoztak).⁵³ A gyémánt és a grafit egy-

⁴⁸ Ugyanott, 206. oldal.

⁴⁹ C.A. Vulpius (szerk.): *Curiositäten der physisch-literarisch-artistisch-historischen Vor- und Mitwelt*, Weimar: Landes-Industrie-Comptoirs, [7. kötet](#), 1818, 3-11. oldalak, zs.thulb.uni-jena.de.

⁵⁰ Fuller, 240. oldal.

⁵¹ [The Theosophical Path](#), 1915. március, 194-7. oldalak.

⁵² Fuller, 191. oldal.

⁵³ Az itáliai kalandor, Giacomo Casanova találkozott Saint-Germain-nel Mme d'Urfé-nél 1757-ben, és azt is állítja, hogy később is találkozott vele Hágában és Tournai-ben, bár az állítólagos dátumok ezt kétségessé

aránt szénből áll. Levegőn a gyémánt elkezd grafittá válni kb. 700°C-on, és elég 850 – 1000°C-on. Saint-Germain kijelentette, hogy nem tud aranyat, gyémántot vagy más drágakövet csinálni, viszont valamennyit fel tudja javítani.⁵⁴

7. Utazások Németországban

1774-ben Saint-Germain Ansbach-ban (vagy Anspach-ban) tartózkodott, ami egy kicsi fejedelemség Frankföldön, ami most Bajorország része, délkeletre Nürnbergtől. Ott Tsarogy gróf néven élt. Reinhard Gemmingen-Guttenberg,⁵⁵ Karl Alexander örgróf kormányának egyik minisztere a következőket írja róla:

Ez a rendkívüli ember, aki a maga idejében érdemtelen szenzációt okozott, éveken keresztül Ansbach fejedelemségben élt anélkül, hogy bárkinek is a leghalványabb fogalma lett volna, hogy ő az a rejtélyes kalandor, akiről az emberek olyan különleges történeteket terjesztettek.

1774 volt az év, amikor a néhai von Brandenburg Karl Alexander örgróf megtudta, hogy tartózkodik Schwabach-ban, a fejedelemség egyik városában egy külföldi, aki orosz tisztnek adja ki magát, és nagyon visszahúzódó és zárkózott életet él, noha sok jótékony cselekedetet hajt végre.

Az idegen 60-70 éves körülnek tűnt, közepes termetű, inkább szikár, mint erős, az ősz haját paróka alá rejt, egy átlagos, idősebb olasznak néz ki. Az öltözéke a legegyszerűbb volt, a megjelenése nem mutat semmilyen különlegességet.

Az örgróf elrendelte, hogy gondosan meg kell figyelni. Később Saint-Germain kérte, hogy találkozhasson az örgróffal, és megköszönte neki, hogy engedélyezte a birodalmában való zavartalan tartózkodást. Franciául beszélt, de az akcentusa „olasz emberről tanúskodott”. Megdicsérte az örgróft a birodalmáért, és azt mondta neki, hogy fel fog tárni „néhány titkot, amely hozzá fog járulni a fejedelemség boldogulásához és jólétéhez”. Mutatott neki néhány rendkívül gyönyörű drágakövet is. Az örgróf meghívta Tsarogy gróft, hogy látogassa meg Triesdorf-ban, a nyári szálláshelyén.

Nem voltak szolgálói, egyedül étkezett a lehető legegyszerűbben, a saját szobájában, amit ritkán hagyott el. Nem volt saját társadalmi köre, hanem az estéket az örgróffal és Mademoiselle Clairon-nal töltötte, valamint azokkal a barátokkal, akik meglátogatták az örgróft. Nem lehetett rábeszélni, hogy az étkezéseit a hercegi asztalnál költse el...

A beszélgetései mindig érdekesek voltak, a világ és az emberek nagy ismeretéről árulkodtak, de néha bedobott egy rejtélyes szót és megszakította vagy megváltoztatta a témát, amikor valaki róla akart többet megtudni. Szeretett beszélni a gyerekkoráról és az anyjáról,

teszik. Ő Saint-Germain-t „elképesztő embernek” és „a szélhámosok és sarlatánok királyának” nevezi. Tournai-ban, 1764-ben (egy évvel azután, hogy Saint-Germain eltávozott!), állítólag látta Saint-Germain-t egy ezüst érmét átváltoztatni színarannyá úgy, hogy rátette azt vörösen izzó faszénre, és egy fűvócsövet használt ([H.P. Blavatsky Collected Writings](#), Wheaton, IL: Theosophical Publishing House (TPH), 1950-91, 3:127). Sok év múlva Casanova elhitette Mme d’Urfé-vel, hogy ő maga is egy mágikus adeptus, aki el tudja rendezni neki, hogy reinkarnálódjon egy fia testében, akit ő nemzete a hölgynek, ez pedig szükséges a hölgy spirituális fejlődéséhez, és ez sok pénzbe fog kerülni a hölgynek! Azzal fenyegette a hölgyet, hogy Saint-Germain át fog alakulni egy női gnómmá, és meg fogja őt támadni. A hölgy végül rájött, hogy be lett csapva. Úgy tűnik, Casanova megrekedt Saint-Germain-nél. 1760-ban Bernben élt Saint-Germain néven és stílusban, mindenféle csodákat elkövetve. (Fuller, 100, 124, 188, 191. oldalak.)

⁵⁴ Ugyanott, 276. oldal.

⁵⁵ C.A. Vulpius (szerk.): *Curiositäten der physisch-literarisch-artistisch-historischen Vor- und Mitwelt*, Weimar: Landes-Industrie-Comptoirs, 8. köt., 1820, 279-94. oldalak, „Ausschlüsse über den Wundermann, Marquis St. Germain, und sein Aufenthalt in Anspach; von einen Augenzeugen”, Reinhard von Gemmingen-Guttenberg, zs.thulb.uni-jena.de. A Saint-Germain Ansbach-ban való tartózkodásáról szóló pontatlanságok von Gleichen beszámolójában voltak azok, amik arra késztették Gemmingen-Guttenberg-et, hogy megírta saját beszámolóját közvetlen szemtanúként.

akit soha nem említett érzelemmentesen. El kellett hinni neki, hogy a neveltetésének herceginék kellett lennie...

Azt, hogy ez a rendkívüli ember mit csinált egész nap, nehéz lenne megmondani. Nem voltak nála könyvek a Pastor Fido maszatos példányán kívül. Ritkán engedte meg bárkinek is, hogy belépjen a szobájába, de amikor valaki megtette, általában úgy találta, hogy fejét egy fekete szövetbe burkolta. A kedvenc elfoglaltsága mindenféle festékek készítése volt. A szobájának az ablakait, amik a kertre néztek, annyira befröcskölte festékekkel, hogy az ember nem láthatott keresztül rajtuk. Hamaros a Triesdorf-ba érkezése után azt javasolta az örgrófnak, hogy engedje meg, hogy üzemeket működtessen. Ezek mellett a leggyönyörűbb marokkói, spanyol és orosz típusú bőröket munkálta meg a leggyengébb minőségű bőrökből, gyönyörű török fonalakat készített, stb....

A munka egy különlegesen előkészített laboratóriumban, zárt ajtók mögött zajlott. ... A szerző még most is élénken emlékszik a türelmetlen izgalom légkörére, amiben a kísérleteket végezték, és hogy milyen gyakran és mennyire szívből nevetett az örgróffal, amikor látták magukat és megbízható segítőtjeiket, amint cserrel és festékekkel átváltoztattak dolgokat.⁵⁶

Alekszej Orlov gróf, aki visszatért Itáliából, küldött Saint-Germain-nek egy levelet, amiben meghívta, hogy találkozzanak Nürnbergben. Saint-Germain megkérte az örgróft, hogy csatlakozzon hozzá, és találkozzon Chesma hőisével.

Orlov kitárt karokkal jött Tsarogy felé, aki most először viselte az orosz tábornoki egyenruháját, átölelte, és caro padre, caro amico-nak („drága apámnak”, „drága barátomnak”) nevezte, és így tovább. Az örgróft különleges udvariassággal fogadta, és megköszönte neki a védelmet, amit a barátjának nyújtott. ...

A beszélgetés rendkívül érdekes volt, és részben a [Törökország elleni] szigeteki közötti hadjáratról szólt, de még inkább hasznos felfedezésekről. Többek között Orlov megmutatott az örgrófnak egy darab éghetetlen fát, amely, amikor tűz érte, nem kapott lángra, nem is vált salakká, hanem megduzzadt, mint egy szivacs, majd finom hamuvá esett össze. ...

[Tsarogy] bizalmasan közölte az örgróffal, hogy a Tsarogy név felvett, egy anagramma, és ő tényleg egy Rákóczy, a Leopold császár idejéből való erdélyi Rákóczy herceg leszármazottja, az utolsó sarj.⁵⁷

Probléma akkor merült fel, amikor az örgróf és Gemmingen-Guttenberg elkezdtek tájékoztatást kapni, amit úgy értelmeztek, hogy azt jelenti, Saint-Germain/Tsarogy egy hazudozó. 1775-ben Itáliában az örgrófnak és Gemmingen-Guttenberg-nek azt mondták, hogy az utolsó Rákóczy meghalt, és hogy Tsarogy a „hírhedt Saint-Germain gróf”. Egy másik „megbízható” forrás arról tájékoztatta őket, hogy San Germano-ban, egy Savoya-i kisvárosban született, és hogy az apja egy Rotondo nevű adószedő volt.

Attól az időtől kezdve kalandorként járta a világot, Párizsban és Londonban Saint-Germain-ként, Velencében Conte di Bellamare-ként, Pisa-ban Chevalier Schoening-ként, Milánóban Chevalier Welldone-ként, Genoa-ban pedig Soltikow-ként élt.⁵⁸

1776-ban az örgróf elküldte Gemmingen-Guttenberg-et, hogy mondja el Saint-Germain-nek, hogy a herceg elégedetlen, mert visszaélt a jóakarásával. Schwabach-ba érkezve ágyban találta Saint-Germain-t, „gyógyitalai ellenére egészségét az életkor és a köszvény [heveny ízületi gyulladás] támadta meg”.

Az összes vádat teljesen nyugodtan hallgatta, és azt mondta, egyszer-máskor valamennyi idézett nevet használta, még a Soltikow-ot is, de azt mondta, mindezen nevek alatt be-

⁵⁶ Jean Overton Fuller: *The Comte de Saint Germain: Last scion of the House of Rákóczy*, London: East-West Publications, 1988, 197-9. oldalak. *Pastor Fido* (A húséges pásztor) egy hosszú olasz költemény Giovanni Batista Guarini-tól (1585). Érdemes megjegyezni, hogy Saint-Germain-nek nem volt semmilyen technikai könyve a kémiai kísérleteihez.

⁵⁷ Ugyanott, 199-200. oldalak.

⁵⁸ Ugyanott, 200. oldal.

csületes embernek ismerték. ... Semmitől nem félt, mivel nem volt semmi, ami rossz hírét keltette volna. Kijelentette megingathatatlan biztonsággal, hogy semmit nem mondott az örgrófnak, ami nem volt igaz a saját nevével kapcsolatban, és felfedte neki a valódi családnevét. ...

Úgy gondolta, semmit nem kért az örgróftól, senkit nem bántott, és senkit nem kevert bajba, és egyszerűen a viselkedése alapján kell megítélni.⁵⁹

Gemmingen-Guttenberg kétségét fejezi ki Saint-Germain vegyész képeiségeivel kapcsolatban. Számos példát említ, amikor a bőr és a fonál rossz minőségűnek bizonyult, és arról számol be, hogy az aranszínű vas elveszített a csillogását. Ezt azonban okozhatták a hibás módszert használó érintett munkások, vagy az összetevők tisztátalansága, tekintve, hogy számos tanúbizonyosság van arra, hogy az eredmények sikeresek és tartósak voltak.⁶⁰ Gemmingen-Guttenberg elismerte, hogy Saint-Germain rendelkezett a gyémántok repedései eltávolításának művészetével. Azt is megemlíti, hogy Saint-Germain mutatott neki egy nagy zsebkést, amelynek a fele hajlékony ólom volt, a másik fele pedig merev, kemény vas. „Ezt bizonyítéként kínálta arra, hogy a vasat lehet olyan hajlékonyá és képlékennyé tenni, mint az ólom, anélkül, hogy elveszítené saját minőségi jellemzőit.”

Saint-Germain orvosi tudásáról Gemmingen-Guttenberg ezt mondja:

A receptje főleg szigorú diétát és egy teát tartalmazott, amit Thé de Russie-nek [orosz teának] vagy Aqua Benedetta-nak [áldott víznek] nevezett. Az örgróf ennek a receptjét ...tól, a leghorni angol konzultól kapta meg. Ezt a szigetvilágban hajózó orosz flotta használta, hogy megvédjék az embereket a napszúrástól...

Hálátlanság lenne őt csalónak nevezni. ... Mindaddig, amíg az örgrófnál tartózkodott, semmit nem kért, nem fogadott el semmi csekély értékű dolgot sem, és nem foglalkozott semmilyen illetlen dologgal. A nagyon egyszerű életmódja miatt szinte semmire nem volt szüksége. Ha volt pénze, szétosztotta azt a szegényeknek. Senki nem tud arról, hogy tartozásai voltak.⁶¹

1776 októberében Saint-Germain a szászországi Lipcsébe utazott a Welldone nevet használva, de a személyazonosságát hamarosan kifürkészték. A szászországi porosz nagykövet, von Alvensleben gróf írt Nagy Frigyesnek, hogy tájékoztassa Saint-Germain jelenlétéről, és arról, hogy nyilvánosan kijelentette, hogy több levelet is kapott Frigyesztől. Válaszában Frigyes nem tagadta a leveleket, de megkérte a nagykövetet, próbálja kideríteni Saint-Germain látogatásának célját.

Frigyes nem tudott arról, hogy saját unokaöccse, Frederick Augustus of Brunswick herceg beszélte rá Saint-Germain-t, hogy utazzon Poroszországba. A legtöbb német arisztokratához hasonlóan Frederick herceg szabadkőműves volt, a Három Bolygó páholy mestere volt Berlinben és a Pontos Megfigyelés priorja, ami Németországban a szabadkőművesség létrehozott formája volt (ezt 1754-ben alapították, és azt állították, hogy az „ismeretlen legfelsőbbek” világszintű hálózatából áradt ki). Ő küldte von Bosch gróft, Szászország pénzügyminiszterét, a bankárt és szabadkőművest Saint-Germain-hez egy levéllel. 1777. március 15-én Bosch tájékoztatta Frederick Augustus-t, hogy Saint-Germain megértette vele, hogy a Welldone grófi név „a Rákóczy herceg valódi személyiségét rejti”. Bosch azt is mondta, hogy meggyőződött arról, hogy Saint-Germain „nem adeptus”, „nem kevesebb, mint egy teozófus” (vagyis olyan misztikus, mint Jacob Boehme), és „messze áll attól, hogy helyes elképzelést alkosson az Elsődleges Okról”. Bosch azt mondja, megszakította a kapcsolatát Saint-

⁵⁹ Ugyanott, 201. oldal.

⁶⁰ Gemmingen-Guttenberg azt mondja, hogy az aranszerű fém előállítására alapított gyár hamarosan tönkrement. Később azonban Carl of Hesse-Cassel herceg alapított egy gyárat erre a fémre Ludwigsburg-ban, amiről azt mondták, nagy hasznot hajtott. 1996-ban rendeztek egy kiállítást Carl of Hesse-Cassel-ről a Schleswig-Holstein levéltárban. Itt láthatók voltak az aranszerű fém példái, amiket „nem csúnyákként” írtak le. (‘Wer war “Graf Saint-Germain”: eine historisch-kritische Bestandsaufnahme’, *Jahrbuch der Heimatgemeinschaft Eckernförde e.V.*, no. 5, 2004, 33. oldal.)

⁶¹ Fuller, 202. oldal.

Germain-nel, amikor az utóbbi pénzt kért kölcsön tőle. Jean Overton Fuller azon tűnődik, vajon annak az oka, hogy Saint-Germain felfedte valódi személyazonosságát, az volt-e, hogy az Orlovok kiestek Oroszországban a hatalomból, és akkor Poroszország „lehetne az a hatalom, ami segíthetne felszabadítani neki Erdélyt, elmozdítva a hatalmi egyensúlyt Európában mint egészben a szabadság és a gondolkodás irányába”.⁶²

Frederick Augustus of Brunswick. (de.wikipedia.org)

Frederick Augustus kapott egy másik véleményt is Saint-Germain-ről egy másik szabadkőművestől, Johann Rudolf von Bischoffwerder-től, aki kritizáltja Bosch-t, mert mindent „rossz fényben” lát, és nem veszi figyelembe, hogy Saint-Germain „néha kölcsön kell kérnie, de soha nem mulasztja el becsületesen visszafizetni”. Hozzáteszi, hogy Saint-Germain Frederick Augustus-nak írt levele (amely nem maradt fenn) az, amit az ember elvárna olyan valakitől, aki rendelkezik szellemi tudással. 1777. március 28-án Bosch egyik kereskedő barátja írt Frederick Augustus-nak, és azt mondja: „Ez a Sieur Welldone nem szabadkőműves, nem mágus, de még csak nem is teozófus”.⁶³

Ugyancsak március 28-án Alvensleben tájékoztatásul írt Frigyes királynak, hogy Saint-Germain néhány projektet fel akar kínálni a lipcei helyhatóságnak. Nem akar semmilyen ellentételezést a gyártási folyamataiért, ha azokat az emberek szolgálatába állítják, az neki elegendő jutalom lenne. Bischoffwerder április 5-én írt Frederick Augustus-nak, mondván, hogy Saint-Germain bizonyított tudása ellenére ő nem papi prior, ami egy fokozat a Pontos Megfigyelésben, a második a Nagy Prior után, amely tisztelet Frederick Augustus töltötte be. Április 12-én Bosch beszámolt egy beszélgetésről egy drágakövekkel foglalkozó tudóssal, aki biztosította őt, hogy Saint-Germain nem készít mesterséges köveket, viszont megmutatott neki egy módszert a topáz feljavítására.⁶⁴

1777. május 2-án Ernst Heinrich Lehndorff gróf, a porosz királynő kamarása azt írta a naplójába, hogy három napot töltött Saint-Germain meglátogatásával, aki „a legfigyelemreméltóbb ember Európában”:

Nagyon szigorú diétát követ, nagy mértékletességre törekszik, csak vizet iszik, bort soha, és naponta csak egy könnyű étkezést vesz magához. ... Erényességet, önmegtartóztatást és jó munkát hirdet, és példát állít ezeken a területeken. Senki nem vádolhatja meg még csak ízléstelen beszéddel sem semmilyen téren. Úgy tűnik, nem olyan gazdag, mint egykor volt. ...

Az arca különleges spiritualitás benyomását kelti. A beszéde szellemes, és megragadja az ember figyelmét, de nem szereti az ellentmondást. ...

⁶² Ugyanott, 218-221. oldalak.

⁶³ Ugyanott, 221-222. oldalak.

⁶⁴ Ugyanott, 222-224. oldalak.

Az emberek mítoszokat találnak ki róla és arról, amiről nem beszél. Egyesek szerint portugál zsidó, mások szerint kétszáz éves, és egy letaszított herceg. Vannak, akik azzal vádolják, hogy elhitei az emberekkel, hogy Rákóczy herceg harmadik fia.

Úgy beszél, mint egy nagy fizikus. De mindenképp felett egy orvos, és beszél az értékes poráról, amit teaként kell meginni. Öntettem vele egy csészével magamnak. Anizs íze van, és leginkább úgy is működött. Allandóan a test és a lélek közötti helyes egyensúlyról értekezik. Amikor ez megfigyelhető – mondja –, akkor az élet-gépezet nem romolhat el.⁶⁵

1777. május 7-én Fröhlich írt Frederick Augustus-nak ezt mondva: „Saint-Germain még mindig Lipcsében van, de minden remény tovatűnőben van, hogy a legkisebb szabadkőművesi tudással is rendelkezik”.⁶⁶ Mindezen ellenzések ellenére Frederick Augustus ekkorra már elküldött Saint-Germain-nek egy másik levelet, amiben arra kérte, hogy látogassa meg, Saint-Germain pedig elfogadta a meghívást. Május 19-én egy másik szabadkőműves, von Wurmb báró, a Szász Államtanács tagja ezt írta Frederick Augustus-nak Saint-Germain-ről:

Tudván, hogy keményen visszautasított bizonyos embereket, akik csodatevőnek akarták látni, én ellentétes taktikát folytattam, és közönséges emberként kezeltem, akinek a kémiai és fizikai tudása felkeltette a kíváncsiságomat.

Egy 60 és 70 közötti embert találtam, fiatalos a korához képest, gúnyosan neveti ki azokat, akik különleges korúnak hiszik, de reméli, hogy még hosszú ideig fog élni a diétájának és a gyógyszereinek következtében. Ezzel együtt a megjelenése nekem nem tűnt úgy, hogy még nagyon hosszú életet ígér. Az ember nem tagadhatja, hogy csodás tudományai vannak, és együtt fogok vele dolgozni bizonyos dolgok megfestésén, gyapjú és ruházat készítésén, hogy lássam, célszerű lenne-e gyártási folyamatba állítani. Amit nem szeretek, az, hogy tízmilliókról beszél, noha messze van attól, hogy rendelkezésére állnak, és még annak a látszatát sem kelti, hogy tudná, hogyan kell aranyat csinálni.

Miután elnyertem a bizalmát, a beszélgetést a szabadkőművesség felé tereltem anélkül, hogy sok lelkesedést, vagy akár különösebb érdeklődést mutattam volna, kijelentette, hogy a 4. fokozaton van, bár már nem tud visszaemlékezni a jelekre. Nem úgy tűnt, hogy bármit is tudna a Szigorú Megfigyelés rendszeréről, ezért nem tudtam tovább haladni vele. Viszont önkéntelenül érdeklődést mutatott a Schroepfer-eset⁶⁷ iránt, és miután részletesen elmondtam neki, amit tudtam, ő valamilyen történettel válaszolt, ami vele történt Párizsban, ahol kb. 200 főből álló csoport, amit a félkegyelmű Duc de Bouillon és néhány asszony, de Gabalis gróf rendszerének követői vezettek, kereste meg őt, hogy legyen a nagymesterük. Mindezek alapján úgy gondolom, arra következtethetünk, hogy vagy alakoskodik, vagy nem hozzánk tartozik. Azt hiszem, inkább az utóbbi a valószínű, annál is inkább, mert a vallás és a filozófia terén tisztán materialista.⁶⁸

Ahogy később látni fogjuk, nem Wurmb volt az egyedüli szabadkőműves, aki Saint-Germain-r „tisztán materialistának” írta le. Viszont Saint-Germain igenis felismert egy szellemi oldalt a mindenségben, ahogyan ezt egy szonett mutatja, ami a *Poèmes Philosophiques sur l’Homme*-ban jelent meg 1795-ben, amit a „le fameux Comte de Saint-Germain”-nek tulajdonítanak. Magyar fordításban az utolsó két versszak szó szerint így hangzik:

Semmi nem volt, az isten úgy akarta, és a semmi valamivé vált,

⁶⁵ Ugyanott, 225. oldal.

⁶⁶ Ugyanott, 226. oldal.

⁶⁷ A Schroepfer-eset egy botrány volt, amit Johann Georg Schroepfer, egy szabadkőműves robbantott ki, aki azt állította, hogy mágus vagy médium, és az a küldetése, hogy egyesítse a szabadkőművességet a jezsuitákkal. Meghívott szabadkőműveseket, hogy menjenek el meghallgatni a beszélgetéseket az elhunytak szellemeivel. Néhány szabadkőművest (mint pl. Bosch-t) rábeszélte, hogy adjanak pénzt egy projektre, amelyben feltehetően nagyon jelentős nevek vettek részt. Schroepfer öngyilkosságot követett el, miután bebizonyosodott, hogy egy bizalommal visszaélő csaló.

⁶⁸ Ugyanott, 227. oldal.

Kételkedtem, azt kerestem, amin a világegyetem nyugszik,
A semmi megőrizte az egyensúlyt, és fenntartóként szolgált.

Azután dicsőítés és szemrehányás súlyával
Mérlegre tettem az örökkévalót, az magához szólította a lelkemet,
Meghaltam, imádtam, többet nem tudtam.⁶⁹

Saint-Germain elkísérte Wurmb-ot Lipséből Drezdába, Szászország fővárosába. 1777. június 25-én Alvensleben, aki Drezdában volt, írt Frigyes királynak egy hosszú levelet Saint-Germain-ről. Úgy írja le Saint-Germain-t, mint aki valószínűleg 70-hez közelít, és betakarta Európát, Afrika partjait és Kisázsiaát.

Azt mondja, ő Ragotzi herceg, és rendkívül megbízható bizonyítékkal szolgált arra, hogy két fivére volt, akik annyira lealacsonyodtak, hogy alávetették magukat szerencsétlen sorsuknak, és hogy egy bizonyos pillanatban felvette a Saint-Germain gróf nevet és stílust, aminek a jelentése a szent a fivérek között [sanctus germanus = szent fivér]. Azt mondja, nyolc évig alkalmazott egy Boissy nevű franciát Indiában és Kínában a saját költségére, hogy küldje neki azokat az anyagokat és információkat, amikre szüksége volt. Gúnyolódik az orvosokon és gyógyszeréken, viszont készít egy port, amikről csodákat zeng, és ezért olyan szaga van, mint egy sétáló gyógyszerértárnak.⁷⁰

Alvensleben mellékelte egy listát, amin Saint-Germain sorolt fel 29 gyártási eljárást, ami tartalmazta különböző anyagok feljavítását, fehéritését és festését, művészi festések készítését, betegségek megelőzését és kozmetikumok készítését. A lista aláírása ez volt: „L.P.T.C. de Welldone” (vagyis Le Prince de Tsarogy Comte de Welldone). Azt mondta, a kutatásai milliókba kerültek neki, de az egészséget ingyen ajánlotta fel Frigyes királynak. Úgy vélte, hogy az eljárások alapul szolgálhatnak a Szászország és Oroszország közötti kereskedelemnek és szövetségnek. Egyesek úgy gondolták, hogy Saint-Germain Frigyes király kormányában pénzügyminiszter akar lenni, de Saint-Germain ezen csak nevetett, és azt mondta Alvensleben-nek, hogy mivel ő herceg, nem fogadhatja el másik uralkodó szolgálatát.⁷¹

Június 30-án Frigyes király válaszolt Alvensleben-nek, felhatalmazta, hogy mondja meg Saint-Germain-nek, nyugodtan mehet Berlinbe. Kért tanácsot Heinrich hercegtől, egyik fivéréből is, aki július 15-én azt válaszolta, hogy bár Saint-Germain sokat ígér, de sokat is tud, és valóban rendelkezhet az anyagok feljavításának titkával.

Július 19-én Bieshoffwerder írt egy másik levelet Frederick Augustus-nak Elsterwerdából (48 km északnyugatra Drezdától), mondván, hogy „Welldone gróf biztosan nem egy közülünk”, és csodálkozását fejezi ki azon a tényen, hogy Saint-Germain értékes kémiai folyamatokat fedezett fel, noha „avatatlan” (vagyis valaki, aki nem kapott beavatást a szabadkőművességbe), és „ateista”. Amikor azonban szeptember 16-án újra írt, teljes páfördulást hajtott végre.

A kísérlet, amit Saint-Germain titkaival csináltam, amelyeket átadott nekem, bámulatos hatásúnak bizonyult, mindehhez semmi más szavam nincs, csak a tisztelet és a hallgatás, és a mai napig nem értem, miért lehetek én ennek a letéteményese.⁷²

Saint-Germain elutazott Szászországból Berlinbe, Poroszország fővárosába, és valószínűleg meglátogatta Frigyes királyt és Frederick Augustus herceget a félhivatalos rezidenciájukon, Sans Souci-ban. Dieudonné Thiebault elmondja, hogy Saint-Germain több mint egy

⁶⁹ A francia szövegnek létezik egy némileg különböző változata is, és van számos másféle végződés is (Fuller, 111-2. oldalak; Isabel Cooper-Oakley, *The Comte de St. Germain: The secret of kings*, eredeti kiadás, 1912, reprint, Escondido, CA: The Book Tree, 1999, 128. old.). Az eredeti francia változatban, ‘dieu’ (isten) szerepel kis bezúval. Ingyenes és Sebastian Hayes (akinek sikerült megőrizni a szonnet-formát) nagyon színvonalas angol fordítás az egész költeményre lásd: poetryintranslation.org.

⁷⁰ Fuller, 230. oldal.

⁷¹ Ugyanott, 232-3. oldalak.

⁷² Ugyanott, 234-5. oldalak.

évet töltött Berlinben, egy kis apartmanban megszállva, az egyik legjobb fogadóban. „Nagyon visszahúzódva élt ott, két szolgálval és egy kocsiával, ami egész nap kinn várakozott”, és különböző magas rangú személyeket fogadott vagy látogatott meg.⁷³

1778 őszén Saint-Germain elutazott Poroszországból Altona-ba, Holstein akkori fővárosába. Mindenért készpénzzel fizetett, de a pénzének forrása ismeretlen volt.

Úgy vélték, idejének legnagyobb részét írással tölti. A neki címzett levelek Katalin cárnőtől és Wilhemina hercegnőtől érkeztek. Az egyedüli személyek, akikről tudott, hogy látták Altonában, Bentinck grófnő (Saint-Germain régi barátjának, az 1777. október 17-én elhunyt Bentinck grófnak az özvegye), és a francia miniszter, (Mathias) de la Housse báró.⁷⁴

Visszatekintve Franciaországra, XV. Lajos kirúgta de Choiseul herceget 1770 decemberében, részben azért, mert szembefordult Lajos új szeretőjével, Mme du Barry-val, egy alsóbb osztálybeli asszonnyal (Mme de Pompadour tudóbajban halt meg 1764 áprilisában). Choiseul egyik utolsó cselekedete az volt, hogy elrendezte 1770 májusában az esküvőt Lajos unokája és trónörököse és Marie-Antoinette, a német-római császár, I. Ferenc és felesége, Mária Terézia legkisebb lánya között. Az unoka XVI. Lajosként lépett a trónra 1774 májusában.

Marie-Antoinette. (en.wikipedia.org)

Van egy tartós legenda arról, hogy Saint-Germain meglátogatta Marie-Antoinette-et, amikor királyné volt, hogy figyelmeztesse a közeledő forradalomról és vérfürdőről. A *Souvenirs sur Marie-Antoinette ... et sur la cour de Versailles* című könyv,⁷⁵ amit 1836-ban adtak ki és feltehetően d'Adhémar grófnő, Marie-Antoinette bizalmasa írta, elmondja, hogy a királyné névtelen üzeneteket kapott egy „rejtélyes tanácsadótól” (akiről kiderült, hogy Saint-Germain) több éven keresztül, és leír egy drámai találkozót a királyné és Saint-Germain között 1775-ben, aki figyelmeztette őt egy összeesküvésre a királyság megdöntésére, és „egy pénzsóvár köztársaság megteremtésére, aminek a jogara a hóhér bárdja lesz”.⁷⁶

⁷³ Ugyanott, 238. oldal.

⁷⁴ Ugyanott, 241. oldal.

⁷⁵ Madame la Comtesse d'Adhémar (Etienne Léon Lamothe-Langon): *Souvenirs sur Marie Antoinette ... et sur la cour de Versailles*, Paris: L. Mame, 1836, [vol. 1](#), [vol. 2](#), [vol. 3](#), [vol. 4](#).

⁷⁶ Cooper-Oakley, 3. fejezet.

A *Souvenirs sur Marie-Antoinette*-et ma hamisítványként ismerjük,⁷⁷ a művet Etienne-Léon Lamothe-Langon írta, aki más hamis emlékiratokat is írt egy regénnyel együtt a Saint-Germain és Mme de Pompadour közötti szerelmi kalandról. Mindazonáltal, a Marie-Antoinette meglátogatásával kapcsolatos hagyomány alapulhat tényen is. Jean Overton Fuller azt sejteti, hogy ha egy ilyen találkozó megtörtént, valószínűbb, hogy a késői 1770-es években volt. Úgy találgat, hogy a küszöbön álló katasztrófára való figyelmeztetés helyett Saint-Germain inkább azt tanácsolta XVI. Lajosnak, hogy ne támogassa József császárt, a sógorát a Bajorország elleni hadjáratban, hanem inkább tegye rendbe a saját házáat, és állítsa le a kincstár kiürítését.⁷⁸

8. Carl herceg és az utolsó évek

Carl (Károly) of Hesse-Cassel herceget (1744-1836), II. György angol király unokáját a rokonok nevelték fel a dán udvarban. 1762-ben, III. Péter cár uralkodása alatt, amikor az orosz seregek elindultak, hogy elfoglalják Dániát, le Comte (Claude-Louis) de Saint-Germain tábornagy parancsnoksága alá helyezték, és Pomerániába lovagolt vele. Ott államcsínyről kaptak híreket: III. Pétert felváltotta a trónon Katalin, és az oroszok visszavonultak. 1769-ben Carl-t kinevezték Schleswig és Holstein szomszédos hercegségek uralkodójának (tartománygrófjának) sógora, VII. Krisztián dán és norvég király kormányának nevében. 1774 tavaszán felvették a szabadkőművesek közé a Schleswig-i páholyba.

Carl of Hesse-Cassel. (en.wikipedia.org)

III. Maximilián választófejedelem, a Wittelsbach ház bajor ága utolsó tagjának 1777. december 30-i halálát követően Ausztria lerohanta Bajorországot, erre megtorlásul II. Frigyes porosz király lerohanta Csehországot. Carl herceg részt vett a békeidőben végrehajtott csapatmozgásokban a porosz hadsereggel, most pedig Frigyes király, az unokatestvére napi kíséretében találta magát abban, amiből a bajor örökösödési háború kikerekedett. Az osztrákok

⁷⁷ Fuller ezt mondja (243. old.): „Az úgynevezett visszaemlékezéseket úgy tűnik, Madame du Hausset és Casanova emlékirataiból, valamint a *Chroniques de l’Oeil-de-Boeuf*-ből, egy másik kiagyalt műből kotyvasztották össze”.

A *Souvenirs* nem mindig következetes. Egy névtelen levélben, amit Marie-Antoinette kapott 1789 elején, Saint-Germain állítólag ezt írja: „Jaj mindazoknak, akik megvetették a szabadkőművességet, akik üldözték Cagliostro-t, és megkínózták a testvéremet!” (*The Theosophical Path*, 1914. feb., 93. old.). De egy d’Adhémar grófnőnek szóló aláírt rövid levélben állítólag ezt írja: „Látni akartam a munkát, amit a *démon* Cagliostro készített; ez pokoli; tartsa magát távol” (ugyanott, 1914. márc., 194. old.).

⁷⁸ Fuller, 242-4. oldalak.

visszavonultak előlük, mivel pedig Frigyes úgy tekintette, hogy a hadjáratnak vége, Carl hazafelé vette az irányt.

Altona-ba a 34. születésnapján, 1778. december 19-én érkezett, és azonnal meglátogatta őt a francia miniszter, de la Housse báró. Franciaország Ausztria szövetségese volt államközi szerződés alapján, bár nem nyújtott gyakorlati támogatást a hadjáratokban. De la Housse kétségeit fejezte ki, hogy Frigyes akar-e békét kötni, de Carl, ismerve Frigyes súlyos köszvényét, biztosította, hogy igenis akar. Carl és de la Housse tájékoztatták Frigyest és XV. Lajost, hogy a béke lehetséges, és ennek eredménye volt a Treschen-i béke, ami 1779. május 13-án írtak alá. De la Housse az emberiség jótevőjeként üdvözölte Carl-t, de Carl nem tudott volna kezdeményezni, ha de la Housse nem tette volna meg az első lépést felé. Érdekes, hogy de la Housse úgy kötött egyességet Carl-lal, hogy nem kapott erre utasítást Párizsból. Ne feledjük, hogy de la Housse volt az egyedüli ember Altona-ban, akit Saint-Germain gyakran meglátogatott, lehet, hogy Saint-Germain a színpalak mögött nagyon is aktív volt.⁷⁹

Miközben Altona-ban volt, Carl találkozott Saint-Germain-nel, valószínűleg de la Housse-on keresztül. Az emlékirataiban Carl azt mondja, hogy Saint-Germain „növekvő barátságot mutatott irányomban, főleg akkor, amikor meghallotta, hogy nem vadászom, és nincs más szenvedélyem, mint a természet magasabb ismeretének a tanulmányozása”. Saint-Germain ezt mondta neki: „Eljövök és meglátogatom önt Schleswig-ben, és meg fogja látni a nagy dolgokat, amiket együtt fogunk végrehajtani”.⁸⁰ Viszont Carl mindenféle vad meséket hallott Saint-Germain csodálatos képességeiről, és megkérte Koeppern ezredest, hogy beszélje le Saint-Germain-t arról, hogy meglátogatta. Saint-Germain erre ezt válaszolta: „El kell mennem Schleswig-be, és nem fogom feladni”. Carl megkérdezte egy porosz barátja, Frankenberg ezredes véleményét is Saint-Germain-ről. Ő így válaszolt: „Megnyugodhat, nem egy csalóról van szó, nagyon komoly tudással rendelkezik”. Azt mondta, hogy Saint-Germain feljavította a drágaköveket a felesége fülbevalóiban, aminek eredményeként azok megduplázták értéküket.⁸¹

Saint-Germain hamarosan ezután meglátogatta Carl-t a lakhelyén, a Gottorp Castle-ban, Schleswig-ben.

*Hatalmas dolgokról beszélt nekem, amiket meg akart tenni az emberiségért. Én nem különösebben vágytam ilyen dolgokra, de végül lelkiismereti aggályaim voltak, hogy visszatartsa a minden téren fontos tudást (kezdve a bölcsesség vagy a kapzsiság helytelen elképzelésétől), és a tanítványává váltam. Sokat beszélt a színek tökéletesítéséről, ami szinte semmibe sem kerülne, a fémek tökéletesítéséről, hozzátéve, hogy elengedhetetlen őszintén ragaszkodni ehhez az alapelemhez. ... Szinte nincs semmi a természetben, amiről ne tudta volna, hogy lehet tökéletesíteni és használni. Rám bízott valamennyit a természet ismeretéből, de csak a bevezető részt, utána nekem kellett kutatóm, kísérleteket végezni a siker eszközeként, és rendkívüli módon örvendezett a fejlődésemnek. Ez volt a módszer a fémek és a drágakövek esetében, ami viszont a színeket illeti, azokat ténylegesen átadta nekem csakúgy, mint néhány nagyon fontos információt.*⁸²

Carl úgy hitte, hogy a gyárak hiánya tartotta Dániát a szegénységben, és elfogadta Saint-Germain ajánlatát, hogy alapítsanak egy gyárat. Megvett egy elhagyott Eckernförde-nél (a Balti-tengernél) 50 km-re Gottorp-tól, rendbe hozatta, rendelt szövettekercseket, hogy Saint-Germain befesse azokat. Carl gyakran meglátogatta, és megtanulta, hogyan készíti a festékeit, Saint-Germain azt mondta, Carl volt az egyetlen tanítvány, akit valaha is maga mellé vett. Carl azt mondja, hogy a vállalkozás „tökéletesen sikerült”.

⁷⁹ Jean Overton Fuller: *The Comte de Saint Germain: Last scion of the House of Rákóczy*, London: East-West Publications, 1988, 249-50. oldalak.

⁸⁰ *The Theosophical Path*, 1914. nov., 382. oldal.

⁸¹ Fuller, 251. oldal.

⁸² *The Theosophical Path*, 1914. november, 383-4. oldalak.

Carl ismert egy Jean-Baptiste Willermoz nevű selyemkereskedőt, egy szabadkőműves társat, aki Lyonban, Franciaországban dolgozott, és 1781 májusában elküldött neki Saint-Germain munkájából néhány mintát abban a reményben, hogy érdekelni fogja egy közös vállalat létrehozása. Willermoz elismerte, hogy a színek jobbak voltak, mint a sajátjai, és szeretne részt venni a vállalkozásban, de voltak negatív megjegyzései is, valószínűleg azért, hogy a termékeket olcsóbb áron kapja meg. Végül a tervekből nem lett semmi.⁸³

Egy Willermoz-nak 1782. február 7-én írt levélben Carl azt mondja, hogy „Saint-Germain rendkívül elfoglalt volt a télen más dolgokkal, mint a festés, más vállalkozásokkal és tanítással”.⁸⁴ Azt nem említi, mik azok a más vállalkozások, de feltehetően orvosságok készítésével foglalkozott.

A Carl herceg által hátrahagyott iratok tartalmazzák Saint-Germain híres teájának a receptjét: volt benne szennacserje hüvelye, bodzavirág és ánizskapor, beáztatva tiszta szeszebe – ennek hashajtó hatása volt, és általános egészségjavító tulajdonságai. Carl részletesen elmondja, hogy egyszer, amikor a felesége nagyon beteg volt hurutos rohamoktól, nagy fájdalmai és magas láza volt, bevette Saint-Germain egyik gyógyszerét, és egy órán belül ismét teljesen egészséges volt. Saint-Germain nyilvánvalóan az ősi gyógyfüvesek hagyománya szerint dolgozott, amikhez saját maga tett finomításokat.⁸⁵ Carl ezt írja:

*Teljesen mindent tudott a gyógyfüvekről és növényekről, és olyan gyógyszereket fedezett fel, amiket folyamatosan használt, és amik meghosszabbították az életét és egészségét. Még mindig megvan nekem néhány receptje, de az orvosok erősen kritizálták a tudományát a halála után. Volt egy Lossau nevű orvos, akinek volt egy patikája, és akinek évente kétszáz koronát adtam, hogy többek között azokkal a gyógyszerekkel is dolgozzon, amiket Saint-Germain gróf adott neki, és különösen a teájával, amit a gazdagok megvásároltak, de a szegények ingyen kaptak. Ez az orvos számos embert kezel, akik közül tudomásom szerint senki nem halt meg. Ennek az orvosnak a halála után azonban, csömört érezve az ajánlatoktól, amiket minden oldalról kaptam, visszavontam minden receptet, és nem kerestem Lossau-nak helyettest.*⁸⁶

Több író állította, hogy Saint-Germain kulcsszerepet játszott az okkult társaságokban, mint a rózsakeresztesek és a szabadkőművesek. Isabel Cooper-Oakley azt mondja, nyilvánvaló, hogy Saint-Germain „az egyik társaságtól a másikig ment, irányt mutatva, tanítva”.⁸⁷

Cadet de Gassicourt szerint a szabadkőművesek érdekében utazó tag volt, páholyról páholyra járva, hogy párbeszédet hozzon létre közöttük. M. de St. Germain-ről azt mondják, hogy ezt a munkát a szabadkőművesek párizsi csoportja érdekében végezte. A kutatások bebizonyították, hogy kapcsolatban állt az „Asiatische Brüder”-rel, vagyis „Szt. János evangélista keletről Európába tartó lovagjaival”, valamint a „Ritter des Lichts”-szel, vagyis a „Fény lovagjaival”, továbbá más rózsakeresztes testületekkel Ausztriában és Magyarországon és a „martinistákkal” is Párizsban.⁸⁸

Semmi nem bizonyítja, hogy Gassicourt első kézből származó tudás alapján beszélt. Nyilvánvalóan igaz, hogy Saint-Germain ismert olyan személyeket, akik kapcsolatban álltak

⁸³ Fuller, 257-69. oldalak.

⁸⁴ Ugyanott, 266. oldal.

⁸⁵ Ugyanott, 270-3. oldalak.

⁸⁶ *The Theosophical Path*, 1914. november, 383. oldal.

⁸⁷ Isabel Cooper-Oakley: *The Comte de St. Germain: The secret of kings*, eredeti kiad. 1912, reprint, Escondido, CA: The Book Tree, 1999, 147. oldal. Manly Hall azt állítja, hogy Saint-Germain „a rózsakereszteség mozgatórugója volt a XVIII. században – lehetséges, hogy annak a tényleges vezetője volt” (Manly P. Hall (szerk.): *The Most Holy Trinosophia of the Comte de St.-Germain*, Philosophical Research Society, 1933, 22. oldal; reprint: Aziloth Books, 2011, 16. oldal). Másrészt Arthur E. Waite azt mondja, hogy a német rózsakereszteség feljegyzései a XVIII század végéről „egy szót sem szólnak Saint-Germain gróf jelenlétéről és tevékenységéről” (*The Brotherhood of the Rosy Cross* (1924), New York: University Books, n.d., 499. oldal).

⁸⁸ Cooper-Oakley, 151-2. oldalak.

különböző okkult szervezetekkel, de semmilyen bizonyíték nincs arra, hogy vezető szerepet játszott volna azok bármelyikében, vagy részt vett volna a szertartásaikban. Ahogyan láttuk, néhány alacsonyabb rangú szabadkőműves hajlamos volt ellenségesen viszonyulni hozzá, feltehetően azért, mert féltékenyek voltak a jó hírére és a tudására, és arra a tényre, hogy magas rangú emberek segítettek neki ilyen téren annak ellenére, hogy nem rendelkezett szabadkőművesi rangokkal. Másrészt a vezető szabadkőművesek, mint a néhai Comte de Clermont Prince, a francia Grand Orient nagymestere, Ferdinand of Brunswick herceg, a Szoros Megfigyelés nagymestere és Carl herceg nagy tiszteletben tartották Saint-Germain-t. Ferdinand of Brunswick herceg háromszor találkozott Saint-Germain-nek, amikor meglátogatta Carl-t 1779-ben, és azt jegyezte meg, hogy Saint-Germain „a természet nagy ismeretére tett szert a kutatásai során. ... A vele való beszélgetés sok útmutatást tartalmaz”.⁸⁹

1781. december 12-én Carl herceg írt Duke Ferdinand von Haugwitz-nak az új szertartásokról és a szabadkőművesek közelgő közös, minden országot érintő közgyűléséről, amit Wilhelmsbad-ban tartottak. Jean Overton Fuller megjegyzi:

*Ha Saint-Germain – ahogyan sokan képzelték róla – egy magas rangú szabadkőműves lett volna, akkor, ha valaha, most lett volna alkalma, hogy eljátssza a Mrs Cooper-Oakley által neki tulajdonított szerepet, páholyról páholyra járjon a kapcsolat tartás kialakításához, és főleg azért, hogy segítse a Szigorú Megfigyelés rendbe szedését. Teljesen nyilvánvaló ebből a levélből, kik voltak azok, akik rendbe szedték: Duke Ferdinand von Haugwitz, Willermoz közreműködő segítségével. Saint-Germain-nek, bár kapcsolatban állt mind négyükkel, nem mutatták meg az új szertartásokat, nem is tanácskoztak vele, és nem várták el, hogy részt vegyen a konferencián Wilhelmsbadban, a Carl herceggel való közeli barátsága ellenére sem vélték szabadkőművesnek.*⁹⁰

Cooper-Oakley idéz egy Görtz grófnak írt állítólagos levelet, amelyben Saint-Germain ezt mondja: „Megígértem, hogy ellátogatok Hanau-ba, hogy találkozzak Karl tartománygróffal a fivérénel, és kidolgozzam vele a „Szigorú Megfigyelés” rendszerét”.⁹¹ De ezt nem támasztja alá semmilyen ismert levél, amit biztosan hitelesnek tartanak. Ugyancsak idéz Saint-Germain-nel kapcsolatos megjegyzéseket von Hessen-Phillips-Barchfeld örgróftól, Carl herceg unokatestvérétől:

*Kapcsolatban áll sok jelentős személlyel, és különleges befolyása van másokra. Unokatestvérem, Karl of Hesse tartománygróf erősen kötődik hozzá, együtt dolgoznak a szabadkőművességben és más sötét tudományokban. Lavater [híres svájci fiziognómus] kiválasztott embereket küld hozzá. Különböző hangokon és különböző távolságokból tud beszélni, és tökéletesen le tud másolni bármilyen kézírást, amit egyszer látott – azt mondják, kapcsolatban áll szellemekkel, amelyek engedelmeskednek neki. Orvos és geognómus, és állítólag rendelkezik eszközökkel az élet meghosszabbításához.*⁹²

Még ha ez eredeti levél is, legalább annyira szóbeszédre alapulhat, mint tényeken.

Van egy olyan levél is, amit Carl herceg írt Willermoz-nak 1784. május 28-án, elmondva neki Saint-Germain halálát, és az egyik utolsó beszélgetését Saint-Germain-nel.

Mindig úgy tett, mintha semmit se tudna a szabadkőművességről vagy a magasabb tudásról, bár az elmúlt évben számos dolog győzött meg az ellenkezőjéről. ... Annak ellenére, hogy soha nem ismerte el, hogy szabadkőműves, mondott valami furcsát, hogy ő „Le plus ancien des Maçons” – „a legrégebb szabadkőműves”.

⁸⁹ Fuller, 256. oldal.

⁹⁰ Ugyanott, 275. oldal. Fuller Carl levelének az 1782. december 12-i dátumot adja, de a kérdéses konferenciát abban az évben július 16-án nyitották meg.

A konferencia indoka a szabadkőművesség eredetének a vizsgálata volt. Egészen 1782 szeptemberének közepéig húzódott el. A résztvevők végül úgy döntöttek, többé nem hirdetik, hogy a templomos lovagok leszármazottai, és megváltoztatják a nevüket a Szigorú Megfigyelésről a Szent Város Jótevő Lovagjaira. (285. oldal)

⁹¹ Cooper-Oakley, 152, 155. oldalak.

⁹² Ugyanott, 153-4. oldalak.

Ennek az állítólagos levélnek az eredetije nem található, nincs benne a Carl és Willermoz közötti ismert levelezésben.⁹³ Úgy hangzik azonban, hogy Saint-Germain akár mondhatta is.

Vannak olyan állítások, hogy Carl és Saint-Germain alkímiai kísérleteket végeztek együtt egy toronyban, Carl Louisenlund-birtokán. Christopher McIntosh azt mondja, hogy Louisenlund-i park „beavatási út formájában volt kialakítva, amelynek során a jelöltnek át kellett mennie egy sűrű erdőn, meg kellett találnia az utat egy labirintusban, és különböző alkímiai és allegorikus képek helyezkedtek el az út mentén”.⁹⁴ Manly Hall szerint Saint-Germain utolsó éveit „megosztotta a Charles of Hesse-vel végzett az alkímiai kísérleti kutatók és a Louisenlund-ben, Schleswig-ben levő Misztériumiskola között, ahol filozófiai és politikai problémákat beszéltek meg”.⁹⁵ Viszont nem mutat be semmilyen bizonyítékot állítására.

Balra: Louisenlund Tower, amely már nem létezik. Jobbra: egy idealizált festmény arról, hogy egykor hogyan nézhetett ki. Azt mondják, a toronyban egy alkímista laboratórium és egy szoba volt, ahol szabadkőműves szertartásokat végeztek.

Közelkép a torony egyiptomi kőkapujáról. A kaput később más helyre vitték el.

⁹³ Fuller, 289. oldal.

⁹⁴ Terry Melanson: [‘Illuminati sightseeing: Karl and St. Germain at Louisenlund’](#), 2008, bavarian-illuminati.info.

⁹⁵ *The Most Holy Trinosophia of the Comte de St.-Germain*, 1933, 24. old. / 2011, 18. old. Carl örökségének leltára tartalmaz nagy mennyiségű vegyszert, amit az „alkímiai” laboratóriumban találtak, ahol azt mondják, aranyat csinált, először Saint-Germain-nel, később pedig több aranyművessel. „Carl fémének” több darabját és számos, ebből készült ékszert szintén megtalálták. Vegyük észre, hogy ez az „arany” Saint-Germain *aranyszerű* fémé (amelyről a szemtanúk beszámolnak már az 1750-es évek Franciaországában), amely *nem* az ólom alkímiai átalakításának az eredménye volt. Carl egy gazdaságos gyárat alapított erre a fémre Ludwigsburg-ban. (G. van Rijnberk: *Saint Germain in de brieven van zijn tijdgenoot den Prins Karel van Hessen Cassel*, Den Haag: Servire, kb. 1935, 29. oldal; ‘Wer war “Graf Saint-Germain”: eine historisch-kritische Bestandsaufnahme’, *Jahrbuch der Heimatgemeinschaft Eckernförde e.V.*, no. 5, 2004, 32-3. oldalak.)

Még ha Saint-Germain nem is volt hivatalosan szabadkőműves, Carl herceg lélektársként és tulajdonképpen tanítójaként tekintett rá. Az emlékirataiban Saint-Germain-t (akire családián csak az „öreg Saint-Germain papaként” utal) a következőképpen írja le:

*Talán ő volt a legnagyobb filozófus, aki valaha is élt. Az emberiség barátja, csak azért vágyott pénzre, hogy azt a szegényeknek adja, és az állatok barátja is, a szíve soha nem volt mással telve, csak a másoknak való jó tevéssel. Azt gondolta, boldoggá teszi a világot, ha új gyönyörűségeket, a legcsodásabb szöveteket, még gyönyörűbb színeket ad neki, amik sokkal olcsóbbak, mint a korábbiak. A super-festékei ugyanis szinte semmibe sem kerültek. Soha nem láttam nála világosabb gondolkodású embert, olyan műveltséggel (különösen a régi történelemben), amilyennel ritkán találkoztam.*⁹⁶

Carl azt mondja, hogy Saint-Germain „filozófiai alapelvei a vallás terén tiszta materializmus volt”. Így itt azt látjuk, hogy Carl ugyanazt a hibát követi el, mint Wurmb, egy másik szabadkőműves. Nem ismerjük a beszélgetéseik és Saint-Germain tanításainak részleteit. Amit azonban tudunk, az – ahogyan Carl mondja –, hogy Saint-Germain „semmiképpen sem volt Jézus Krisztus imádója”. Carl egyszer azt mondta Saint-Germain-nek, hogy a Jézussal kapcsolatos megjegyzéseit sértőnek találja, és Saint-Germain megígérte, hogy nem hozza szóba a témát még egyszer.⁹⁷ Az a legvalószínűbb, hogy azt mondta, Jézus szent életű bölcs volt, de nem „Isten egyszülött fia”. Saint-Germain nyilvánvalóan nem volt istenhívő, az ortodox keresztény teológia hívője, de nem volt materialista sem, aki a holt fizikai anyagon kívül semmi másban nem hitt. Lehetséges, hogy ragaszkodott a természet panteista szemléletéhez, ami a hagyományos szabadkőművesek számára az ateista materializmushoz hasonlóan hangzott.⁹⁸

1783-ra Saint-Germain egészsége egyértelműen leromlott. Mindig is érzékeny volt a hidegre, és reumától szenvedett. Carl ezt a nyirkos alagsori szobának tulajdonította, amelyben Eckernförde-be érkezve élt. 1783 telén Carl-nak el kellett mennie Németországba, Cassel-be családi okokból. Saint-Germain azt mondta neki, hogy ha meghal, mielőtt Carl visszatérne, fog hagyni egy lepecsételt levelet neki, de nem mer semmit felfedni, mielőtt meghal.

Az Eckernförde-i St. Nicolai templom anyakönyve szerint „az úgynevezett Comte de St. Germain és Weldon” 1784. február 27-én halt meg, miközben Carl még mindig Cassel-ben volt, és az 1. számú sírba temették el a templomon belül 1784. március 2-án.⁹⁹ A pusztítás után, amit az 1872. november 13-i hatalmas viharos dagály okozott, ami elárasztotta a templomot is, a belső sírokat homokkal töltötték fel, és a legtöbb nagy sírkövet eltávolították, így nem tudjuk pontosan, hol nyugszik Saint-Germain teste.¹⁰⁰

⁹⁶ *The Theosophical Path*, 1914. november, 384. oldal.

⁹⁷ Ugyanott, 384. oldal.

⁹⁸ Von Gleichen báró, egy másik szabadkőműves ezt írta: „A [Saint-Germain-é] filozófiája olyan volt, mint Lucretius-é; rejtélyes hangsúllyal beszélt a természet mélységeiről, és megnyitott a képzelet számára egy utat, hogy szabadon száguldozhasson” (*The Theosophical Path*, 1914. dec. 455. oldal). Az i.e. I. századi római filozófust, Lucretius-t általában materialistaként írják le, aki elutasította a természeti jelenségek minden természetfeletti magyarázatát. A természet teremtő erőivel kapcsolatos leírásai azonban néha megkövetelni látszanak „egy anyagtalan életerőt, ami kiáramlik az egész mindenségen keresztül, és durva természet fölött vagy azon túl működik” ([‘Lucretius’](#), *Internet Encyclopedia of Philosophy*, iep.utm.edu). H.P. Blavatsky a régi „atomista” filozófusokat (Leucippus, Democritos, Epicurus, and Lucretius) „spirituális, a legtranszcendentálisabb és filozofikus pantheistáknak” nevezi (H.P. Blavatsky: *Titkos Tanítás II. Egyes tanításaik nyilvánvalóan toezófiái értelmezésre szorulnak* (G. de Purucker: *The Esoteric Tradition*, TUP, 2. kiad., 1973, 275-7. 385. old; G. de Purucker: [Fundamentals of the Esoteric Philosophy](#), TUP, 2. kiad., 1979, 433, 464, 494. old; G. de Purucker: [Man in Evolution](#), TUP, 2. kiad., 1977, 33-5. old; *Titkos Tanítás*, II.).

Lásd: *The mahatmas on spirit, matter, God* a Mesterek által tett megjegyzésért arról, hogy kiemelve a szövegkörnyezetből, úgy hangozhat, mintha materializmus lenne.

⁹⁹ Egy bizonyos Dr Biester azt állítja, hogy Carl később Saint-Germain-t Schleswig-ben temette el, a Friederiksberg-i temetőben, hogy „konzultáljon a szellemével éjszakénként”! (Cooper-Oakley, 135. oldal)

¹⁰⁰ ‘Wer war “Graf Saint-Germain”: eine historisch-kritische Bestandsaufnahme’, 14. oldal.

Annyira szegény volt Saint-Germain a halála idején, hogy a vagyona nem fedezte a temetésének költségét, és ezért ingyenes temetést kapott támogatójára, Carl hercegre való tekintettel. Mindössze egy kifizetett és nyugtázott számlacsomag, némi készpénz, néhány ruhadarab és pár más dolog maradt utána, mint borotvák és fogkefék. Ennek a vagyonnak az értéke ma angol pénzben kb. £690 lenne.¹⁰¹ Nem voltak gyémántok, festmények, partitúrák, könyvek, de még hegedű sem. Carl herceg visszakapta valamennyi saját levelét, de más levelezést nem találtak. Carl azt mondja, hogy nem sikerült megtalálnia a lepecsételt levelet, amit Saint-Germain megígért neki.

9. Származás: Rákóczy herceg

Saint-Germain számos embernek jelezte, hogy II. Rákóczy Ferenc, Erdély hercegének a fia.¹⁰² A Rákóczy (mostanában írják Rákóczinak is) egy nemesi család neve volt a Magyar Királyságban a XIII. és a XVIII. századok között. 1676-ban született a királyi Magyarországon, és 1735-ben halt meg száműzetésben, az Ottomán Birodalomban. Ő vezette a magyar felkelést az osztrák Habsburgok ellen 1703-11-ben, mint a Magyar Királyság egyesült tartományainak hercege és Erdély hercege. A lázadás leverése után a Rákóczy-család vagyonát elkobozták.

Rákóczy Ferenc 19 éves korában, 1694-ben vette feleségül Charlotte Amalie von Hesse-Rheinfels hercegnőt. Három fiuk volt. Az első fiú, Leopold György 1700-ban halt meg 4 évesen. A második fiú, József 1700-ban született, és 1738-ban halt meg egy ma Bulgáriához tartozó helyen, míg a harmadik fiú, György 1701-ben született, és Franciaországban halt meg 1756-ban. Józsefet és Györgyöt kiskorukban elvették a szüleiktől, és VI. Károly császár, Ferenc ellensége udvarában nőttek fel. György végül 1727-ben meglátogatta az apját, de József soha többé nem látta őt. A végrendeletében Ferenc két túlélő gyermeket említ, de mindenét Györgyre hagyta, aki azután megosztotta örökségét fivérével.¹⁰³

A Saint-Germain-nel való beszélgetése után 30 évvel később leírt emlékirataiban Carl herceg ezt mondja: „Azt mondta nekem, Rákóczy erdélyi herceg fia, az első feleségétől, egy Thökölytől”.¹⁰⁴ Carl biztosan félreértette Saint-Germain-t. Rákóczy csak egyszer nősült meg. Az anyja, Zrínyi Ilona volt az, aki egy második házassággal Thökölyvé vált. Saint-Germain nyilvánvalóan nem Rákóczy *ismert* fia volt, és Carl-nak igaza volt, amikor azt gondolta, hogy Saint-Germain-nek más anyja volt, mint Józsefnek és Györgynek. Ahogyan alkalmanként utalt rá, Saint-Germain-nek Rákóczy törvénytelen fiának kellett lennie. Talán Carl azért értette félre, mert ezt tapintatosan magyarázták el neki.

Carl azt is írja, hogy Saint-Germain

azt mondta nekem, hogy 88 éves volt, amikor idejött. 92 vagy 93 volt, amikor meghalt. ... Az utolsó Medici védelme alá helyezték, aki gyerekkorában a saját szobájában altatta. Amikor megtudta, hogy két fivére, Hesse-Rheinfels vagy Rotenberg hercegnő fiai behódoltak VI. Károly császárnak, és felvették a Szt. Károly és Szt. Erzsébet nevet a császár és a császárné

¹⁰¹ Fuller, 290-6. oldalak. Amikor Saint-Germain megérkezett Schleswig-be 1779-ben, állítólag csak egy kézitáska ruhát és néhány más dolgot vitt magával (Rijnberk: *Saint Germain in de brieven van zijn tijdgenoot den Prins Karel van Hessen Cassel*, 7. oldal, láb.). Figyelembe véve a hatalmas tudást, amit a történelem és a tudomány terén mutatott, csodás memóriával kellett rendelkeznie.

¹⁰² Jean Overton Fuller: *The Comte de Saint Germain: Last scion of the House of Rákóczy*, London: East-West Publications, 1988, 200, 218, 225, 230, 280. oldalak.

¹⁰³ Ugyanott, 57-9. oldalak. Cooper-Oakley egy nagyon pontatlan ismertetést ad Rákóczy végrendeletéről, mondván, hogy az említ egy harmadik fiút – akit Saint-Germain-nel tesz egyenlővé –, és nagy örökséget és értékes vagyontárgyak jogát hagyta rá (lásd Isabel Cooper-Oakley: *The Comte de St. Germain: The secret of kings*, eredeti kiad. 1912, reprint, Escondido, CA: The Book Tree, 1999, 15. old; Fuller, 57. old.).

¹⁰⁴ Fuller, 280. oldal.

né tiszteletére, azt mondta magának: „Ah, én magamat Sanctus Germanus-nak, a szent fivérnek fogom hívni”.¹⁰⁵

Ha Saint-Germain 88 éves volt, amikor 1770-ben Schleswig-Holstein-be érkezett, akkor Rákóczy csupán 15 éves volt, amikor nemzette. Jean Overton Fuller megjegyzése:

*Másrészről, ha a beszélgetés Eckernförde-ben történt, lehet, hogy Saint-Germain úgy értette, hogy 88 éves volt, amikor Carl herceg bevezette őt a munkába Eckernförde-ben, aminek valamikor 1779. november 24, amikor... még mindig Gottorp-ban kellett lennie, és 1781. június között kellett lennie, amikor Eckernförde-ben kellett lennie. Ha 1781-ben volt, hogy azt mondta Carl hercegnek, hogy nem messze jár a 88-tól, akkor egy hihető születési időpontot kapnánk, 1693 végét vagy 1694 elejét, amikor Rákóczy 17 éves volt, ráadásul Itáliában volt, ami szoros kapcsolatban lehetne az egyébként érthetetlen Mediciekre történő utalással.*¹⁰⁶

A Medici-ház (Famiglia de' Medici) egy politikai dinasztia volt, bankár család, később pedig királyi ház, amely a Firenzei Köztársaságban kezdett el emelkedő pályára állni a XIV. század vége felé. A Medici-dinasztia a XVIII. században szakadt meg, két szerencsétlenül házasodott, gyermektelen fivérrel, Gian Gastone-nal és Ferdinando-val. Az idősebb fivér, Ferdinando szifiliszben halt meg 1713-ban, Gian Gastone követte apját, III. Cosimo herceget 1723-ban, és vált Toszkána utolsó Medici nagyhercegévé. 1737-ben halt meg.

Saint-Germain egyszer azt mondta, hogy a származási országa az egyetlen, ami soha nem ismert idegen hatalmat, ezt pedig úgy veszik, hogy Wittelsbach királyi házhoz kellett tartoznia, mivel gyakorlatilag Bajorország az egyetlen olyan európai ország Franciaországon kívül, amire ez a kijelentés igaz. Egy másik alkalommal Saint-Germain kijelentette, hogy csak a Bourbon királyi ház versenyezhet az övével, amivel ismét csak a Wittelsbach-ra utalt, mivel Európában csak a Bourbon és a Wittelsbach királyi házak hasonlíthatók össze uralkodásuk hosszúsága terén.¹⁰⁷ Az egyik elmélet szerint Saint-Germain a spanyol Maria-Anna királyné törvénytelen gyermeke, mivel ő egy született Wittelsbach volt. Viszont ő soha nem volt több száz km-nél közelebbi helyen Rákóczyhoz. Jean Overton Fuller egy jóval valószínűbb elméletet kínál:

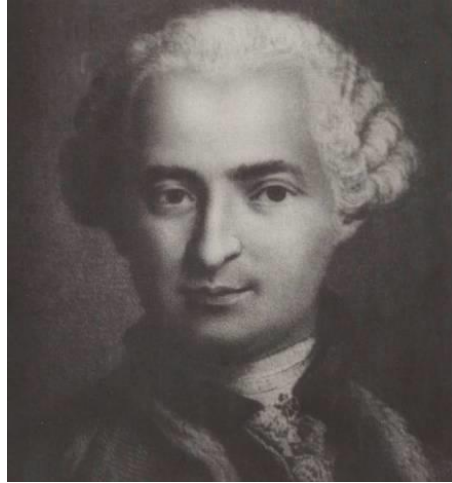
Volt egy másik Wittelsbach-hölgy, a család idősebb ágán, Bajor Violante hercegnő, Ferdinando dei Medici herceg elhagyott és boldogtalan felesége Firenzében, ahová Rákóczy 1693 májusában érkezett, és négy hónapot töltött el. Nincs írásos bizonyíték arra, hogy találkoztak, de ha valaki megnézi Rákóczy, Violante és Saint-Germain portréit, láthatja, hogy az arca egyesíti a kettő jegyeit. Különösen hasonlít Violante-re az ornyereg és a szemöldökök körül, és általában az arc felső részében, míg rendkívül hasonlít Rákóczy Ferencre az álla és a szája.¹⁰⁸

¹⁰⁵ Ugyanott. Carl hozzáteszi: „Nem tudom szavatolni a születésének igazságát; de azt, hogy az utolsó Medici nagyon védte, egy másik forrásból is megtudtam”. (*The Theosophical Path*, 1914. november, 383. oldal).

¹⁰⁶ Fuller, 280. oldal.

¹⁰⁷ Ugyanott, 170-1, 238-9. oldalak.

¹⁰⁸ Ugyanott, 280-1. oldalak. Rákóczy a *Vallomások*-ában azt mondja, hogy Itáliában nem találkozott a nagyherceggel, Cosimo-val, de arról nem beszél, hogy találkozott-e Ferdinand-dal vagy Violante-vel. Azt mondja, távol tartotta magát a prostituáltaktól, hogy elkerülje a fertőzés veszélyét. Hozzáteszi, hogy mások szüziességét látták őt, de valójában képmutató volt. Ezt írja: „Egyedül Te, Uram, ismered a gyalázatomat”. (Ugyanott, 8. oldal)

Saint-Germain.

Rákóczy Ferenc (Mányoki Ádám, 1724).

Violante hercegnő.

Fuller ezért úgy véli, hogy Saint-Germain II. Rákóczy Ferencnek, Erdély hercegének és Violante hercegnőnek a fia volt.

Ez megindokolná, hogy a Mediciek miért nevelték fel, mert miért nevelték volna fel Rákóczy Ferenc törvénytelen gyermekét, hacsak az anya nem a családjuk tagja volt? Ahol egy házasságon kívül gyermeket szülő lány családjá üldözi a férfit, azt általában abban a reményben teszi, hogy pénzügyi támogatáshoz jusson. A Mediciek azonban annyival gazdagabbak voltak Rákóczynál, hogy ha úgy döntöttek, hogy megtartják a gyermeket, és maguk között felnevelik, ahol az anya néha láthatja, akkor gondolhatták azt, hogy szükségtelen Rákóczyt üldözni, és bármit is mondani neki az egészlől. Így lehet, hogy Rákóczy soha nem értesült a dologról.¹⁰⁹

Gian Gastone mindig rokonszenvezett elhagyott sógornőjével, Violante-vel, és meggyőzhette Ferdinando apját, Cosimo-t, hogy fogadja be a gyermeket a háztartásába a sok jó családból származó apród közé, akiknek segítette a tanítását. Ez összhangban van Saint-Germain megjegyzésével, hogy „rendkívül védte” és tanította őt Gian Gastone.¹¹⁰ A Medici-ház nagy tudással bírt, de Saint-Germain azt mondta Carl-nak, hogy a természet titkait saját erőfeszítésével és kutatásaival ismerte meg.¹¹¹ Saint-Germain kapcsolata a Medici hercegekkel segít megmagyarázni, honnan kerülhetett a birtokába egy Raphaelo és más értékes festmények, és hogyan válhatott olyan kiváló zeneszerzővé és zenésszé.

10. Hírhozó és adeptus

Ahogy a Bevezetésben említettük, Helena P. Blavatsky úgy utalt Saint-Germain-re, mint „a legnagyobb keleti adeptus, akit Európa az utóbbi évszázadokban látott”.¹¹² HPB az „adeptus” szót használta, hogy sok, különböző fokozatú okkultistára és misztikusra utaljon, nem pedig a „Mestert”.

Arról a kérdéstről, hogy a Mesterek hogyan választják ki a tanítványaikat, Blavatsky ezt írja:

Évszázadokon keresztül a Himalájai Mesterek maguk választották ki a tanítványaikat a gon-pa-n belül (templom, buddhista kolostor) a természetes misztikusok osztályából – akik Tibetben jelentős számban vannak. Az egyedüli kivétel a nyugati emberek esetében történt, mint Fludd, Thomas Vaughan, Paracelsus, Pico della Mirandola, Saint-Germain gróf, stb., akiknek az alkati vonzódásuk e mennyei tudomány felé többé-kevésbé arra kényszerítette a távoli adeptusokat, hogy személyes kapcsolatot találjanak velük, és lehetővé tegyék a számukra, hogy a teljes igazság kisebb (vagy nagyobb) részét megkapják, amennyi lehetséges volt az adott társadalmi környezetben.¹¹³

Saint-Germain-t olyan példaként említi, mint aki „fiatalkori képzéssel és különleges módszerekkel” elérte egy ötödik körös szintjét, és kifejlesztette a magasabb érzékeit.¹¹⁴ Ezt is írja:

Ennek a nagyszerű embernek, az indiai és egyiptomi hierophant-ok e tanítványának, a kelet titkos bölcsessége e tudójának emlékét a nyugati írók úgy kezelték, mint egy stigmát az emberi természetben. Ugyanígy viselkedett az ostoba világ minden más személlyel, akik Saint-

¹⁰⁹ Ugyanott, 281. oldal.

¹¹⁰ Cooper-Oakley, 11. oldal.

¹¹¹ *The Theosophical Path*, 1914. november, 383. oldal.

¹¹² H.P. Blavatsky: *The Theosophical Glossary*, Los Angeles, CA: Theosophy Co., 1973 (1892), 309. old.

¹¹³ *H.P. Blavatsky Collected Writings*, TPH, 1950-91, 4:607.

¹¹⁴ *Blavatsky Collected Writings*, 5:144-5. A teozófia szerint a Föld jelenleg félúton jár az evolúciós fejlődés [hét körének negyedikében](#), az emberiség pedig az [ötödik gyökérfajában](#). A Mesterek már elérték a tudatnak azt az állapotát, amit az emberiség nagy része nem fog elérni egészen a távoli ötödik körig, míg néhány ritka esetben, mint Gautama Buddháé, hatodik körösekké válnak. Ennél többen vannak azok, akik elérték egy olyan értelmi fejlettségi szintet, amely majd az ötödik kör korai szakaszait fogja jellemezni (G. de Purucker: [Fountain-Source of Occultism](#), TUP, 1974, 512-6. oldalak).

Germain-hez hasonlóan hosszú visszavonulásban töltött elmélyült tanulmányozás után felhalmozott ezoterikus bölcsességgel felvértezve visszatért a világba abban a reményben, hogy jobbá, bölcsébbé és boldogabbá teszi azt.¹¹⁵

Jegyezzük meg, hogy gyakorlatilag semmit nem tudunk Saint-Germain életének első 40 évéről.

Blavatsky azt sugallja, hogy Saint-Germain képes lehetett visszaemlékezni néhány korábbi életére:

*Amikor azt mondta, hogy „Kaldeában születtem, és az egyiptomi mágusok és bölcsök titkainak megszerzéséért dolgoztam”, akkor mondhatott igazat anélkül, hogy bármilyen csodálatos dolgot állított volna. Vannak beavatottak, még csak nem is a legmagasabbak, akik olyan állapotba kerülnek, hogy több elmúlt életükre visszaemlékeznek.*¹¹⁶

Érdeemes megjegyezni, hogy számos alkalommal, amikor a múltjáról beszélt, Saint-Germain úgy tűnt, hogy az apja, Rákóczy Ferenc életében történt eseményekről beszél, mint öntudatlanul apjának emlékezetét hívta volna be.¹¹⁷ Saint-Germain valószínűleg 1694-ben született, az apja pedig 1735-ben halt meg. Különleges feltételek mellett egy lélek elfoglalhatja egy gyerek vagy felnőtt testét, felváltva az adott testhez eredetileg kapcsolódó lelket.¹¹⁸ Valószínűtlennek látszik azonban, hogy Ferenc lelke, elhagyva a testét a halálakor, teljesen felváltotta volna azt a lelket, ami már mintegy 40 éve elfoglalta fia testét.¹¹⁹

Mikor halt meg?

Egy A.P. Sinnetnek 1881 augusztusában írt levélben Kuthumi (KH) Mester azt mondta, hogy a francia okkultista, Eliphas Levi (1810-75) a rózsakeresztes kéziratokból tanult (amikből csak három példány maradt Európában).

Ezek ismertetik a keleti tanainkat Rosenkreuz [a rózsakeresztes rend alapítója] tanításából, aki visszatérve Ázsiából egy félig-keresztény öltözetet adott rájuk, amit védőburoknak szánt a tanítványai számára a papi megtorlás ellen. ... Rosenkreuz szóban tanított. Saint Germain a jó tanításokat ábrákban jegyezte le, és az egyedüli titkosírással írt kézírata megbízható barátjánál és támogatójánál, a jó szándékú német hercegnél maradt, akinek a házából és akinek a jelenlétében távozott az élők sorából – HAZA. Kudarc, tökéletes kudarc!¹²⁰

A „haza” jelentése ebben a szövegkörnyezetben ugyanaz, mint a következő H.P. Blavatsky, a Himalájai Testvériség másik hírhozója által lett megjegyzésben: „A jelenlegi író öreg, az élete majdnem elkopott, és bármely napon és szinte bármely órában 'haza' rendelhe-

¹¹⁵ Blavatsky *Collected Writings*, 3:128-9.

¹¹⁶ *The Theosophical Glossary*, 309. oldal.

¹¹⁷ Jean Overton Fuller: *The Comte de Saint Germain: Last scion of the House of Rákóczy*, London: East-West Publications, 1988, 107-8, 136, 279, 303. oldalak.

¹¹⁸ Azt mondják, ez az eset történt meg a Teozófiai Társulat két korábbi vezetőjével, William Quan Judge-szal és Gottfried de Purucker-rel. Lásd Sven Eek & Boris de Zirkoff: „William Quan Judge: his life and work”, William Quan Judge: *Echoes of the Orient*, 1. kia., San Diego, CA: Point Loma Publications (PLP), 1975, 1:xix-lxviii / [2. kiad.](#), TUP, 2009-10, 1:xvii-lxvii; Dick Slusser: „[An esoteric look at William Q. Judge](#)”, *The High Country Theosophist*, 1991. aug., 1-7. old; Dick Slusser: „[The mystery of G. de Purucker](#)”, *The High Country Theosophist*, 1991. júl., 1-7. old.

¹¹⁹ Egy Mester átmenetileg „be tud árnyékolni” egy személyt, és tud közvetlenül rajta keresztül beszélni vagy dolgozni, ahogyan ez néha megtörtént H.P. Blavatsky-val, például, amikor az *Isis Unveiled-et* írta (H.S. Olcott, *Old Diary Leaves*, TPH, 1900-1941, 1:202-54). Ugyanez a Mester beárnyékolhatta Rákóczy Ferencet (egy nemes, szerény, önzetlen és mélyes vallásos egyént) később pedig a fiát, Saint-Germain-t is, de ez valószínűleg nem magyarázza meg, hogyan tudta Saint-Germain elhunyt apja emlékeit.

¹²⁰ *The Mahatma Letters to A.P. Sinnett*, TUP, [2. kiad.](#), 1975, 280. old. / TPH, időrendi szerk., 1993, 70-1. old. Vegyük észre, hogy ha Saint-Germain valóban Eckernförde-ben, 1784. február 27-én halt meg, akkor nem Carl herceg jelenlétében halt meg, aki akkor Cassel-ben volt, és nem tért vissza haza 1784 októberéig.

tik”.¹²¹ A Mesterek gyaníthatóan Saint-Germain küldetését nagyrészt kudarcnak látták, mert azt remélték, meg fogja előzni az erőszak és a vérfürdő nagy részét, ami egy abszolút monarchia és a dogmatikus egyház által uralt feudális, arisztokratikus társadalomból az új ipari, nagyobb személyes és politikai szabadságot biztosító társadalomba való átmenetet kísérte.

KH megjegyzései erősen arra utalnak, hogy Saint-Germain valóban Németországban halt meg Carl herceg közeli barátságának időszakában, noha elképzelhető olyan értelmezés is, hogy csupán visszavonult a nyilvános munkától, és visszatért „haza” a fizikai testében.

Számos történet van arról, hogy Saint-Germain-t látták az 1784-es feltételezett halála után. Egyes források azt mondják, hogy részt vett egy okkult konferencián 1785 februárjában, és hogy 1785 áprilisában részt vett a Philalètes („az igazság szeretői”) közgyűlésén Párizsban a szabadkőművesek küldöttjeként Cagliostro, Saint-Martin és Mesmer társaságában.¹²² A Wilhelmsbad-i konferencia szándéka feltehetően az volt, hogy „összebékítse a rózsakeresztesek, a nekromantisták, a kabbalisták, az illuminátusok és a humanitáriusok különböző szektáit, és előkészítse a párizsi közgyűlést. Van itt némi zavar, mert a párizsi közgyűlés 1785. február 15-én kezdődött, és május 26-án ért véget. A szabadkőművesek Wilhelmsbad-i közgyűlése pedig három évvel korábban volt,¹²³ és nem tudni arról, hogy Saint-Germain részt vett rajta.

Mindenesetre, ahogyan már említettük, volt egy másik Saint-Germain is – Robert-François Quesnay de Saint-Germain, egy szabadkőműves és Mme de Pompadour orvosának, François Quesnay-nek az unokája. 1781-ben ez a Saint-Germain alapította meg a Club d’Illuminés-t Párizsban, a Les Amis Réunis páholy címén, amelyben megteremtették a Rite des Philalètes-t.¹²⁴ Így lehetett ő az a Saint-Germain, aki részt vett a találkozón Párizsban, de meg kell jegyezni, hogy a résztvevők listájában semmilyen Saint-Germain nem szerepel.¹²⁵

Az 1836-ban kiadott, hamisított és nagyrészt kitalált *Souvenirs sur Marie-Antoinette et la cour de Versailles*-ban d’Adhémar grófnő, a feltételezett szerző arról számol be, hogy „de Châlons gróf... visszatérve a velencei követségről 1788-ban, azt mondta nekem, hogy beszélt Saint-Germain gróffal a Szent Márk téren egy nappal azelőtt, hogy elhagyta Velencét, hogy tovább utazzon a portugál követségre.”¹²⁶

Azt is mondja, hogy maga is látta Saint-Germain-t többször 1784 után. Először 1789-ben, és leírja, hogyan küldött neki Saint-Germain egy levelet, amiben arra kérte, hogy találkozzanak egy templomban. Azt mondja, pontosan úgy nézett ki, mint 1760-ban. A gróf kijelentette, hogy Kínából és Japánból jött, és tovább kell utaznia Svédországba, hogy megakadályozzon egy csúnya bűntényt. Megjósolta a francia királynő meggyilkolását és a Bourbonok teljes pusztulását, de azt mondta, nem tud semmit tenni, hogy ezt megakadályozza, mert „a kezemet megközözte olyan valaki, aki erősebb nálam”. Azt is mondta, hogy a grófnő még öt további alkalommal fog vele találkozni. A könyv eredeti kéziratához csatolt kézírásos feljegyzés szerint, aminek a kelte 1821. május 12, a grófnő látta őt Marie-Antoinette királyné kivégzésén 1793. október 16-án, a Brumaire hónap 18-i (1799. november 9-i) államcsíny során (amikor Napóleon megszerezte a hatalmat), d’Enghien herceg (Napóleon egyik ellenfele) meggyilkolását követő napon, 1804. március 21-én, 1813 januárjában és 1820. február 13-án,

¹²¹ *Fountain-Source of Occultism*, 682. old; Daniel H. Caldwell (szerk.), *The Esoteric Papers of Madame Blavatsky*, Kessinger, 2004, 55. old.

¹²² Isabel Cooper-Oakley: [The Comte de St. Germain: The secret of kings](#), eredeti kiad. 1912, reprint, Escondido, CA: The Book Tree, 1999, 134, 137. oldalak.

¹²³ „[Wilhelmsbad, Congress of](#)”, [encyclopediaoffreemasonry.com](#).

¹²⁴ Fuller, 299. oldal.

¹²⁵ „Wer war 'Graf Saint-Germain': eine historisch-kritische Bestandsaufnahme”, *Jahrbuch der Heimatgemeinschaft Eckernförde e.V.*, no. 5, 2004, 23. oldal. Von Gleichen báró neve rajta van a résztvevők listáján, és emlékiratainak ebben a fejezetében, ami Saint-Germain-nel foglalkozik, nem mond semmit arról, hogy az utóbbi részt vett volna a párizsi közgyűlésen (39. oldal).

¹²⁶ Cooper-Oakley, 136. oldal.

Berry herceg (a jövendő francia X. Károly kisebbik fia) meggyilkolásának előestéjén.¹²⁷ A (valódi) grófnő 1822-ben halt meg.

Blavatsky véleménye szerint ha Saint-Germain tényleg meghalt 1784-ben, akkor nem csendben temették volna el, hanem nagy pompával és szertartással, ami a rangjához méltó lett volna. Másrészt lehetne úgy érvelni, hogy a csendes temetése teljesen illett a visszavonult életstílusához és tartózkodó természetéhez életének utolsó éveiben. A *The Theosophist*-ba írva Blavatsky idéz „állítólag tényeken alapuló bizonyítékot” arra, hogy 1784 után még hosszú évekig élt:

*Azt mondják, rendkívül fontos személyes megbeszélése volt az orosz cárnővel 1785-ben vagy 1786-ban, és megjelent de Lamballe hercegnőnek, amikor a törvényszék előtt állt, néhány pillanattal azelőtt, hogy leütötték egy vasgolyóval és a hóhér levágta a fejét. Szintén megjelent Jeanne du Barry-nak, XV. Lajos szeretőjének, amint a vesztőhelyénél várakozott Párizsban a guillotine lecsapására, 1793-ban, a terror napjaiban.*¹²⁸

Rudolph Gräffer egy meglehetősen vad történetet mesél a Saint-Germain-nel való bécsi találkozásjáról 1788-ban, 1789-ben vagy 1790-ben. Ő és mások állítólag szemtanúi voltak annak, ahogyan a „csodák embere” egyszerre ír mindkét kezével, amikor pedig a két lapot egymásra helyezték, a két írást pontosan megegyezőnek találták. Saint-Germain azután a következő drámai monológba kezdett:

Holnap nem leszek itt, nagy szükség van rám Konstantinápolyban, azután Angliában, hogy ott előkészítsek két felfedezést, amit majd a jövő évszázadban fognak birtokba venni: a vonatot és a gőzhajót. Ezekre Németországban lesz szükség. Az évszakok fokozatosan változnak, először a tavasz, és utána a nyár. Ez magának az időnek a fokozatos megszűnése, a ciklus végének a bejelentése. Látom az egészet, az asztrológusok és a meteorológusok semmit sem tudnak, higgyenek nekem, az embernek tanulmányoznia kell a piramisokat, ahogyan én megtettem. Az évszázad vége felé el fogok tűnni Európából, és elmegyek a Himalája vidékére.

¹²⁷ Cooper-Oakley, 54, 74-93. oldalak.

¹²⁸ „Comte de Saint-Germain”, *Blavatsky Collected Writings*, 3:125-9 (129. oldal). Lamballe hercegnő (Marie Louise of Savoy hercegnő) halálának hiteles leírása az, hogy miután megjelent a törvényszék előtt 1792. szeptember 3-án, „bedobták férfiak egy csoportjába, akik percek alatt megölték. Egyes jelentések azt állítják, hogy megerőszakolták, és hogy a melleit levágták, más testi csonkításokon kívül, és hogy a fejét levágták és egy lándzsára szúrták” (en.wikipedia.org). Jeanne du Barry-t 1793. december 8-án végezték ki.

A fent idézett szavak után Blavatsky így folytatja: „Közösségünk tiszteletben álló tagja, aki Oroszországban lakik, rendelkezik néhány rendkívül fontos dokumentummal Saint-Germain grófról, és a modern idők egyik legkiválóbb alakja emlékeztetének igazolására reméljük, hogy a szükséges, de hiányzó láncszem sokszínű történetének láncában haladéktalanul átadható a világnak ezeken a hasábokon keresztül”. Blavatsky valószínűleg a (hamisítvány) *Souvenirs*-re ural, aminek egy példány ott volt nagynénje, Nagyezsda Andrejevna Fagyjejeva könyvtárában. Saint-Germain-ről szóló könyvében Isabel Cooper-Oakley olyan kéziratokból vett számos kivonat fordítását tette bele, amiket a Fagyjejeva birtokában levő példányból vett (lásd Cooper-Oakley, 53-4. oldalak).

Egy 1875-ben írt cikkben Blavatsky azt mondta, hogy az 1793-as francia forradalmat „minden részletében előjelezte St.-Germain gróf egy saját kézzel írt kéziratban, amely most annak az orosz nemes leszármazottjának a birtokában van, akinek nekiadta azt” (*Blavatsky Collected Writings*, 1:107. láb.). Blavatsky dédnagyapjáról, Pável Dolgorukij hercegről, aki a Szigurú Megfigyelés rítusához tartozott, azt híresztelték, hogy találkozott Cagliostro-val és Saint-Germain-nel (K. Paul Johnson: *The Masters Revealed*, State University of New York Press, 1994, 4. oldal). Nagynénje, Nagyezsda az ő egyik leszármazottja volt. Ez azonban úgy hangzik, mintha Blavatsky Saint-Germain saját kézzel írt kéziratára utalna, nem pedig a kézirat *Souvenirs*-re. Vagy Blavatsky ferdítette el a beszámolóját, vagy a nagynénje is rendelkezett egy másik kézirattal, amit Saint-Germain maga írt. A *Souvenirs* állítólagos próféciaikat tartalmaz Saint-Germain-től a francia forradalommal kapcsolatban.

1884-ben Blavatsky d'Adhémar grófnőnél (USA állampolgár, és a *Souvenirs* feltételezett szerzőjének leszármazottja) és férjénél tartózkodott az Enghien-i rezidenciájukon, nagyon közel Párizshoz. A grófnő később azt mondta Cooper-Oakley-nek, hogy vannak Saint-Germain-nel kapcsolatos dokumentumok a családi irataik között (az USA-ban) (Cooper-Oakley, 53. old. láb.).

*Pihenni fogok, pihennem kell. Pontosan 85 év múlva [tehát kb. 1873-75-ben] az emberek ismét meg fognak pillantani. Isten önökkel, szeretem magukat.*¹²⁹

Nehéz ezt a fajta locsogást komolyan venni. Még Cooper-Oakley is azt mondja, hogy „Sajnálatos, hogy Gräffer cikornyás beszámolója megnyitja az ajtót a sarlatánság gyanúja felé”. A sarlatánság azonban biztosan egyedül Gräffer-re mondható.

Ha Saint-Germain tényleg 1784-ben halt meg, teljesen lehetséges volna egy Mesternek, hogy kivetítse mayavi-rupa-ját (gondolattestét), felöltse Saint-Germain megjelenési alakját és egyéb jellemzőit, és megjelenjen annak, akinek akar. A halál utáni megjelenéseiről szóló történetek azonban nem megbízható szemtanúktól származnak.

Írások

Ahogy korábban megjegyeztük, Saint-Germain azt ígérte, hogy hagy Carl hercegnek egy lepecsételt levelet, ha meghalna, mielőtt Carl visszatér Cassel-ből. Az 1816 decemberre és 1817 áprilisában írt emlékirataiban Carl azt mondja, hogy nem talált semmilyen levelet, és kíváncsi rá, vajon „nem bízták-e rá megbízhatatlan kezekre”. Az is lehet, hogy megtalálta az emlékiratai kiadása után. A „rejtjelezett kézirat”, amire KH utal, teljesen más dokumentum lehetett. Mivel Carl szabadkőműves volt, és tudta, hogyan tartson titkot, nincs ok elvárni tőle, hogy megemlíti. Saint-Germain halála után Carl lett valamennyi dániai páholy Nagymestere. Volt egy kicsi belső csoportja is, amelynek különleges információkat adott egy „ismeretlen feljebbvalótól”, akivel testi formában találkozott, és jól megismert.¹³⁰

Blavatsky utal „a rejtjelezett rózsakeresztes kéziraatra”, amit St. Germain gróf hagyott hátra, és azt mondja, hogy az teljesen leírja a mítikus Édenkert helyét.¹³¹ 1879 decemberében beszél:

egy érdekes kézitról, ami a Német Teozófiai Társulat egyik tagjéé, egy képzett misztikusé, aki azt mondja, hogy a dokumentum már úton van Indiába. Egyfajta naplóról van szó, amit azokkal a rejtélyes karakterekkel, félig titkosírással, félig abc-vel írtak, amit a rózsakeresztesek használtak az elmúlt két évszázad során, és amihez a kulccsal most csak nagyon kevés misztikus rendelkezik. A szerzője a híres és rejtélyes Saint-Germain gróf...¹³²

Blavatsky bemutat bizonyos, a számokról és azok misztikus jelentéséről szóló tanításokat, amiket „egy feltehetően St. Germain általi kéziratnak, valamint egy másik, St. Germain általi kéziratnak tulajdonít. Megmutatja, hogy a tanítás mennyire hasonlít Pythagoras gondolkodására, aki „a bölcsességét Indiából hozta magával”.¹³³

Blavatsky azt mondja, hogy az ezoterikus szabadkőművesség szinte minden titka elűnt Elias Ashmole (aki 1692-ben halt meg) és közvetlen követői óta. „A legnagyobb titkainkat – mondja – a szabadkőműves páholyokban tanították világszerte”, de „ami megmaradt leírva a titkos kéziratokban... hamuvá vált a XVII. század vége és a XVIII. eleje között Angliában is és a kontinensen is”.¹³⁴ 1889 márciusában arról számol be, hogy egy idősebb „testvér”, egy nagy kabbalista éppen akkor halt meg Londonban, akinek a nagyapja, egy híres szabadkőműves, Saint-Germain gróf közeli barátja volt annak angliai tartózkodása során, 1760-ban.

Saint-Germain gróf erre a szabadkőművesre hagyott a szabadkőművesség történetére vonatkozó bizonyos dokumentumokat, amik több félreértett misztérium kulcsát is tartalmazták.

¹²⁹ Cooper-Oakley, 144-5. oldalak. Az első működő gőzhajót Franciaországban találták fel 1774 körül, és a gőzhajózási korszak Amerikában pedig 1787-ben kezdődött el.

¹³⁰ Fuller, 305. oldal.

¹³¹ H.P. Blavatsky: *Titkos Tanítás*, IV. kötet; H.P. Blavatsky: *Isis Unveiled*, TUP, 1972 (1877), 1:575.

¹³² *Blavatsky Collected Writings*, 2:193.

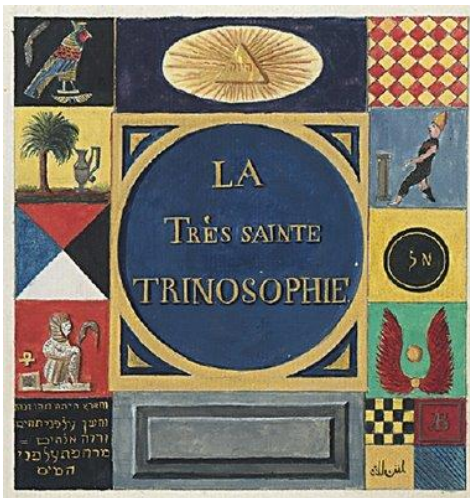
¹³³ *Titkos Tanítás*, IV. kötet.

¹³⁴ *Blavatsky Collected Writings*, 11:183.

Ezt olyan feltételekkel tette, hogy ezek a dokumentumok mindazon kabbalisták titkos örökségévé váljanak, akik szabadkőművesek is lettek. Ezek az iratok azonban csak két szabadkőműves számára jelentettek értéket: az apának és a fiának, aki éppen mostanában halt meg, és azokat senki más nem tudja használni Európában. A halála előtt az értékes dokumentumokat egy keleti emberre (egy hindura) hagyta, akit megbízott azzal, hogy juttassa el egy bizonyos személynek, aki a Halhatatlanság Városába fog jönni, hogy átvegye azokat.¹³⁵

Blavatsky szerint a kabbala vatikáni kéziratának egyetlen példánya állítólag Saint-Germain birtokában volt. Azt mondja, hogy a pergamen tartalmazza annak legteljesebb kifejtését, hogy a magasabb értelmek – akik később együttesen egy teremtő Istenné váltak – hogyan alakították ki az egységes univerzumot, és megjeleníti a luciferianusok és más gnosztikusok nézeteit is. Hozzáteszi, hogy ebben van megadva „az élet hét napja” (szoláris logoszok, Dhyan Chohan-ok) – akik közül a kabbala nyilvános összeállításai csak négyet említenek – abban a sorrendben, ahogy az megtalálható a sapta-surya („hét nap”) hindu tanában, ami azt jelzi, hogy a tanítás „az árják Titkos Tanításából” ered.¹³⁶

A jelentős mű, a *La Très Sainte Trinosophie* (A legszentebb trinozófia /A legszentebb háromszoros bölcsesség) szerzősége ellentmondásos.¹³⁷ Egyaránt mondják róla, hogy a szerzője Saint-Germain gróf vagy Alessandro di Cagliostro gróf. A 96 oldalas kézirat a francia Troyes-i könyvtár tulajdonában van. Kézzel írták, többségében franciául, de tartalmaz leveleket, szavakat és kifejezéseket számos más nyelven is, az ábrák hasonlítanak az egyiptomi hieroglifákra, néhány szó ékírásosra emlékeztet, a végén pedig több oldal titkosírással íródott. Költői prózája tele van szabadkőműves és kabbalista jelképekkel, mint ahogyan a rajzok is, amik gazdagon díszítettel. A mű lefátyolozott és allegorikus módon foglalkozik a beavatás misztériumaival.

A címlap. (bibliodyssey.blogspot.com)

¹³⁵ Ugyanott, 11:184

¹³⁶ *Titkos Tanítás*, IV. kötet.

¹³⁷ Manly P. Hall (szerk.), *The Most Holy Trinosophia of the Comte de St.-Germain*, Philosophical Research Society, 1933; reprint: Aziloth Books, 2011.

A 12. egyben utolsó fejezet illusztrációja

A kézirat előzéklapján van egy bejegyzés, ami azt mondja, hogy a híres Cagliostro-hoz tartozott, és Massena találta meg Rómában a Nagy Inkvizitornál. Egy másik bejegyzés az előzéklapon, amint a magát „I.B.C. Philotaume-nak” nevező filozófus írt alá, azt mondja, hogy az Saint-Germain művének egyedüli példánya. Manly Hall úgy hiszi, hogy tényleg Saint-Germain írta, és az inkvizíció akkor kobozta el, amikor Cagliostro-t 1789-ben letartóztatták Rómában. Másrészről Jean Overton Fuller szerint Cagliostro írta, amikor a Castel Sant’Angelo-ba bebörtönözték.¹³⁸

A kézirat 1. fejezete így kezdődik: „A bűnözők magányosságában, az inkvizíció börtönében írja az önök barátja ezeket a sorokat, hogy útmutatásul szolgáljanak az önök számára”. A szerző azzal folytatja, hogy azt mondja, a testét „megtörte a kínzás”. Cagliostro-val ellentétben Saint-Germain-t soha nem vetette börtönbe az inkvizíció. Manly Hall azonban úgy látja, ezek jelképes utalások: az első fejezet „az emberi lélek ’lehanyatlott’ állapotát vázolja fel”, a börtön pedig „az ember testi tudatának a szférája”, „A fizikai világ, amit sanyargató behatások uralják, amelyek a lélek kínzókamráját és vizsgálati fogságát hozzák létre”.¹³⁹

Mandy Hall azon tűnődik, vajon a mű bármilyen módon kapcsolódik-e a trinozófusok szabadkőműves testvériségéhez, amit 1805-ben a kiváló belga szabadkőműves, Jean-Marie Ragon alapított. Azt mondja, hogy a szabadkőműves jelképrendszer egyiptomizált értelmezése annyira nyilvánvaló Ragon írásaiban, és ugyanezen időszak más francia szabadkőműves tudósai szintén használják a kézirat ábráit és szövegeit.¹⁴⁰ H.P. Blavatsky szerint „Bizalmasan azt is mondják, hogy a trinozófus páholy híres alapítója, J.M. Ragon beavatást kapott sok titokba egy keleti embertől Belgiumban, egyesek pedig arról beszélnek, hogy fiatal korában ismerte Saint-Germain-t.”¹⁴¹

¹³⁸ Fuller, 309. oldal.

¹³⁹ *The Most Holy Trinosophia of the Comte de St.-Germain*, 1933, 94. oldal / 2011, 71. oldal.

¹⁴⁰ Ugyanott, 1933, 30. oldal / 2011, 23-4. oldalak. Azt is megjegyzi, hogy a számok jelképrendszerével kapcsolatos tanítások, amiket Blavatsky egy Saint-Germain által írt kéziratnak tulajdonít, „lényegükben hasonlóak Jean Marie Ragon *Puissance des nombres d’après Pythagore-hoz*” (27-8 / 21. oldalak).

¹⁴¹ *Blavatsky Collected Writings*, 11:184. Ragon, aki a XVIII. század utolsó negyedében született, a Réunion des Amis du Nord páholyban kapott beavatást 1803-ban, és 1866-ban halt meg, így legfeljebb gyerek lehetett, ha tényleg találkozott Saint-Germain-nel, ha a gróf valóban 1784-ben halt meg. (encyclopediaoffreemasonry.com).

A Manly Palmer Hall Collection of Alchemical Manuscripts a [Getty Research Library](#)-ben két háromszög alakú könyvet tartalmaz (MS 209 és MS 210), amelyek tartalmukban hasonlóak, de nem teljesen azonosak, és amelyek címlapjain Saint-Germain szerepel. Az MS 209-nek 31 lapja van (amiből négy üres), az MS 210-nek pedig 24 lapja, a háromszögek minden oldalának hossza kb. 23 cm. A címlap kivételével a könyveket titkosírással írták. Iona Miller ezt írja:

A titkosírás maga elég egyszerű, abba a csoportba tartozik, ami megtalálható a szabadkőműves dokumentumokban, és franciára kell megfejteni. ... Az írás maga egy olyan osztályba tartozik, amit Grimoire-ként vagy a ceremóniális mágia kézikönyveiként ismernek. ... A kézirat többi részét mágikus alkalmazásokra és szellemeknek szóló imákra szentelték. ... A legtöbb formula inkább mágikus, mint alkímiai, és így homályos jelképrendszert és kabbalista neveket tartalmaz, ami a modern olvasó számára használhatatlanná teszi. ... Nem lehet biztosan tudni, hogy valóban St. Germain írta ezeket a szertartásokat vagy vette át a birtokában levő régebbi mágikus szövegből.¹⁴²

Nem tudjuk biztosan, hogy Saint-Germain grófnak van-e bármilyen köze ezekhez a kéziratokhoz.

A kézirat első oldala: „A legbölcsebb St.-Germain gróf ajándéka, aki keresztül ment a föld körén.”
(trianglebook.weebly.com)

Egy titkosírással írt oldal.

Neoteozófia

¹⁴² Iona Miller: [Triangle book of St. Germain](#), 2012, [Provenance](#), [Translations](#).

Annie Besant és Charles Leadbeater neoteozófiai hagyománya számos alapvető különbséget mutat a teozófiai tanításokhoz képest, amiket H.P. Blavatsky és a Mesterek, valamint más teozófiai tanítók, mint William Quan Judge és Gottfried de Purucker ismertettek.¹⁴³ Kevés olyan ember van manapság, aki azt gondolja, hogy egyáltalán nem volt önbecsapás Besant és Leadbeater különböző tisztánlátó megfigyeléseiben, például a saját és környezetük elmúlt életeinek leírásaiban, találkozásaikkal a Mesterekkel és a beavatási tapasztalásokkal az asztrális síkon, valamint a Naprendszerünkben levő más bolygók lakóinak leírásaiban.¹⁴⁴ Leadbeater állításait Saint-Germain-ről, amiket Besant helyeselt, az alábbiakban foglaljuk össze:¹⁴⁵

Mindketten a történelem által ismert Saint-Germain grófot Rákóczy Mesterként, a Grófként azonosítják, aki manapság Kelet-Európában él egy ősi kastélyban. A Magyar Adeptus, aki egyike volt azoknak a Mestereknek, akik segítettek Blavatskynak megírni az *Isis Unveiled*-t.¹⁴⁶ Tisztánlátó megfigyeléseinek/fantáziájának segítségével Leadbeater felsorolja a Gróf korábbi testet öltéseit: ő volt Francis Bacon a XVII. században, Robertus, a szerzetes a XVI. században (van egy Robert, a szerzetes, aki az első keresztes háború krónikásaként vált híressé, de ő a XII. században élt), Hunyadi János (egy hadvezér és a Magyar Királyság régens-kormányzója) a XV. században, Christian Rosenkreuz a XIV. században (Hunyadi János és Rosenkreuz életei valószínűleg átfedésben voltak) és Roger Bacon a XIII. században. Még korábban a neoplatonista Proclus-nak, előtte pedig Szt. Albánnak feltételezték.

Leadbeater azt állítja, hogy egyszer testi valójában találkozott a Gróffal sétálva a római korzón, aki „úgy volt öltözve, mint bármely olasz úr lehetne”. „Elvitt engem a Pincian-hegyen levő kertekbe, leültünk, és több mint egy órát beszélgettünk a Társulatról és annak munkájáról. ...” Úgy írja le a Grófot, hogy „nem különösebben magas”, olíva árnyalatú arca, rövidre vágott barna haja, és rövid, csúcsos szakálla van. „Rendkívül egyenes és katonás a viselkedése”, és „egy XVIII. századi nagyúr finom udvariassága és méltósága jellemzi”.¹⁴⁷

Azt mondják, Rákóczy Mester a „hét sugárért” felelős hét Mester egyike, a többiek pedig Kuthumi, Morya, Jézus, Hilarion, Serapis és a Velencei. Ő állítólag a hetedik sugár ura (ami a ceremóniális mágiával és a rendezett szolgálattal kapcsolatos).

Nagymértékben a ceremóniális mágián keresztül dolgozik, és nagy angyalok szolgálatait veszi igénybe, akik fenntartás nélkül engedelmessé válnak neki, és örömmel teszik meg, amit akar. ... A különböző szertartásaiban gyönyörű és sokszínű ruhákat és ékszereket visel. ... Ugyancsak jelentősen befolyolják a politikai helyzetbe Európában és a modern fizikai tudomány fejlődésébe.¹⁴⁸

Bárki is az, akiről Leadbeater azt állítja, hogy találkozott vele Olaszországban, aligha lehetett Saint-Germain, akiről a szemtanúk azt mondták, hogy reumától szenvedett abban az időszakban, ami az 1784-es feltételezett halálához vezetett. Ezek a szemtanúi beszámolók

¹⁴³ Margaret Thomas (szerk.), *Theosophy versus Neo-Theosophy*, 2003 [online kiadás](#).

¹⁴⁴ Lásd: „Leadbeater, Charles Webster”, *Theosophical Encyclopedia*, Quezon City, Philippines: TPH, 2006, 367-73. oldalak; Gregory Tiller: *The Elder Brother: A biography of Charles Webster Leadbeater*, London: Routledge & Kegan Paul, 1982.

¹⁴⁵ C.W. Leadbeater: *The Masters and the Path*, TPH, 1925, 11, 44, 269, 286-8. oldalak, 4. ábra. A megfelelő oldalszámok a 4. átdolgozott kiadásba (1983) a következők: 7, 26, 187, 196-7, 203, de „A Grófról” szóló egyes anyagok kimaradtak.

¹⁴⁶ Henry S. Olcott szintén úgy hitte, hogy Saint-Germain volt az egyik Mester, aki közreműködött az *Isis Unveiled* megírásában („[The Count de Saint-Germain and H.P.B. – two messengers of the White Lodge](#)”, *The Theosophist*, 1905. július).

¹⁴⁷ *The Masters and the Path*, 1925, 11, 44. oldalak. Doug Skinner megemlíti az egybeesést, hogy 1923 szeptemberében a rossz hírű okkultista és ceremóniális mágus, Aleister Crowley ezt írta a naplójába: „Vajon St Germain gróffá váljak-e parókvával és szakállal, és indítsak újtárra egy új legendát?” („[The Count of St-Germain](#)”, *Fortean Times*, 2001. június.)

¹⁴⁸ *The Masters and the Path*, 1925, 286-7. oldalak.

meghazudtolják Besant állítását, hogy a korai XX. században Saint-Germain „még mindig ugyanabban az örökifjú testben él, amely elképesztette a XVIII. század megfigyelőit”.¹⁴⁹

Egy ismeretlen festő e képe állítólag Blavatsky-t és „a három tanítóját” (Kuthumi, Morya és Saint-Germain) ábrázolja. Blavatsky azonban soha nem hivatkozott leírva „Saint-Germain Mesterre” vagy „Rákóczy Mesterre”, és soha nem nevezte Saint-Germain-t tanítójának.

A „felemelkedett mester” hóbort csak nagyon rövid említést érdemel. 1930-ban Guy Ballard (1878-1939) kijelentette, hogy találkozott „Saint-Germain felemelkedett mesterrel” a Shasta-hegyen. Állítólag elvitte Ballard-ot és a feleségét a vénusziak közgyűlésére a Grand Teton Nemzeti Parkba. Ballard megalapította az „I AM” Tevékenységet, és ő, a felesége és a fia lett Saint-Germain „egyedüli felhatalmazott üzenetközvetítője”, és egy csomó, tőle származó, „channelinggel kapott” üzenetet publikáltak. Manapság számos channelingező és kultusz állítja, hogy „Saint-Germain-től” és más „felemelkedett mesterektől” kapnak üzeneteket, akik magasabb birodalmakban élnek, Sok ezzel kapcsolatos terméket lehet megvásárolni, például selyem könyvjelzőt, amit „Saint-Germain energiájával töltöttek fel” és különböző sprayket és esszenciákat, amelyek megkönnyítik a „magasabb birodalmakba való felemelkedést”, és a kommunikációt Saint-Germain-nel. Az adományokat hálásan elfogadják...

„Saint-Germain felemelkedett mester”

¹⁴⁹ Előszó Cooper-Oakley-hez, xiii. oldal.

„Saint-Germain felemelkedett mester” másfajta frizúrával.

11. Cagliostro és Mesmer

Saint-Germain, Cagliostro és Mesmer mind a Himalájai Testvériség XVIII. századi hírhozóí voltak ugyanúgy, ahogyan H.P. Blavatsky a XIX. századi hírnökük volt.¹⁵⁰ KH azt mondja, hogy mind Saint-Germain, mind Cagliostro „a legmagasabb képzettségű és teljesítményű úriemberek voltak, és valószínűleg európaiak”, de abban az időben, de még az utókorban is „szélhámosoknak, bűntársaknak, kalandoroknak” tartották őket.¹⁵¹ Elítéli az akadémikusok „beképzeltségét és mentális sötétségét”, akik „üldözték Mesmert, St. Germain-t pedig szélhámosnak minősítették”.¹⁵²

Franz Anton Mesmer Németországban született 1734-ben,¹⁵³ és a Bécsi Egyetemen tanult és lett az orvostudományok doktora 1766-ban. 1773-ban kezdte el a pácienseket mágnesekkel kezelni, de néhány éven belül felhagyott a mágnesek használatával, mert úgy hitte, hogy a gyógyításai összezavarják a finomabb folyadék vagy az általa „állati magnetizmusnak nevezett életerő átadását. 1777-ben elhagyta Bécset, és a következő évben Párizsban kezdett el praktizálni. A jó híre gyorsan növekedett, és néhány éven belül több ezer pácienset kezelt évente, nagy sikerekkel.

A sikere feldühítette az orvosi társadalmat, és mivel a páciensei főleg a felső-közép osztályból kerültek ki, azzal vádolták, hogy pénzt csikar ki tőlük kihasználva a hiszékenységet. 1784-ben a Francia Királyi Tudományos Akadémia Orvosi Tagozata által felállított bizottság kijelentette, hogy a gyógyításai teljességgel a páciensei képzeletének tulajdoníthatók. A bizottság a vizsgálata során folyamatosan zaklatta a kihallgatásaival Mesmert. 1815-ben halt meg, megbántódva attól a tényről, hogy a felfedezését hivatalosan nem ismerték el, és néhány korábbi tanítványa eltorzította a tanításait. Az általános gyakorlat, ami egyenlővé teszi a mesmerizmust a hipnózissal, nagy tévedés.¹⁵⁴

Helena Blavatsky a következőképpen írja le Mesmert:

¹⁵⁰ W.Q. Judge: *The Ocean of Theosophy*, TUP, 1973 (1893), 11-2. old; W.Q. Judge: *Echoes of the Orient*, 1. kiad., PLP, 1975-87, 2:27, 286-7, 349 / [2. kiad.](#), TUP, 2009-10, 2:31, 301, 365-6.

¹⁵¹ *The Mahatma Letters to A.P. Sinnett*, TUP, [2. kiad.](#), 1975, 306. old / TPH, időrendben, 1993, 290. old.

¹⁵² Ugyanott, 2. kiad., 281. old. / időrendben, 71. old.

¹⁵³ Richard Milton: *Forbidden Science: Suppressed research that could change our lives*, London: Fourth Estate, 1994, 62-4. old; [Franz Mesmer](#), en.wikipedia.org; H.P.B.: *Isis Unveiled*, TUP, 1972 (1877), 1:171-7.

¹⁵⁴ A „mesmerikus” vagy „mágneses” gyógyításban a gyógyító pránát vagy életerőt visz át a saját testéből a beteg személyre, általában a test beteg szervének simogatásával. Feltéve, hogy a magnetizáló egészséges és magas erkölcsiségű, nem lehet kárt okozni. A gyógyulás néha végleges, de gyakran csak átmeneti. A hipnózis esetében a hipnotizőr leigazza a hipnotizált elméjét a saját akarásával; ez szinte mindig káros, mivel gyengíti az érintett személy akaratát. (Lásd G. de Purucker: *Studies in Occult Philosophy*, TUP, 1973, 622-5, 652-4. old; [H.P. Blavatsky Collected Writings](#), TPH, 1950-91, 12:214-28.)

Ő a híres orvos, aki újra felfedezte és a gyakorlatban alkalmazta azt, hogy az emberben levő mágneses folyadék, amit állati magnetizmusnak neveztek, azóta pedig mesmerizmusnak. ... A *Fratres Lucis*¹⁵⁵ és a Luxori Testvériségek, vagyis az utóbbi egyiptomi ágának beavatott tagja volt. A „Luxor” Tanácsa volt az, ami kiválasztotta – a „Nagy Testvériség” utasításai szerint – hogy a XVIII. században szokásos úttörőjüként tevékenykedjen, akiket minden évszázad utolsó negyedében küldenek ki, hogy a nyugati népek kicsiny részét megvilágosítsák az okkult tanításokban. St. Germain volt az, aki felügyelte ebben az esetben az események fejlődését, később pedig Cagliostro-t bízta meg, hogy segítsen, mivel azonban ő hibák sorozatát követte el, többé-kevésbé végzeteseket, ezért *visszavonták*. ... Mesmer alapította meg az „Egyetemes Harmónia Rendjét” 1783-ban, amelyben feltehetően csak az állati magnetizmust tanították, de ami valójában Hippokratész tanait, az ősi *Asclepieia*, a Gyógyítás Templomainak a módszereit és sok más okkult tudományt ismertettek.¹⁵⁶

Franz Anton Mesmer

(marilynkaydennis.files.wordpress.com)

Számos történet van arról, hogy Mesmer ismerte Saint-Germain-t. Egy 1908-ban írt cikkben A. Mailly azt állítja, hogy Mesmer jól ismerte Saint-Germain-t a párizsi tartózkodása óta, és megkérte, hogy menjen Bécsbe, és tanulmányozza vele az állati magnetizmust. Saint-Germain állítólag titokban volt Bécsben, nagy segítséget nyújtott neki, Mesmer pedig leírta az ottani tanításait.¹⁵⁷ Nem világos, milyen bizonyíték van ezekre a kijelentésekre.

Rudolph Gräffer azt állítja, hogy Mesmer Bécsben találkozott Saint-Germain-nel valamikor, mielőtt Párizsba költözött, egy nappal azután, hogy levelet kapott Saint-Germain-től Hágából, és azzal folytatja, hogy „idézi” a közöttük lezajlott beszélgetést. Saint-Germain segítséget ígért Mesmernek a magnetizmussal kapcsolatos elképzeléseiben. Megvitatták, hogy kell kinyerni az életelixírt magnetizmus alkalmazásával permutációk sorozatában. Miután három órát beszélgettek, állítólag megegyeztek egy újabb, párizsi találkozóban. Láttuk már, hogy Gräffer meséi inkább vadak, de ez nem zárja ki, hogy Mesmer és Saint-Germain valóban találkoztak Bécsben, Párizsban, vagy máshol.¹⁵⁸

¹⁵⁵ Kenneth Mackenzie szerint a *Fratres Lucis* (Fény Testvérei) egy misztikus rend volt, amit Firenzében alapítottak 1498-ban. Tagjai közé tartozott Pasqualis, Cagliostro, Swedenborg, St. Martin, Eliphas Lévi és sok más kiváló misztikus, akiket rendkívül üldözött az Inkvizíció (H.P. Blavatsky: *The Theosophical Glossary*, Los Angeles, CA: Theosophy Co., 1973 (1892), 188. oldal).

¹⁵⁶ *The Theosophical Glossary*, 213-4. oldalak

¹⁵⁷ Isabel Cooper-Oakley: *The Comte de St. Germain: The secret of kings*, eredeti kiad. 1912, reprint, Escondido, CA: The Book Tree, 1999, 158. oldal.

¹⁵⁸ Ugyanott, 138-40. oldalak.

Alessandro di Cagliostro gróf (sil.si.edu)

Cagliostro okkultista, szabadkőműves, filantróp és gyógyító volt. HPB „egy híres adeptusnak” nevezi, „akinek a valódi történetét soha nem mondták el”.

Az volt a sorsa, mint minden emberi lénynek, akiről bebizonyosodik, hogy többet tud embertársainál, „halálra követték” az üldözésekkel, hazugságokkal és aljas hazugságokkal, mégis az általa meglátogatott országok legmagasabb rangú és leghatalmasabb embereinek a barátja és tanácsadója volt. Végül Rómában állították bíróság elé, és ítélték el eretnokségért, és azt mondták, hogy elzárása alatt egy állami börtönben halt meg [1795-ben].¹⁵⁹

A valódi neve állítólag Giuseppe (Joseph) Balsamo volt, Palermóban, Szicíliában született 1743-ban, akiből megrögzött tolvaj lett, és végül száműzték Palermóból, mégis később befogadták a legmagasabb társadalmi körökbe. Viszont Cagliostro Balsamo-val történő azonosítása az inkvizíciótól származik, és úgy tűnik, szándékosan feketítették be a nevét.

Életének saját leírásában¹⁶⁰ Cagliostro azt mondja, hogy nem ismeri születési helyét vagy azt, kik voltak a szülei. Elmeséli, hogy a gyerekkorát Acharat néven Medinában, Arábiában töltötte, Mufti Salahayn, a muzulmánok vezetőjének palotájában. A nevelője, Althotas tanította botanikára, kémiára és más tudományokra.¹⁶¹ Althotas azt mondta neki, hogy árván maradt, amikor három hónapos volt, és hogy a születési nemesi származású keresztények voltak. 12 éves korában elkísérte Althotas-t Mekkába, ahol három évet töltött. Utána Egyiptomba utazott, és mire 18 éves lett, végiglátogatta Afrika és Ázsia legfontosabb királyságait.

1766-ban Cagliostro elkísérte nevelőjét Málta szigetére, ahol először öltötte fel az európai ruházatot és a Cagliostro gróf nevet. Pinto de Fonesca, a Máltai Lovagrend akkori Nagymesterének a palotájában szállt meg. Tanítója halála után megkezdte utazásait Európában. 1770-ben, Rómában feleségül vette Seraphina Feliciani-t, egy istenfélő római katolikust, aki soha nem tudott sem írni, sem olvasni. Cagliostro utazásai során eljutott Spanyolországba, Portugáliába, Angliába, Hollandiába, Litvániába, Németországba, Oroszországba, Lengyelországba, Franciaországba és Itáliába. Néha más neveket használt (pl. Starat gróf, Fénix gróf,

¹⁵⁹ *The Theosophical Glossary*, 72. oldal.

¹⁶⁰ *The Theosophical Path*, 1932. május, 417-28. oldalak. Ez része Philip A. Malpas Cagliostro-ról szóló 19 cikkből álló sorozatának, ami a [The Theosophical Path](#)-ban (v. 41, 1932. ápr.-tól v. 45, 1935. okt.-ig), és a [The Theosophical Forum](#)-ban (v. 8, 1936. febr. és márc.) jelent meg.

¹⁶¹ Charles Sotheran, aki számos ezoterikus és szabadkőműves társaság tagja és a Teozófiai Társulat alapító tagja volt, azt mondja, hogy Cagliostro 1748-ban született, Emanuel de Rohan, a Máltai Lovagrend 68. Nagymestere utódként egy török származású nőtől (*Alessandro di Cagliostro: impostor or martyr?*, New York: D.M. Bennett, 1875; [electronic ed.](#), 2008). Cagliostro-ról szóló életrajzát „sok kéziratra, addig nyilvánosságra nem hozott történelmi dokumentumra” és olyan információra alapozza, amiket „különböző európai titkos társaságoktól kapott, amiknek Cagliostro tagja volt” (9. oldal). Sotheran Althotas-t „nagy tudású göröknek” nevezi, aki „képzett minden keleti tanításban és tudományban, de különösen a teurgista mágia rejtett keleti misztériumában (a magnetimusban és a tisztánlátásnam), az orvostudományban és a kémiában (alkímiában)”, és azt mondja, hogy Cagliostro-t ő „avatta be a Keleti Illuminátusok és más filozófiai testvériségek tanításaiba” (10. oldal).

d'Anna márki). Az idejét azzal töltötte, hogy segített a szegényeknek, gyógyította a betegeket, találkozott a társadalom magas rangú tagjaival, és szabadkőműves munkát végzett. Legtöbbször úgy látszott, hogy Cagliostro-nak végtelen pénzforrásai vannak, Charles Sotheran pedig úgy véli, hogy a titkos társaságok alapjait bocsátották a rendelkezésére.¹⁶²

Cagliostro-t a Szigorú Megfigyelés Rendjének Esperance Páholya fogadta be Londonban, 1777-ben. Megalapította a saját egyiptomi rítusát, és sok helyen létrehozta az egyiptomi szabadkőművesség páholyait, különböző mértékű sikerrel. Ellentétben a szabadkőműves szokással, a páholyok befogadták a nőket. A küldetése az volt, hogy megtisztítsa és felemelje a szabadkőművességet, oltsa bele a keleti filozófiát. Blavatsky azt mondja, hogy egy ilyen egyesítés nélkül „a nyugati szabadkőművesség lélek nélküli holttest”.¹⁶³ Néha okkult jelenségeket hozott létre, de azt találta, hogy ez állandóan csak nagyobb vágyat keltett még nagyobb csodák iránt. Rohan bíboros számára órára pontosan megjósolta Mária Terézia császárnő halálát. Rohan azt mondta, szemtanúja volt annak, hogy Cagliostro aranyat hozott létre az alkimista olvasztótégelyben több alkalommal is.¹⁶⁴

A három év alatt, amit Cagliostro Strasbourg-nál Alsace-ban töltött 1780 és 1783 között, a házát állandóan betegek és szenvedők ostromolták. 15 ezer pácienset kezelt, akik közül csak három halt meg. Soha nem kér egy fillért sem, és gyakran ő adott pénzt a szegény pácienseknek, hogy tudjanak venni ételt, és ki tudják fizetni a tartozásaikat.¹⁶⁵ Sok olyan eset volt, amit az ortodox orvosok gyógyíthatatlannak minősítettek, jól bizonyított tény, hogy meggyógyította, de la Salle márkit és de Soubise herceget az üszkösödésből, miután az orvosaik feladták a kezelésüket.¹⁶⁶ Mindezek ellenére általában „kuruzslóként” címkézték meg, és megtettek minden erőfeszítést, hogy aláássák a munkáját. Cagliostro maga készítette a saját gyógyszereit és elixírjeit, és jártas volt az állati magnetizmusban is. Sikerének egyik kulcs eleme az volt, hogy képes volt reményt és bizalmat csepegtetni azokba, akiket kezelte.

A munkája elkerülhetetlenül felkeltette a gátlástalan, kapzsi és irigy emberek szembenállását. Például 1776-77-es angliai látogatása során tolvajok és korrupt bírósági hivatalnokok elraboltak tőle hatalmas összegű pénzt, értékes okkult kéziratokat, a gyógyszerkészletét és kémiai anyagokat.¹⁶⁷ Második, 1786-87-es angliai látogatásakor az idejének egy részét azzal kellett töltenie, hogy megvédje magát nyomtatott írásokban az ellenségeitől, miután rágalmozó cikkek sorozata jelent meg a *Courrier de l'Europe*-ban.¹⁶⁸

Van egy olyan hagyomány, hogy Cagliostro Saint-Germain tanítványa volt, bár nem találtak olyan korabeli dokumentumot, ami ezt megerősítené. Cagliostro egyik „emlékirata” - valójában Jean-Pierre-Louis de Luchet (1785) által készített hamisítvány – bemutat egy leírást Cagliostro és Seraphina Saint-Germain általi beavatásáról a Rózsakeresztbe egy barlangban, Schleswig-Holstein-ben. Állítólag arra a mesterségre tanították meg őket, hogy a kormányzó embereknek soha ne mondjanak igazat. Jean Overton Fuller megjegyzi:

¹⁶² *Alessandro di Cagliostro: impostor or martyr?*, 41. oldal. G. de Purucker azt mondja, nagyon ritka, hogy a Himalájai Testvériség pénzt biztosít ügynökei munkájához, ez csak elszigetelt esetekben történik meg: „Ilyen volt Cagliostro esete, és ugyanez történt, de még nagyobb mértékben azzal, akiről Saint-Germain gróf név alatt hallottunk. Volt bizonyos és különleges feladatuk, amit el kellett végezniük, és a kincstárak megnyíltak a számukra”. (G. de Purucker: *Esoteric Teachings*, PLP, 1987, 2:113.)

¹⁶³ *Blavatsky Collected Writings*, 1:310. Egy levelezőnek válaszolva, aki arról érdeklődött, hogy Cagliostro egyiptomi rítusának gyakorlati útmutatásai alkalmazhatók-e a teozófiai alosztályokban, Blavatsky azt mondta, hogy hacsak a résztvevők nem teljesen tiszták testben és fejben, egy ilyen terv „sokkal valószínűbben médiumitásban végződne, mint adeptusságban”. A Cagliostro által ajánlott gyakorlati útmutató „szörnyű szenvedést idézett elő a fejben, és nem maradt utána észrevehető nyom, ami megismétlésére bátorítana napjainkban” (ugyanott, 10:126-7).

¹⁶⁴ [Cagliostro](http://Cagliostro.theosophytrust.org), theosophytrust.org.

¹⁶⁵ *The Theosophical Path*, 1933. ápr, 526-7. old; 1933. júl, 106-17. old.

¹⁶⁶ *The Theosophical Path*, 1933. okt, 235-47. old.

¹⁶⁷ Lásd Cagliostro: „Levél az agol emberekhez”, *The Theosophical Path*, 1932. július, 101-20. old.

¹⁶⁸ *The Theosophical Path*, 1934. okt, 235-46. old; 1935. jan, 373-84. old; 1935. ápr, 506-16. old.

Egyértelmű, hogy az elbeszélés kitalált. Viszont de Luchet 1777-től kincstárnok és könyvtáros volt II. Hesse Frigyesnél, ... Carl herceg apjánál, és észlelhetett néhány jelet arról, hogy a páros alkalmazója fiának birtokán volt, és kiszínezhette azokat saját képzeletével.¹⁶⁹

1785. február 15-től május 26-ig a francia, német, svájci és más országokból érkező szabadkőművesek és okkultisták kongresszusát tartották Párizsban a Philalèthes páholy szervezésében. Cagliostro az egyik résztvevő volt. Megígérte, hogy átveszi a páholy irányítását azért, hogy átalakítsa és megtisztítsa, de visszavonta az ajánlatát, mert a Philalèthes elutasította a kívánságait, tehát hogy „valódi szabadkőművességet” (vagy az egyiptomi rítust) alkalmaznak, és tűzbe vetik az „archívumaik felesleges felhalmozásait”. Cagliostro azt mondta, erre azért van szükség, mert „csak a Zűrzavar Tornyanak romjai azok, amikre az Igazság Templomát fel lehet építeni”.¹⁷⁰

1785-ben Cagliostro belekeveredett a gyémánt nyakék ügybe Franciaországban.¹⁷¹ Csalás útján Jeanne de la Motte-Valois grófnő, aki Marie-Antoinette királyné bizalmasának adta ki magát, meggyőzte Rohan bíborost, hogy a királyné, akinek szerette volna elnyerni a jóindulatát, azt akarja, hogy titokban vásároljon meg egy 1,600,000 lívre-t érő gyémánt nyakéket a számára. A nyakéket elvitték de la Motte-nek, de az ékszerészek nem tudták begyűjteni a fizetséget a királynétól, mert kiderült, hogy semmit sem tudott az ügyletről. De la Motte eladta az egyes gyémántokat, és a férjével együtt zsebre tette a pénzt. Rohan mutatott Cagliostro-nak egy levelet, amelyben a királyné megígérte, hogy részletekben fizetni fog, de Cagliostro azt mondta neki, hogy a levél egy hamisítvány.

1785 augusztusában Rohan-t, Cagliostro-t, a de la Motte-kat és számos más egyént le tartóztattak, és bebörtönöztek a Bastille-ba több hónapra. A kihallgatáskor Cagliostro ragyogó védelmet állított fel, és őt és Rohan-t felmentették. Mme de la Motte-t bűnösnek találták, és arra ítélték, hogy tüzes vassal megbélyegezték, nyilvánosan megkorbácsolták a meztelen testét, és életfogytig börtönbe zárták. Később elmenekült Angliába, de 1791-ben a számos rendőr látványa, akik egy adósságról akartak vele beszélni, arra vezette, hogy kiugrott egy ablakból, és súlyosan megsérült. Két hónappal később meghalt Cagliostro letartóztatásának évfordulóján.

A nyakék ügyről néha azt mondják, hogy hozzájárult a francia forradalom kitöréséhez, mert rávilágított a királyné gazdagságára olyankor, amikor a szegényeknek kenyérre sem jutott. Szabadon bocsájtása után Cagliostro-t arra kényszerítették, hogy elhagyja Franciaországot. Minden társadalmi állású emberek ezrei jelentek meg Boulogne-ban, hogy búcsút mondanak „az isteni Cagliostro-nak” (ahogyan népszerűen hívták), amikor hajóra szállt London felé. Ott írt egy nyílt levelet a francia embereknek, elítélve a Bastille kegyetlenségét és igazságtalanságát, ahová az emberek egy életre be lehetett zárni kihallgatás nélkül a király által aláírt „lettre de cachet” segítségével, és megjósolta azt az időt, amikor a börtön egy nyilvános sétánnyá fog válni.¹⁷² A levél nagy szenzációt jelentett, és lehetett egy tényező a Bastille lerombolásában, ami az emberek első csapása volt az 1789-es forradalomban, 3 évvel később.

¹⁶⁹ Jean Overton Fuller: *The Comte de Saint Germain: Last scion of the House of Rákóczy*, London: East-West Publications, 1988, 307. old; lásd még Arthur E. Waite: [The Brotherhood of the Rosy Cross](#) (1924), New York: University Books, n.d., 500. old.

Sotheran azt mondja, hogy az állítólagos beavatás hamarosan Cagliostro esküvője után történt, és hogy Saint-Germain-nel „Sleswig-ben, Hesse Cassel herceg palotájában szálltak meg, akit korábban ismert Németországban, és aki arra kényszerítette őt, hogy hagyja el Franciaországot, és maradjon az ő birtokán” (*Alessandro di Cagliostro: impostor or martyr?*, 14. old.). Cagliostro azonban 1770-ben házasodott meg, és Saint-Germain nem ment Carl of Hesse-Cassel-hez, hogy ott lakjon 1779 végéig, ami nem sokkal az első találkozásuk után történt.

¹⁷⁰ ‘Was Cagliostro a “charlatan”?’ *Blavatsky Collected Writings*, 12:78-88 (82. oldal). A *Royal Masonic Cyclopaedia* azt mondja, hogy Mesmer részt vesz a kongresszusok, de Karl R.H. Frick azt mondja, hogy Mesmer visszautasította a részvételi meghívást ([Karl R. H. Frick on The Philalèthes](#), freimaurer-wiki.de; Ida Postma, ‘[The birth of a new order](#)’, *Sunrise*, 1980. okt).

¹⁷¹ *The Theosophical Path*, 1934. jan, 389-99. old; 1934. ápr, 518-25. old; 1934. júl, 89-102. old.

¹⁷² *The Theosophical Path*, 1934. július, 98-101. oldalak.

Ha így volt, akkor inkább Cagliostro, mint Saint-Germain (ahogyan néha állítják) volt az, aki segítette a forradalom kirobbanásában.¹⁷³

1789 májusában Cagliostro és a felesége megérkeztek Rómába. Az ellenségei két jezsuitát küldtek hozzá, akik azt színlelték, hogy áttértek az egyiptomi szabadkőművességre. December 27-én Cagliostro-t letartóztatták a szabadkőművesség gyakorlásáért – ami bűn volt a Pápai Államban. Rómában, a Castel Sant’Angelo-ba börtönözték be, ahol megbilincseltek, és a nyakára láncot tettek. A feleségét is letartóztatták, és arra kényszerítették, hogy rá valljon, és mindent „beismerjen”, Néhány évvel később egy kolostorban halt meg. Cagliostro vallatása a Szent Inkvizíció előtt 15 hónapig tartott. 1791. április 7-én halálra ítélték. A „bűnei” közé sorolták, hogy szabadkőműves volt, és „eretnek”. Az írásait, ingóságait és szabadkőműves kellékeit hatalmas embertömeg előtt égették el, beleértve az egyiptomi szabadkőművességről szóló kéziratát. Ezután egy rejtélyes esemény történt:

Egy idegen, akik soha nem láttak sem ez előtt, sem ez után a Vatikánban, megjelent, és személyes kihallgatást kért a pápától, a titkár bíborossal egy *szót* beküldve neki egy név helyett. Azonnal fogadták, de csak pár percet beszélt a pápával. Nem sokkal azután, hogy elment, Őszentsége parancsot adott, hogy a gróf halálos ítéletét meg kell változtatni életfogytiglani börtönre, a Castle of San Leo-nak nevezett erődben, és hogy az egész ügyet nagy titokban kell tartani.¹⁷⁴

A San Leo erődben Cagliostro fogvatartói, attól tartva, hogy megszökhet, néha egy „oubliette-ben” (elfeledett hely), alapvetően egy kútban helyezték el a köcellája helyett. Fizikailag is megkínózták. Jelentették, hogy csodát hajtott végre a San Leo-ban. Fogott egy hosszú rozsdás szöveget, amit a padlóból szedett ki, és mindenféle eszköz segítségével átalakította egy háromszög alakú kis törre, olyan simává, fényessé és élessé, mintha a legfinomabb acélból készült volna, kivéve a szög fejét, amit érintetlenül hagyott, hogy fogantyúként szolgáljon. A külügyminiszter megparancsolta, hogy vegyék el Cagliostro-tól, vigyék azt Rómába, és kettőzzék meg az őrizetét.¹⁷⁵

¹⁷³ Blavatsky ezt írja: „Történelmi bizonyítékon és annak az időnek sok emlékiratából levezetett következtéseken alapuló szilárd meggyőződésünk, hogy a francia forradalom *egyetlen* adeptusnak köszönhető. Ő... St. Germain gróf, aki előidézte a nincstelenek közötti igazságos kitörését, és véget vetett a francia királyok önző zsarnokságának” (*Blavatsky Collected Writings*, 6:19). A forradalom alapvető okai azonban a szegénység, a zsarnokság és az igazságtalanság volt. Ráadásul, más források (beleértve d’Adhémar grófnő regényes emlékiratait) azt sugallják, hogy Saint-Germain békés változást szeretett volna elérni, és elkerülni a forradalmat, nem pedig bátorítani azt.

¹⁷⁴ *Blavatsky Collected Writings*, 12:86-7

¹⁷⁵ Ugyanott, 12:87.

A San Leo hegytetőn levő erődje az Apennine hegységben. Cagliostro idejében az egyetlen mód a bejutásra egyfajta kosárban történő felhúzás volt kötelek és csigák segítségével.

Cagliostro-ról hivatalosan azt mondták, hogy gutaütésben halt meg 1795. augusztus 26-án.¹⁷⁶ Blavatsky azonban tagadja, hogy az inkvizíció celláiban halt volna meg.¹⁷⁷

*Vannak szabadkőművesek, akik a mai napig furcsa történeteket mesélnek Olaszországban. Egyesek azt mondják, hogy Cagliostro megmagyarázhatatlan módon megszökött a fellegrvárban levő börtönéből, és így arra kényszerítette a börtönőreit, hogy elterjesszék a haláláról és a temetéséről szóló híreket. Mások azt állítják, hogy nem csupán megszökött, de az életelixírnek köszönhetően még mindig él, noha több, mint 130 éves!*¹⁷⁸

Cagliostro életét magyarázva, Blavatsky ezt mondja:

Az életben a problémáinak a fő oka a Lorenza [vagy Seraphina] Feliciani-val kötött házassága volt, egy eszköz a jezsuiták kezében, a két kisebb ok pedig a különösen jó természete és a barátaiba helyezett vak bizalom, akik közül néhányan árulókká és a legádázabb ellenségeivé váltak. ...

*A keleti okkult tudománnyal való kapcsolata, sok titok ismerete – amik halálosak voltak a római egyházra – voltak azok, amik Cagliostro fejére zúditották a jezsuiták üldözését, végül pedig az egyház kérelmelhetetlenségét.*¹⁷⁹

A jezsuiták később azt az álhírt terjesztették, hogy Cagliostro az ő kémük volt, de nincs arra bizonyíték, hogy valaha is részese lett volna bármilyen politikai cselszövésnek.

¹⁷⁶ Ha Cagliostro valóban San Leo-ban halt meg – mondja Blavatsky –, „miért kell a római Sant Angelo palota őreinek megmutatniuk a tudatlan turistáknak a kicsi négyszögletes üreget, amibe Cagliostro állítólag be volt zárva, és ott halt meg?” (*Blavatsky Collected Writings*, 12:88). Egy 1885 augusztusában kelt levélben Blavatsky ezt írja: „Rómában Darbargiri Nath elment Cagliostro börtönébe a *Sant Angelo* erődbe, és a szörnyű üregben maradt több mint egy órát. Azt, hogy mit csinált ott, megmondaná Mr. Hodgson alampunkája egy másik tudományos jelentésben, ha képes lenne a tényeket feltárni” (*The Letters of H.P. Blavatsky to A.P. Sinnett*, TUP, 1975 (1925), 110. old.). Dharbagiri Nath KH. Mester egyik tanítványa volt, Richard Hodgson pedig nyomozó volt, akit a British Society for Psychical Research küldött ki, hogy tanulmányozza a paranormális jelenségeket, amik a Teozófiai Társulattal kapcsolatosak. Kiadott egy jelentést 1885-ben, ami that elmarasztalta Blavatsky-t szélhámosként (lásd *The theosophical mahatmas*, <http://davidpratt.info>).

¹⁷⁷ *Blavatsky Collected Writings*, 14:278.

¹⁷⁸ Ugyanott, 12:88.

¹⁷⁹ Ugyanott, 12:80-1.

Egyszerűen egy okkultista és szabadkőműves volt, és emiatt benne volt a pakliban, hogy azok kezétől szenvedjen, akik bántalmazták, akik először megpróbálták megölni az életfogytiglani börtönnel, majd pedig azt kezdték híresztelni, hogy az ő hitvány ügynökük volt. ...

Sok jelzőpont van Cagliostro életrajzásban, ami azt mutatja, hogy az emberben levő „princípiumok” és az emberben lakozó „Isten” – gyakorlatilag mint lehetségeség (a felsőbb Én) – keleti tanát tanulta, és hogy egy Testvériség Mestereit szolgálta, amit nem nevezett meg, mivel a fogadalma miatt nem nevezhette meg.¹⁸⁰

A Cagliostro kihallgatásáról és elítéléséről szóló vatikáni dokumentum annak a feltételzésnek az alapja, hogy Giuseppe Balsamo és Cagliostro ugyanaz a személy. G. de Purucker azt mondja, hogy nyilvánvalóan van egy rejtélyes kapcsolat a két személy között.

Milyen furcsa az, hogy Giuseppe Balsamo a Joseph Balm név olasz formája, ami gyógyító hatást sugall, és hogy a „Balsamo” – akár helyesen, akár helytelenül – egy összetett szemita szóra vezethető vissza, aminek a jelentése „A Nap Ura” – „A Nap Fia”, míg a Joseph héber név „növekedést” vagy „sokszorozódást” jelent. Milyen furcsa, hogy Cagliostro első tanítóját Althotas-nak hívták, ami tartalmazza az arab határozott névelőt, az „as” szokásos görög végződést hozzáillesztve, és tartalmazza a Thoth egyiptomi szót, aki a görög Hermész volt, a Beavató! Milyen furcsa, hogy Cagliostro-t egy „árvának”, „a természet boldogtalan gyermekének nevezték”! Minden beavatott bizonyos értelemben éppen ez, minden beavatott egy „árva”, apa és anya nélküli, mert misztikusan mondván minden beavatott önmagától született. Milyen furcsa, hogy a többi névnek, amik alatt Cagliostro állítólag különböző időszakokban élt, minden esetben különös ezoterikus jelentése van!...

Minden megjelenő Cagliostro-hoz mindig járul egy Balsamo is. Szorosan kíséri, és minden Hírhozótól tényleg elválaszthatatlan az „Arnyéka”.¹⁸¹ Minden Krisztussal megjelenik egy Júdás is.¹⁸²

Blavatsky azt mondja, hogy Cagliostro halála „nem volt teljesen meg nem érdemelt, mivel az esküjéhez bizonyos szempontból hűtlen volt, lebukott az önmegtartóztatás állapotából, és teret adott a becsváagnak és az önzésnek”.¹⁸³ Ehhez G. de Purucker megjegyzi:

Cagliostro bukását nem pusztán közönséges emberi szenvedély, nem is közönséges emberi becsvágy okozta, hogyan az átlagember érti ezeket a fogalmakat. ... Vannak olyan időszakok, amikor több tragédia van a Hírhozók életében, mint amit könnyen meg tudnánk érteni, mert egy Hírhozót esküje mindkét irányban engedelmességre kötelezi: engedelmeskedés karmája általános törvényének, amitől egyetlen lépéssel sem távolodhat el, és engedelmeskedés azoknak az ugyanolyan szigorú törvényének, akik elküldték őt. ...

Legyünk ezért könyörületesek ennek a nagyszerű és boldogtalan embernek, Cagliostro-nak a megítélésében!¹⁸⁴

¹⁸⁰ Ugyanott, 12:81-2.

¹⁸¹ Lásd A.L. Conger (szerk.), *The Dialogues of G. de Purucker*, TUP, 1948, 3:11-2.

¹⁸² *Studies in Occult Philosophy*, 31. oldal.

¹⁸³ *The Theosophical Glossary*, 72. oldal.

¹⁸⁴ *Studies in Occult Philosophy*, 31. oldal.